

P 2915

EXPORTNÍ ÚSTAV ČESKOSLOVENSKÝ

FRANCOUZSKÁ KOLONIÁLNÍ ŘÍŠE

P R A H A 1 9 3 7

FRANCOUZSKÁ KOLONIÁLNÍ ŘÍŠE

Hospodářský obraz - Praktické pokyny pro vývozce

Z P R A C O V A L

ING. G. PECHAČ

referent Exportního ústavu Československého pro Francii
a francouzské kolonie

Francouzská koloniální říše se svými velikými rozlohami rozsetými ve všech dílech světa a se svým obyvatelstvem přesahujícím šedesát milionů bude mít ve světovém hospodářství úlohu stále důležitější. Její zdroje surovin a produktů všech druhů, již nyní velmi značné, budou stále vydatnější.

Francie, pečující o osud rozličných národů, jež se svěřily do její mateřské ochrany, vyvinula kolonizační úsilí na velmi široké bási. Možno je posouditi podle hospodářského rozvoje francouzských kolonií a protektorátů, jasně se odrážejícího v jejich obchodních statistikách, které každého roku vykazují značný vzrůst zahraničního obchodu. Světová hospodářská krise zabrzдила tento vývoj, ale hospodářské oživení, pocíťované v celém světě, projevilo se již velmi příznivým způsobem ve všech francouzských zámořských osadách.

Četní návštěvníci letošní Mezinárodní výstavy v Paříži budou se moci předsvědčiti o výsledcích kolonizačního úsilí Francie v jejích osadách blízkých i vzdálených.

Můžeme jedině blahopřáti šťastné iniciativě Exportního ústavu československého, že se rozhodl podati československým kruhům celkový přehled o územích zámořské Francie. Československo, které jest zemí značně průmyslovou, musí krýti svoji potřebu surovin a částečně potravin v cizině. Veliká francouzská koloniální říše představuje pro Československo nevyčerpatelný zdroj surovin, nabízejíc zároveň výměnou rozsáhlou klientelu pro jeho hotové výrobky.

Hospodářské vztahy mladé Československé republiky s Francií jsou velmi čilé. Vyslovujeme přání, aby tato brožurka přispěla k vytvoření nových obchodních vztahů a k rozšíření dosud existujících mezi oběma spřátelenými národy.

*Louis de Moncault,
Chargé d'affaires při francouzském vyslanectví v Praze,
rytíř Čestné legie*

H. R. Savary,

generální tajemník Obchodní komory francouzsko-československé v Paříži

Historický vývoj francouzské koloniální říše

Francouzská koloniální říše — svým významem druhá na světě — měřící asi 11 milionů km² s 60 miliony obyvatelů, byla vytvořena v době poměrně nedávné. Francie, ačkoli je svojí polohou zemí přímořskou, jejíž území je široce otevřeno Oceánu a Středomoří, vstoupila do období velkých námořních výbojů a kolonisace teprve po Španělsku, Portugalsku a Nizozemsku. Svojí soupeřkou Anglii, jejíž rodící se moc po nějaký čas úspěšně vyvažovala, byla Francie posléze vyřaděna z řad mocností námořních, mezi nimiž si Anglie zajistila místo, neboť nebylo jí možno sledovati s úspěchem současně politiku kontinentální a koloniální. V 18. století způsobily chyby vlády Ludvíka XV. ztrátu Kanady a Indie, války revoluce a císařství stály pak Francii poslední zbytky její námořní moci s Louisianou, kterou postoupila Spojeným státům, se Saint Dominguem, které se stalo černou republikou ostrova Haiti, a s Ile de France v Indickém oceánu, jehož se zmocnila Anglie a jež si podržela.

V roce 1815 zámořské državy Francie byly zredukovány na Guyanu v Jižní Americe, na několik comptoirů v Africe a v Asii (Senegal a pět malých indických měst) a na několik ostrovů: Guadeloupe a Martinique na Antillách a ostrov Réunion v Indickém oceánu. Teprve po pádu Napoleonově obnovili Bourboni mocné vojenské loďstvo a s výběrem námořnictva a důstojnictva armády pozemní i námořní vydali se v 19. století za koloniálními výboji, aby vybudovali Francii druhou koloniální říši, jež by byla útechou nad ztrátou první.

Dobytí města Alžíru v r. 1830 tvoří začátek tohoto obnovovacího díla. Dobývání Alžíru, podniknuté původně bez přesně vymezených okupačních úmyslů, pokračovalo pak metodicky a s vytrvalostí. Bylo skončeno asi v roce 1848. Současně vláda Ludvíka Filipa, jež by se byla skoro zmocnila Nového Zélandu, zajistila si moc nad ostrovy Polynésie, kde dodnes vlaje francouzská vlajka. Druhé císařství pokračovalo v koloniální politice anexí Nové Kaledonie a Cochinchiny (část dnešní francouzské Indočíny) a založením kolonie Gabon v Africe.

Ale teprve za třetí republiky rozšířila Francie značnou měrou své zámořské panství. Vedl ji k tomu, po prohrané válce v roce 1870, zvláštní instinkt, jenž ji nutil hledati v zámoří náhradu za zmenšení její moci v Evropě. Vytváří se pomalu koloniální politika, jež měla své státníky (Gambetta, Ferry, Paul Bert, Hanotaux, Delcassé atd.) a jež nalezla skvělé pomocníky v armádě, námořnictvu, diplomacii s celou řadou badatelů, důstojníků a administrátorů.

Toto dílo, započaté v roce 1873 Francisem Garnierem v Tonkinu a Faidherbem v Senegal, bylo skončeno o deset let později v Indočině rozšířením francouzského protektorátu na Annam a Cambodge a proniknutím Francie do Sudanu, čímž byly doplněny francouzské osady v Guinei a na Pobřeží slonoviny.

Velký badatel italského původu, Savorgnan de Brazza, připojuje ke Kongu Gabon a zřizuje državu Francouzského Konga, jež pozdějším rozšířením stává se Rovníkovou Afrikou a hranicí území Oubanghi, Chari, Tchad s Francouzskou západní Afrikou.

V roce 1881 Francie využívá příležitosti, aby vylodila vojsko v Tunisu a založila na východ od Alžíru, který drží v moci již půl století, své nové panství.

Francouzské koloniální úsilí nevyvíjelo se bez překážek. Kolem roku 1880 Německo Bismarckovo nepohlíželo naň nepřiznivě, neboť zaměstnávalo Francii v zámoří a odvracelo její pozornost od Evropy a zkalilo její poměr k Itálii, která sama si dělala nárok na Tunis a která patrně dlouho bude nespokojena a podrážděna proto, že ji Francie v Tunisu předešla. Koloniální expanse Francie byla též proti mysli Anglii, jež rovněž pokračovala v rozšiřování, jak v Asii tak v Africe, svých starých držav a jež považovala za věc samozřejmou, aby jí náležela území dosud nikomu nepatřící. Koloniální úsilí vyvolalo rovněž určitý neklid ve vnitřní politice Francie, neboť zatím co bylo podporováno republikány středů, jež tehdy byli u vlády, narazilo na opozici u stran krajní levice i pravice, z nichž někteří se obávali zahraničních komplikací v důsledku koloniální expanse a ostatní neviděli nic než odvetnou politiku proti Německu a odmítali schváliti činnost, jež by mohla Francii od ní odvrátiti. Tato opozice stran měla ostatně nepříjemné následky: v roce 1882 způsobila ztrátu převahy, kterou Francie měla v Egyptě, ve prospěch Anglie; byla také příčinou pádu kabinetu Ferryho v roce 1885 a málem by bývala příčinou odvolání francouzského okupačního vojska z Tonkinu.

Počínajíc rokem 1890, koloniální politika Francie, již velmi pokročilá, nenarazila více na překážky, alespoň ne v parlamentě, který bez obtíží schvaloval úvěry potřebné k jejímu pokračování. Byly to zejména výpravy do Dahomeye (1891), na Madagascar (1895), pacifikace Sudanu, výzkumné výpravy do Střední Afriky (Foureaux, Lamy atd.), usazení se v Djibouti, bráně do Habeše při vstupu do Červeného moře, rozšíření koloniálního departementu, jenž z prostého ředitelství, odvislého od vojenského námořnictva, stává se státním podsekretariátem a později ministerstvem (1895). Spor s Anglií se na nějakou dobu opět přiostril, když výprava Marchandova (1895—98), jejímž účelem bylo spojení Atlantiku s Indickým oceánem řadou stanic, které by přerušily anglickou komunikační linii Kapské Město—Kahýra, dospěla k Nilu. Spor byl urovnán tím, že Francie svolila ustoupiti od Bílého Nilu.

V roce 1900 francouzská koloniální říše je téměř dobudována.

Ve 20. století byla doplněna zřízením francouzského protektorátu v Maroku (1912), čímž byla upevněna západní hranice francouzského Alžíru a zajištěno francouzské panství v celé Severní Africe a konečně v r. 1918 získáním mandátu od Společnosti národů nad Togem a Kamerunem, odňatých Německu, a nad Syrií a Velkým Libanonem, zbavených tohoto poručnictví, po skončení díla svěřeného Francii.

Období výbojů je pro Francii skončeno.

Přešla nyní k zužitkování panenských území obydlených domorodci, z velké části divošských nebo s primitivní civilisací. Francie jim přináší pořádek, jistotu, hmotný pokrok ve všech ohledech. Přináší jim lékařské ošetření, vzdělání a vyšší životní úroveň. Toto dílo zasluhuje, aby bylo lépe poznáno. Jest skoro dokončeno v Severní Africe a v Indočíně, kde bylo vystavěno tisíce kilometrů silnic a železnic, důležitá města zvětšena a zkrášlena, povzbuzen domorodý průmysl, povznesena kultura, podpořena evropská kolonisace velkými úvěry i jinými prostředky.

Severní Afrika, jež čítá asi 15 milionů obyvatelů, mezi nimiž 1,100.000 Evropanů, je vlastně pokračováním vlastní Francie na druhém břehu Středozemního moře. Dílo, jež Francie vytvořila v Alžíru po dobu jednoho století, v Tunisu za padesát let a v Maroku za necelých dvacet let, uplatňující zkušenosti nabyté předtím již s kolonisací Afriky, je obdivuhodné a může býti naň právem hrda. Dílo, vytvořené v Indočíně s více než 20 miliony obyvatelů a na Madagaskaru s 3 a půl milionu obyvatelů, roztroušených na území rozsáhlém jako je Francie, ačkoli vzdálenější, není méně pozoruhodné.

Jinde je Francie doposud v začátku, zvláště v Západní Africe a v Rovníkové Africe, velmi řídké obydlených, kde prozkoumání území není ještě skončeno a kde čeká ještě velká práce. Zpracování těchto ohromně rozsáhlých území a často zcela pustých, vyžádá si ještě dlouhých let a mnoho peněz; dojde k němu, bude-li dbáno podnětů Říšské koloniální konference, jež v roce 1934—1935 určila a precisovala podmínky činnorodé koloniální politiky.

Kolonisační dílo Francie ve světě je nejen slavné svými dějinami, ale i svými výsledky, jež jsou povzbuzením pro další práci. Francouzskou krví a miliardami nebylo plýtváno nadarmo. Není dobře možno načrtnouti zde v několika řádkách výhody, které přivodil Francii v hospodářství a politice úspěch její kolonisační politiky a které koloniální výstava v Paříži tak skvěle představila světu v r. 1931.

Již světová válka dokázala důležitost pramenů, jež Francie mohla nalézt ve svých zámořských územích ať šlo o lidi nebo produkty a suroviny všeho druhu. Francie má bohatý pramen surovin (nerosty, kaučuk, bavlna, vlna, kůže atd.) a potravin (rýže, banány, pozemnice, agrumy atd.) ve svých vzdálených državách a není to jen ona, která z nich těží. Postačí připomenouti, že v zahraničním obchodě, jenž činil okrouhle 40 a půl miliardy franků za rok 1936 (25.400 milionů dovoz; 15.450 milionů vývoz) kolonie zaujímají již 12.400 milionů, t. j. 30% (7250 milionů dovoz a 5159 milionů vývoz) v celkovém obratu docíleném pouze Francií. Třetina francouzského vývozu je od nynějška zajištěna koloniemi.

Francie vnesla do ohromných území své koloniální říše pořádek, mír a pokrok hospodářský, kulturní a sociální, což ji opravňuje k hrdosti nad vykonaným dílem a zasluhuje si sympatií všech vzdělaných národů.

Francouzská koloniální říše

Název kolonie nebo protektorátu	Hlavní město	Rozloha km²	Obyvatelstvo	
			Celkový počet	Počet Evropanů
Kolonie podléhající ministerstvu vnitra.				
Alžírsko	Alžír	2,200.000	6,553.000	920.790
Protektoráty:*				
Tunis	Tunis	125.130	2,608.000	213.200
Maroko	Rabat	420.000	5,405.000	200.000

Kolonie podléhající ministerstvu kolonií.

Západní Afrika — A. O. F. Dakar		4,752.000	15,250.000	27.950
Okrsek Dakar		160	73.200	10.200
Senegal	St.-Louis	200.000	1,606.000	6.900
Mauretanie	St.-Louis	850.000	380.000	320
Guinea	Conakry	250.000	2,100.000	3.400
Pobř. Slonoviny	Bingerville	475.000	3,900.000	2.800
Dahomej	Porto-Novo	110.000	1,100.000	1.000
Sudan	Bamako	1,500.000	3,600.000	2.300
Niger	Niamey	1,300.000	1,800.000	400
Mandátní území Togo	Lomé	52.000	750.000	650
Rovníková Afrika — A. E. F. Brazzaville		2,370.000	3,430.000	4.670
Gabon	Libreville	277.000	395.000	1.350
Střední Kongo	Brazzaville	415.000	662.000	2.150
Ubangui-Sari	Bangui	558.000	1,205.000	780
Čad	Fort-Lamy	1,120.000	1,165.000	380
Mandátní území				
Kamerun	Yaoundé	431.000	2,298.000	2.100
Madagaskar	Tananarive	617.000	3,800.000	35.000
Indočína	Hanoi	741.000	21,500.000	42.000
Kočínčina	Saigon	64.700	4,500.000	
Kambodža	Pnom-Penh	181.000	2,800.000	
Annam	Hué	147.600	5,100.000	
Laos	Vientiane	231.400	950.000	
Tonkin	Hanoi	115.700	8,100.000	
Kvang-Čeu-Van	Fort Bayard	842	200.000	

Kolonie s autonomní vládou:

Somalis	Djibouti	22.000	70.000	540
Reunion	St-Denis	2.400	208.000	
Osady v Indii	Pondichéry	515	285.000	
St. Pierre a Miquelon	St-Pierre	240	4.330	4.330
Martinik	Fort-de-France	1.106	235.000	
Guadelup	Basse-Terre	1.780	268.000	
Guyana	Cayenne	90.000	29.000	
Nová Kaledonie	Nouméa	18.600	57.000	17.200
Nové Hebridy	Port Vila	12.000	60.000	1.000
Oceanie	Papeete	4.000	40.000	1.700

Francie 550.986 km², 41,835.000 obyvatel.

Francouzská koloniální říše 11,763.640 km², 62,300.000 obyvatel.

*) Neuvádíme již Syrii a Libanon, nad kterými se Francie vzdala protektorátu a vypadávají tudíž z rámce francouzského Imperia.

Československo a Francouzská koloniální říše

Vývoj obchodních styků

Území, nad kterými vlaje francouzská vlajka, představují při celkové rozloze 11.96 milionu km² kontinent větší než Evropa (11.4 milionu km²). Nemohou se ovšem tomuto nejzalidnatějšímu světadílu zdaleka přirovnati počtem svého obyvatelstva, který činí pouze 62.3 milionů, což znamená teoretickou hustotu 5.3 obyv. na 1 km².

Nejkompaktnější celek představuje francouzské panství v západní polovině Afriky, kde od břehů Středozemního moře Tunis, Alžír, Maroko přechází přes pusté rozlohy Sahary do tropických krajů Západní a Rovníkové Afriky a mandátních území Toga a Kamerunu. Ve východní části Afriky tvoří Somalsko bránu do Rudého moře. Na jih od něj leží v Indickém oceánu bohaté ostrovy Madagaskar s Reunionem. V Asii, v přední Indii z původního rozsáhlého panství francouzského zůstaly jen malé osady Pondichéry, Karikal, Chandernagor a Mahé, vyvážené však v zadní Indii bohatou Indočínou. V Tichém oceánu jsou rozseta francouzská souostroví Nových Hebrid, Nové Kaledonie a Oceanie. A konečně v Americe ostrovy Antily — Guadelup a Martinik, v sev. cípu Jižní Ameriky Francouzská Guyana a v Sev. Americe u Nového Foundlandu ostrovy St. Pierre a Miquelon. Mandátní území Syrie a Libanon, nad kterými měla Francie protektorát; vzdaly se v poslední době tohoto poručnictví a vypadávají z rámce francouzského Imperia. Z tohoto důvodu nebyla již také zahrnuta do této brožurky.

Francouzská koloniální říše jest ohromnou federací národů všech ras, barev a kultur. Tito národové jsou jako celek důležitým činitelem v mezinárodní výměně statků, jehož význam stále vzrůstá souhlasně se stoupající kulturou. Čím více stoupá jejich civilisace a kultura, tím více zvyšuje se jejich životní úroveň a stoupají jejich potřeby. V tomto směru vykonala Francie jakožto kolonizátorka ohromnou práci, na kterou může býti právem hrda. Přinesla těmto národům mír a pořádek, hmotný pokrok ve všech ohledech. Toto civilizační dílo nepostupovalo přirozeně ve všech částech Imperia stejným tempem, neboť muselo spočívat na původních civilisacích nestejněho stupně.

Francouzská koloniální říše jest ohromným zdrojem surovin. Stačí připomenouti některé hlavní produkty. Severní Afrika: obilí, víno, agrumy, alfa, rostlinné žíně, skopci, vejce, rudy a fosfáty; Západní a Rovníková Afrika s Togem a Kamerunem: podzemnice, kakao, káva, banány, kůže, dřeva, kaučuk, bavlna, zlato; Madagaskar: maso, kůže, maniok, tapioka, káva, cukr, rafie, tuha, fazole; Reunion: cukr, rum; Francouzská Indie: podzemnice, tkaniny; Indočína: rýže, kukuřice, kaučuk, pepř, uhlí; Oceanie: nikl, chrom, kopra, kakao a fosfáty; Antily: cukr, rum, banány.

Její význam v zahraničním obchodě byl dán v roce 1935 celkovým obratem asi 16 a půl miliardy franků, z čehož na dovoz připadalo 8.723 milionů fr. a na vývoz 7.645 milionů fr. Rok 1936 znamenal další podstatné zlepšování hospodářských poměrů v celém Imperiu, jehož první známky počaly se jevit již v roce 1935. Vzestup cen všech surovin zahájil nové období prosperity.

Jest přirozené, že hlavním partnerem v tomto obchodě byla mateřská Francie, v jejichž statistikách podíl na zahraničním obchodě jejího zámořského panství stále stoupá. V r. 1928 participovaly její kolonie a protektoráty pouze 12.7% na jejím dovozu a 17.3% na jejím vývozu. V roce 1932 stouply tyto podíly na 20.9% resp. 31.5% a v roce 1936 na 28.5% resp. 33.38%. Rovněž ve statistikách jednotlivých kolonií zaujímá Francie význačné, ne-li výlučné postavení.

Obraty jednotlivých kolonií a protektorátů byly v roce 1935 tyto:

	Dovoz		Vývoz		Celkový obrat
	podíl Francie		podíl Francie		
	v 1000 fr.	v %	v 1000 fr.	v %	
Alžír	2,844.227	82.0	2,613.366	86	5,457.593
Tunis	1,230.624	65.9	772.255	51	2,002.879
Maroko	1,139.138	39	621.380	46	1,760.518
Syrie	595.770	14.3	234.700	12.8	830.470
Západní Afrika	661.258	45.9	698.263	80	1,359.521
Rovníková Afrika	168.531	46.3	174.046	73.2	342.577
Togo	31.208	11.2	34.691	58.8	65.899

	Dovoz		Vývoz		Celkový obrat
	podíl Francie		podíl Francie		
	v 1000 fr.	v %	v 1000 fr.	v %	
				v 1000 fr.	
Kamerun	87.800	19.9	94.200	59	182.000
Madagaskar	280.549	76.7	308.225	80.7	588.774
Indočína	901.403	55.4	1,298.283	33.3	2,199.686
Somalsko	125.247	13.8	120.695	8.4	245.942
Reunion	136.900	56.1	109.424	93.4	246.324
Osady v Indii	113.000	4.1	74.500	23.2	187.500
St. Pierre a Miquelon	27.985	11.4	51.532	4.3	79.517
Martinique	140.000	67.7	165.000	98.7	305.000
Guadeloupe	111.766	66	159.862	96	271.628
Guyana	41.724	60.7	25.627	97.2	67.351
Nová Kaledonie	53.458	42.2	54.027	71.2	107.458
Nové Hebridy	8.600	90	9.800	90	18.400
Oceanie	24.503	21.8	25.674	57.1	50.177
Uhrnem	8,723.691	56	7,645.730	70	16,369.421
Podíl Francie	4,889.807		5,382.840		10,272.647

Poněvadž neznáme dosud obraty zahraničního obchodu za rok 1936 ze všech kolonií, museli jsme sestavit tento přehled dle údajů za rok 1935. Pokud výsledky za rok 1936 došly, jsou uvedeny při pojednáních o jednotlivých koloniích.

Jak živé jsou hospodářské vztahy mezi Francií a Československem, tak jsou dosud nevalné s jejím koloniálním panstvím. Československo dovezlo v minulém roce cizího zboží za 7.915 milionů Kč a vyvezlo zboží v hodnotě 8.036 milionů Kč. Zahraniční obchod Československa děl se hlavně s evropskými zeměmi, které participovaly jak na dovozu tak vývozu asi 75%. V pořadí přišla potom Amerika (dovoz 11.2%, vývoz 13.7%), Afrika (4.4% resp. 3.9%), Asie (8.0% resp. 5.1%) a konečně Austrálie (1.2% resp. 0.6%). Francouzská koloniální říše měla podíl na československém dovozu pouze 0.8% a na československém vývozu pouze 1.12%.

Jak se vyvíjel československý obchod s francouzskými koloniemi a protektoráty za poslední léta, ukazují níže uvedené přehledy. V těchto statistikách není zachycen obchod se Somalskem, Guyanou, Antilami a Oceanií, kterážto území československé statistiky uvádí spolu s jinými koloniemi.

Zahraniční obchod Československa s Francouzskou koloniální říší. (Hodnoty v 1.000 Kč)

	Dovoz	Vývoz	Bilance
1930	46,320	73,911	+27,591
1934	29,602	64,333	+34,591
1935	33,978	72,500	+38,522
1936	60,786	89,914	+28,128

V r. 1936 jeví se tudíž proti r. 1935 vzestup československého dovozu o 26.801.000 Kč, t. j. téměř o 79% a vývozu o 17,258.000 Kč, t. j. o 24.1%. V československém obchodním styku s francouzskými koloniemi bylo na prvním místě Maroko s celkovým obrátem 45,592.000 Kč, na druhém Syrie a na třetím Západní a Rovníková Afrika.

Obchodní styky Československa s Francouzskou koloniální říší vyvíjely se za poslední léta takto (hodnoty v 1000 Kč):

	1930		1934		1935		1936	
	Dovoz	Vývoz	Dovoz	Vývoz	Dovoz	Vývoz	Dovoz	Vývoz
Alžír	10.464	6.446	7.782	9.252	8.162	6.592	12.382	8.590
Maroko	20.646	9.125	6.180	22.984	5.257	22.198	12.092	33.500
Tunis	1.794	5.900	321	5.313	564	6.685	3.034	6.907
Syrie	368	26.647	3.290	15.575	7.006	20.637	16.925	18.302
AOF. AEF. } Madagaskar } Reunion }	13.112*) 24.009*)		9.822	9.344	11.947	13.294	13.919	18.454
			394	466	394	1.080	1.216	1.210
Indočína } a osady } v Indii }	24	1.784	1.813	1.399	648	2.014	1.218	2.951

*) Československé statistiky uváděly do r. 1930 Franc. Západní a Rovníkovou Afriku společně s Reunionem a Madagaskarem.

Na tomto oživení hospodářských vztahů zúčastnily se všechny kolonie a protektoráty jak v dovozu tak ve vývozu, pouze do Syrie a Libanonu poklesl poněkud československý vývoz proti roku předchozímu. V účasti jednotlivých území franc. Imperia na obchodě s Československem nastaly za poslední dva roky tyto změny:

Rozdíl v roce 1936 proti r. 1935

	D o v o z		V ý v o z	
	v 1.000 Kč	v %	v 1.000 Kč	v %
Alžír	+ 4.220	+ 51.5	+ 1.998	+ 30.3
Maroko	+ 6.835	+ 131.0	+ 11.302	+ 50.9
Tunis	+ 2.470	+ 437.9	+ 222	+ 33.2
Syrie	+ 9.919	+ 141.7	— 2.335	— 11.6
AOF. AEF.	+ 1.972	+ 16.6	+ 5.160	+ 18.8
Madagaskar } Reunion }	+ 822	+ 20.9	+ 130	+ 18.8
Indočína a } osady v Indii }	+ 570	+ 87.9	+ 937	+ 46.8

Jest přirozené, že tato statistická data neodpovídají plně skutečnosti a že československý obchod s francouzskými koloniemi dosáhl větších obrátů, neboť značná část tohoto obchodu děje se prostřednictvím koloniálních francouzských společností s centrály v Paříži, Marseille, Bordeaux, Havru a Lyonu a tyto obraty figurují potom ve statistikách francouzsko-československého obchodu. Nutný korektiv by jmenovitě potřebovaly československé nákupy v cizině, které se dějí mimo franc. koloniální společnosti i prostřednictvím komisionářů ve velkých přístavech evropských, jmenovitě v Hamburku a Brémách, kde se ztrácí původ dovezeného zboží. Jsou proto také tyto přístavy samostatně uváděny v československých statistikách zahraničního obchodu a dovoz přes Hamburk vykázal v r. 1936 hodnotu 203.3 milionů Kč a přes Brémy 246.1 milionů Kč.

Československo, jako země vysoce průmyslová, dováží ve značné míře suroviny, takže je důležitým spotřebitelem koloniálních produktů, jež buď samo zkonsumuje anebo zpracovává na výrobky určené z převážné části pro vývoz. Za loňský rok dovezlo Československo osadnického zboží za 128 milionů Kč, z čehož na francouzské kolonie připadlo pouze necelých 100.000 Kč. Koření bylo dovezeno za 15 milionů Kč, z toho z franc. kolonií za 368.000 Kč, jižního ovoce za 140,8 milionů, z franc. kolonií pouze za 9,64 mil. Kč. Většího dovozu franc. kolonií a protektorátů bylo dosaženo pouze v následujících druzích zboží: surové kůže všeho druhu (9,37 mil. Kč z celkového dovozu 314 mil. Kč); mimoevropské dříví (10,5 mil. Kč, z celkového dovozu 12,7 mil. Kč); železná ruda (12,8 mil. Kč, z 86,1 mil. Kč); a konečně ve fosfátech (14,1 mil. Kč z 37 mil. Kč).

Není pochyby, že československý trh skýtá francouzské koloniální řiši větší možnosti a že jmenovitě standardisace produktů prováděná v jednotlivých koloniích a úřední dozor nedovolující vývoz vadného nebo podmínkám neodpovídajícího zboží, spojený s vhodnými propagačními prostředky, zvýší odbytové možnosti tohoto zboží v Československu. Ochranné známky „ALGERIA“, „TUNISIA“, „MAROC“ a standardisované produkty A. O. F. a Madagaskaru mají již dnes dobrou pověst.

Je-li dán vývoz francouzských kolonií a protektorátů z převážné většiny surovinami, vývoz Československa tvoří hotové výrobky. Francouzská koloniální říše znamená ohromného spotřebitele, jehož spotřeba se stoupající životní úrovní bude stále vyšší a vyšší. Potřeby této ohromné říše nejsou stejnorodé; jiné jsou v Alžíru a sev. Africe, jiné opět u málo kultivovaných černochů v Rovníkové Africe nebo v Indočině. V tomto obchodě zůstává však hlavním faktorem domorodec, neboť počet Evropanů jest značně omezený. Tímto faktem jest již dán i druh zboží, t. j. zboží levné a zboží denní potřeby.

Hlavní druhy zboží, jež byly předmětem československého vývozu do francouzských kolonií a protektorátů v roce 1935, jsou (hodnota v 1.000 Kč): cukr 3,042; slad 1,722; chmel 935; bavlněné zboží 7,799; vlněné zboží 2,537; hedvábné zboží 2,864 (u těchto třech druhů zboží byly to jednak tkaniny, jednak ponožky, punčochy a pletené zboží); zboží konfekční 7,904 (z převážné části obleky a klobouky); kaučukové zboží 4,291 (gumová obuv, pneumatiky, hračky); kůže vydělaná 12,849 (obuv, galanterní zboží); sklo a skleněné zboží 6,943; hliněné zboží 4,638 (hlavně porcelán); železné zboží 4,873; zboží z obecných kovů 2,771 (smaltované nádoby); stroje a přístroje 4,523; elektrické přístroje 990 atd.

Obchod s francouzskými koloniemi a protektoráty děje se buď prostřednictvím velkých francouzských, kapitálově silných koloniálních společností, majících svá sídla ve Francii a v koloniích své agencie a faktorie. Zabývají se vývozem botových výrobků a dovozem koloniálních produktů. Zakoupené zboží v cizině buď soustřeďují ve Francii, takže prodávající ani neví kam bude zboží odesláno, nebo dávají příkaz k jeho odeslání přímo na určitou jejich agencii v té které kolonii. Druhý způsob prodeje jest pomocí zástupce nebo přímými nabídkami na francouzské firmy v kolonii usdlé. Tento poslední případ přichází jmenovitě v úvahu pro Alžír a Maroko.

Nejbezpečnější způsob obchodování jest však pomocí zástupce, který v kolonii žije, poměry a svoji klientelu dobře zná. Volba vhodného zástupce jest vždy první podmínkou úspěchu; platí to tím spíše v tomto případě, kdy kontrola pro velké vzdálenosti jest často nemožná. Jeho volbě nutno věnovati dvojnásobnou péči a o zástupci třeba se vždy důkladně, nejraději z více pramenů, informovati. Zastoupení pak světití na určitý čas na zkoušku. Obchodní živel v koloniích není vždy plně na výši obchodní morálky a jest tvořen vedle Francouzů v severní Africe jmenovitě Židy a Araby, v západní Africe Syřany a Marokánci, ve východní Africe Araby, Hindy a ve východní části polokoule hojně Čiňany. Naše zájmy v cizině by měly býti v prvé řadě hájeny našimi vlastními zástupci, kteří mají bližší vztah k naší industrii a k našim poměrům. Exportní ústav československý věnoval této otázce plnou pozornost a umístil na cizích trzích již celou řadu našich obchodně zdatných zástupců, které podpořil morálně a pro první dobu též finančně. V území francouzské koloniální říše máme doposavad vlastní zástupce pouze v Alžiru, Tunisu, Maroku, Senegalu a Oceanii. O pronikání na marocký trh stará se vlastně Agencie ústavu v Casablance. Bohužel mnohým se nedostává dosud zastoupení našich velkých, exportu opravdu schopných továren, jejichž zastoupení by jim umožnilo vybudování solidní existence.

Má-li mít i dobrý zástupce úspěch, jest třeba, aby našel plně pochopení u firem jím zastupovaných a byl jimi náležitě vyzbrojen. V tom ohledu cizí konkurence nešetří nákladu. Zástupci obdrží řádně vybavené kolekce, buď zcela zdarma nebo s velkým rabatem, řádné a dobře se prezentující katalogy ve francouzské řeči, reklamní materiál, řádnou provisi a v mnoha případech, jmenovitě jedná-li se o zavedení nového zboží na cizí trh, provisi pro prvý rok, než zboží jest zavedeno, mimořádně zvýšenou. Ceny nutno zástupci vykalkulovati CIF ten který přístav. Ceny loco továrna, nebo loco československé hranice mu nejsou nic platné. Firma musí se podrobiti platebním podmínkám v místě a/v daném druhu zboží obvyklých. Velkou péči musí věnovati zejména vypravení zásilky, ať co do balení, tak také pokud se týče dodací lhůty. Při balení nutno uvážiti, že zboží bude podrobeno dlouhé přepravě, a to několikrát, ne zvláště setrně překládáno, že přijde do horkého podnebí a pod. Všechny tyto svízele má zboží ve zdraví přečkati, proto obal musí podle toho vypadati, ovšem nutno přihlížeti i k tomu, aby nebyl ani příliš těžkým a aby dopravu zbytečně nezdražil. Dodací lhůty musí býti bezpodmínečně dodrženy, neboť nákupní sezony spadají obyčejně do doby sklízne koloniálních produktů, kdy domorodé obyvatelstvo má peníze, které hledí co nejdříve utratiti za evropské zboží. Promarnění této sezony pozdním dodáním znamená ztrátu téměř celého roku, nehledě k tomu, že mnohé zboží by ani uskladnění do příští sezony vzhledem k horku a vlhku nesneslo. Přijaté objednávky nutno ihned zástupci potvrditi s udáním, zda dodací lhůta může býti dodržena. A konečně, což jest minimální podmínkou, musí vývozce dodržeti všechny předpisy platné pro dovoz do té které kolonie. Zabrání se tím zbytečným nepříjemnostem a škodám, plynoucím buď ze zdržení zásilky na celnici do té doby, než formalitě bude dodatečně učiněno zadost, nebo z odmítnutí zásilky celníci a její nákladné zpětné dopravy, nebo konečně z předepsaných pokut nebo dokonce ze zabavení zboží.

Celní režim francouzských kolonií

Zákon ze dne 13. dubna 1928 dělí francouzské kolonie s hlediska celního na dvě skupiny. Do prvé patří kolonie t. zv. asimilované, které mají tentýž celní režim, až na malé výjimky, jako Francie. Patří sem: Indočína, Madagaskar, Reunion, Guadelup, Martinik a Guyana. Do druhé skupiny patří kolonie ostatní a území v Africe pod francouzským mandátem (Togo a Kamerun), jež mají režim vlastní.

Pokud se týká československého zboží, stanoví čl. XXX. naší obchodní smlouvy s Francií ze dne 2. července 1928, že československé zboží požívá při dovozu do francouzských osad t. zv. asimilovaných sazeb minimálního celního tarifu, ať již to jest tarif mateřské země, nebo ať jde o tarif zvláštní. V osadách t. zv. neasimilovaných, t. j. těch, jež mají zvláštní celní režim, a v Tunisu požívá nejnižších celních sazeb,

jež tam jsou nebo budou přiznány kterékoliv jiné mocnosti v důsledku tarifních opatření nebo obchodních úmluv.

Naproti tomu produkty francouzských kolonií požívají při dovozu do Československa nejvyšších výhod.

Pokud se týká Alžíru, tvoří tento celní unii s Francií, takže se naň aplikuje francouzský tarif.

Maroko, jež jest vázáno algeciraskou úmluvou, musí dodržovati obchodní politiku „otevřených dveří“ a všechny státy, včetně Francie, jsou podrobeny témuž celnímu režimu, t. j. 12,5% ad valorem.

Platební styk: Jako ve Francii tak i ve všech koloniích a protektorátech platební styk s cizinou jest volný a nepodléhá žádným omezením.

Dovozní předpisy

Zmínili jsme se již o důležitosti striktního dodržování všech dovozních předpisů. UVádíme je souhrnně, ale výslovně poukazujeme na podrobnosti uvedené u každé kolonie zvlášť.

Povinné značkování původu zboží na zboží samotném:

Předesíláme, že podle zákona ze dne 11. ledna 1892 značkovací povinnosti podléhá zboží, které by svojí obchodní značkou, jménem firmy nebo jiným označením mohlo vésti k domněnce, že zboží jest původu francouzského nebo bylo ve Francii vyrobeno. Povinnost označování zboží značkou původu bylo stanoveno zákonem ze dne 20. dubna 1932 a seznam zboží dnes této povinnosti podléhající jest příliš obsáhlý, aby mohl býti zde uveřejněn. Pro každé zboží jest rovněž udáno „jakým způsobem a na které části zboží musí býti označení provedeno. Zboží, které není přesně dle předpisů značeno, francouzské celnice nepropustí. Dotazy týkající se způsobu a provedení povinného označování zboží zodpoví Exportní ústav československý. Povšechně možno říci, že značení musí býti provedeno latinskými písmeny a nápis musí býti zřetelný a neodstranitelný. Značka může zníti „Fabriqué en Tchécoslovaquie“, „Importé de Tchécoslovaquie“, „Made in Czechoslovakia“.

Ve francouzských koloniích platí tato ustanovení téměř v plném rozsahu, pouze v některých koloniích nebyla zavedena tato povinnost pro některé druhy zboží. Doporučuje se však dbáti těchto předpisů jako u vývozu do Francie. V Tunisu a Maroku zákon z 20. dubna 1932 není v platnosti.

Znovu upozorňujeme na důležitost těchto ustanovení, nad jejichž plněním bdi velmi ostře příslušné celní úřady.

Označení musí býti rovněž uvedeno na bednách a obalech.

Průvodní papíry:

I. Žádné zvláštní formality pro průvodní papíry nejsou předepsány při zásilkách do Maroka, Somalska, Franc. západní Afriky, větší části Franc. rovníkové Afriky, (t. j. do konveční oblasti, kromě Gabonu), do Toga, Kamerunu, Franc. osad v Indii, Nových Hebrid a St. Pierre a Miquelon. K vyclení stačí obyčejný účet bez legalisace a osvědčení o původu se nežádá.

II. Předpisy jako do Francie existují v koloniích asimilovaných, t. j. v Indočíně, Madagaskaru, Reunionu, Martiniku, Guadelupu a Guyaně a dále v Alžíru, Tunisu, Oceanii, Nové Kaledonii.

Účty vystavené na zboží vycívané „ad valorem“, kromě zásilek poštovních a leteckých, nutno dáti vidovati příslušnou obchodní a živnostenskou komorou.

Osvědčení o původu zboží (certificat d'origine) které vystavují příslušné obchodní a živnostenské komory a viduje zdarma francouzský konsulat, vyžadují se pro řadu zboží, z něhož uvádíme to, jež může pro náš dovoz přijíti v úvahu:

Punčochy a ponožky bavlněné, fil Perse, fil d'Ecosse, béraudine, lněné, konopné a ramiové.

Zemská směla a asfalt.

Zvěřinové konzervy dovezené v době hájení.

Přírodní minerální vody.

Železná litina.

Minerální oleje.

Rostlinné oleje v pevném stavu vyrobené v Evropě z exotických jader.

Slad.

Zvířecí kosti a kostní moučka.

Živí holubi.

Olovo bez obsahu stříbra.

Čerstvé ryby v době hájení.

Vlněné koberce všeho druhu.

Solené a uzené vepřové maso, vyjma šunky.

Osvědčení o původu se nevyžaduje pro záсылky poštou a letecké.

Veterinární osvědčení na mnohé živočišné výrobky, kromě zásilek poštovních, nevyžaduje vidování francouzským konsulátem.

Fytopathologické osvědčení na rostliny a části rostlin.

V tak krátkém pojednání není možno zmíniti se o všech předpisech a dalších podrobnostech. Tyto sdělí zájemcům ochotně příslušné obchodní a živnostenské komory nebo Exportní ústav československý. K lepšímu poznání francouzského koloniálního trhu jsou zájemcům v Exportním ústavě k dispozici statistiky, příslušné koloniální revue, adresáře atd.

V závěru vyslovujeme přání, aby politické a citové přátelství, jež nás pojí s Francií, projevilo se i ve stále stoupající výměně zboží nejenom s francouzskou metropolí, ale i s jejím rozsáhlým koloniálním panstvím.

ALŽÍR - ALGÉRIE

Alžír rozkládá se na pobřeží severní Afriky, na nůstě staré Numídie a Mauretanie, mezi Tunisem a Marokem. Rozloha: 2,195.097 km². Počet obyvatelů: 6 mil. 553.000, z toho 920.790 Evropanů. Podnebí vykazuje dvě sezony: dobu dešťů od října do května a dobu sucha od června do září. Teplotura je v zimě mírná kromě ve vyšších polohách ve vnitrozemí, v létě vysoké teploty. Pobřeží vlivem moře vykazuje značnou vlhkost. Alžír dělí se geograficky na tři pásma rovnoběžná s pobřežím. Tell je nížinné pobřežní pásmo, velice úrodné s hojnými dešti; náhorní roviny s pastvinami a porosty halfy a konečně pásmo saharské, neúrodné, s výjimkou oas. Splavných řek Alžír nemá.

Alžír byl původně obýván Berbery a Numid'any. Během staletí podrobili si jej postupně Karthaginci, Římané, Vandalové, Byzantinci, Arabové a konečně Turci. Dobytím Alžíru 5. července 1830 Francouzi nastává postupné dobývání a kolonisování této nejbohatší francouzské kolonie, které je skončeno roku 1900. Politicky dělí se Alžír na tři departementy a tvoří vlastně součást Francie, do jejíhož parlamentu vysílá své zástupce.

Hlavním městem je Alžír (Alger) s 257.000 obyv., z čehož je 176.630 Evropanů. Z ostatních důležitých měst nutno uvést: (číslíce v závorce značí počet obyvatelů v tisících) Oran (160), Constantine (105), Bone (69), Tlemcen (46), Sidi-Bel-Abbès (46), Philippeville (48), Blida (39), Maison-Carrée (24), Djidjelli (12), Setif (37), Mascara (31), Mostaganem (28), Bougie (25), Djelfa (76). Z četných oas uvádíme významnější: Bou-Saada (41), Biskra (19), Laghouat (23), Tougourt (61), Colomb Béchar (23), Ghardaia (45).

Přístavy: Alžír, Oran, Mostaganem, Bougie, Philippeville a Bone.

Silnic asi 30.000 km. Železnic: 29 tratí o délce 4868 km.

Hlavní banky s odbočkami ve všech významnějších místech: Banque de l'Algérie (s právem emisním), Compagnie Algérienne, Crédit Foncier d'Algérie et de Tunisie, Crédit Lyonnais, Société Générale, Société Marseillaise de Crédit, Banque Industrielle de l'Afrique du Nord.

Celně tvoří Alžír s Francií jednotné území, takže cla jsou tatáž jako do Francie a při vývozu nutno dbáti všech příslušných předpisů jako při vývozu do Francie. Výslovně upozorňujeme na povinné označování původu zboží.

Kontingenty stanovené pro Francii vztahují se i na Alžír a nejsou stanovovány speciální kvoty pouze pro vývoz do Alžíru. Rovněž instituce pověřené přidělováním kontingentních certifikátů jsou příslušné jak pro Francii, tak pro Alžírsko.

Hospodářské bohatství Alžíru

Alžír je znám ve světě jako jedna z nejdědnějších zemí s hlediska turistického, kde moderní města na pobřeží střídají se s pozůstatky zašlé slávy předchozích civilizací. Je-li Alžír částí orientu plného kouzla, je však také zemí, kde život proudí neméně živým tempem než v Evropě. Alžír stal se obilní zásobárnou Francie, jako před dvaceti staletími byl obilnicí Říma.

Navštívíme-li všechny tři departementy, na něž se Alžír dělí, můžeme konstatovati velikost kolonizačního úsilí a výsledků docílených během jednoho staletí v zemi původně barbarské, nezdravé, bez obchodu, průmyslu, kultury, cvládané piráty a lupiči. Dnes z Paříže za den letadlem, za 18 hodin lodí z Marseille dostaneme se do země se sty kilometry prvotřídních silnic, se železnicemi ústícími do nepřehledného moře pisku Sahary, s leteckými linkami spojujícími ji s Tunisem i Marokem, a s četnými přístavy, z nichž mnohé umožňují přistání i největším lodním kolosům.

Alžír překvapuje nejenom bohatstvím, ale i rozmanitostí své výroby. Jest zemí výrazně zemědělskou. Jeho hlavní bohatství tvoří produkty minerální, rostlinné a živočišné, které z devíti desetin se vyvážejí.

Mezi nejdůležitější produkty Alžíru nutno na prvním místě uvést obilí. Jeho vliv na světových trzích není sice rozhodující, přesto však pro Alžír tvoří velkou část jeho vývozních příjmů. Měkká a tvrdá pšenice je pěstována na rozloze 4 milionů ha, ječmen, oves a žito asi na 2 milionech ha. Obilí je vyváženo z největší části do Francie; v roce 1935 za 228 mil. franků (v roce 1934 za 375 mil. franků).

Další bohatství představuje asi 200.000 hektarů vinic. Alžírská vína, ať již konsumní, stolní nebo jemná, jejichž jakost zaručuje ochranná známka ALGERIA, získala si oblibu nejenom ve Francii, ale počínají pronikat i na trhy cizí, též do Československa, v důsledku nejmodernějších výrobních metod, jež jim dodávají vynikající kvality a čistoty. S hlediska jakosti třídí se víno do tří kategorií: 1. víno z nízkých poloh, titrující 9—12° alkohol.; 2. víno z vyšších poloh, titrující 11—13° alkohol., která dávají výtečnou nekazící se stolní vína; 3. víno z horských poloh o obsahu 12—15° alkohol., velmi stálá, která za několik let po stočení do lahví získávají vzácnou jemnost a bouquet těch nejznámějších značek.

Nutno se konečně zmíniti o vinech sladkých, o vinech na výrobu likérů a o vedlejších produktech destilace — vinném kameni a oleji získaném z hroznových pečítek. Jenom obyčejného vína v sudech bylo vyvezeno v roce 1935 téměř 12 milionů hl v hodnotě 957 milionů franků, které šlo z více jak 90% do Francie. V letech předchozích dosáhl vývoz vína 1,107 milionů v r. 1934 a 2,332 miliony franků v roce 1933.

Nejstarší kulturou Alžíru je pěstování olivy, která byla do země přinesena již Karthaginští ještě před křesťanskou érou a značně Římany rozvinuta. Rovněž francouzská vláda věnuje této kultuře velkou pozornost a podporu. Počet olivových stromů se odhaduje na 15 až 20 milionů, z nichž dvě třetiny jsou pěstovány. Průměrná roční výroba oleje činí kolem 350.000 hl a konzervový průmysl spotřebuje kolem 150.000 q oliv ročně.

Mírné a vlhké pobřeží je velice příznivé pro pěstování rané zeleniny. Uvádíme v pořadí důležitosti: rané brambory, rajská jablíčka, artičoky, zelené fazole, karotku, hrášek, boby atd. V roce 1935 činil vývoz bramborů 462.601 q v hodnotě 56 milionů franků. Z vývozu zeleniny nutno uvést hlavně artičoky 25 mil. fr., zelené fazole 12 mil. fr., rajská jablíčka téměř 10 mil. fr.

Z ovoce nutno uvést pomeranče, mandarinky, citrony, cedráty, fíky čerstvé a sušené, stolní hrozny, švestky, meruňky, mandle atd.

Pěstování pomerančů a mandarinek je již velmi starého data; jejich sady pokrývají téměř 9000 hektarů a roční sklizeň činí kolem 700.000 až 1 milionu q. Nejrozsáhlejší jsou sady pomerančové o rozloze 4500 ha a roční produkci 400.000 q; následují sady mandarinkové o rozloze 3500 hektarů a 450.000 q. Vyvážejí se jmenovitě do Anglie, Švýcarska, Holandska, Belgie, Německa atd.

Stolní hrozny s roční úrodou 70.000 q vyvážejí se jmenovitě do Anglie a Belgie.

Počet fíkovníků pěstovaných od nepaměti domorodci, je odhadován na 7 milionů stromů. Vývoz sušených fíků činí kolem 150.000 q, z nichž určitá část se používá k výrobě kávových náhražek. Vyvážejí se hlavně do střední Evropy, Československa a Rakouska.

Datle přispívají ve vývozu hodnotou 60 milionů franků. Jsou tři druhy: nejjemnější a velmi cukernaté, průsvitné „Deglet Nour“, dále „Ghars“ velmi měkké, rovněž silně cukernaté, a konečně „degla-beida“ suché.

Vývoz ovoce činil v roce 1935 přes 150 milionů franků a jeví oproti rokům předchozím tendenci stoupající. Z toho datle 30.6 mil., suché filky 13 mil., mandarinky 38 mil., pomeranče 18 mil. a stolní hrozny přes 21 milionů franků.

Bohatství ovoce stalo se základem průmyslu konzervového a průmyslu zavařenin. Velký počet továren stále roste. Jejich výroba je povětšinou vyvážena a vývoz přesahuje nyní hodnotu 12 milionů franků.

Vývoz luštěnin činil v roce 1935 25 milionů franků.

Z rostlin průmyslových je nejdůležitějším tabák, který je pěstován v nejrozmanitějších druzích a od nedávné doby bylo počato i s pěstováním jemných tabáků orientálních. Tabáku v listech i zpracovaného bylo vyvezeno v r. 1935 asi celkem za 77 milionů franků, a to tabáku surového jmenovitě do Francie a tabákových výrobků do francouzských kolonií.

Náhorní roviny alžírské, od marockých hranic až k tuniským, dodávají ročně na vývoz více než 150.000 tun halfy, používané při výrobě papíru. Vývoz činil v r. 1935 42 miliony franků a směřoval z 95% do Anglie. K halfě pojí se dále rostlinné žíně, vyráběné z trpasličí palmy neb méně kvalitní z halfy samotné, jež se používají v náhradu za drahé žíně živočišné. Představují roční vývoz přes 15.000 tun v hodnotě přes 7 milionů franků. Hlavními odběrateli jsou Německo, Itálie, Belgie a střední Evropa.

Jiné bohatství kolonie představuje korek, pěstovaný na 500.000 ha, t. j. více než na čtvrtině světové plantace. Surového korku bylo vyvezeno v r. 1935 přes 2000 tun v hodnotě 804.000 fr., proti 4.696.000 fr. v roce 1934 a 1.623.000 fr. v r. 1933. Korku zpracovaného (zátek) rovněž přes 2000 tun v hodnotě 14.625.000 fr. v roce 1935 proti 12.531.000 fr. v r. 1934 a 12.931.000 fr. v r. 1933.

Z lesních produktů nutno se ještě zmíniti o taninu a bruyeru, jehož kořenů se používá k výrobě dýmek a špiček. Rozloha lesů činí asi 3 miliony ha.

V chovu dobytka stojí na prvním místě chov ovcí se stavem na 9 milionů kusů. Produkuji vlnu dobré kvality a kůže jsou zpracovávány většinou na místě. Velmi silný je rovněž vývoz koží kozích, hovězích a koňských. Z odběratelů stojí na prvním místě Francie. Surových koží hovězích bylo vyvezeno v r. 1935 1592 tuny v hodnotě 3.678.000 fr. (nejdůležitějším odběratelem po Francii je Německo), kozinek 1128 tun v hodnotě 7.702.000 fr. (nejhlavnější odběratelé Spojené státy a Francie), a ostatních koží za 1.581.000 fr. Koží vydělaných bylo v totéž roce vyvezeno za téměř 2 miliony fr., většinou do Francie a Maroka.

Vývoz dobytka činil v roce 1935 101,2 milionů franků, z toho skopového dobytka 89,5 milionu fr. Ze živočišné výroby nutno uvést vývoz vlny v hodnotě 13,66 mil. fr. (4390 tun) a vývoz vajec v hodnotě přes 11,3 mil. fr.

Velkým bohatstvím Alžíru jsou ložiska nerostů, jmenovitě fosfátů. Přesto, že těžba fosfátů je poměrně mladého data, provádí se teprve od čtyřiceti let, francouzská severní Afrika produkuje více než polovinu celkové těžby světové. V roce 1935 vyvezl Alžír 505.000 tun přírodních fosfátů v hodnotě téměř 33 milionů fr. (proti 42 mil. v r. 1934 a 39 mil. v r. 1933). Největším odběratelem byla Francie (30%) a Německo (23%).

Železná ruda těžila se již za časů Římanů. Tato těžba později upadla a teprve od okupace Francouzi byla objevena nová ložiska. Těžba velmi rychle stoupala. Počátkem tohoto století činila 500.000 tun, v r. 1913 překročila 1.300.000 tun a v poslední době dosahuje 2 miliony tun. Během 30 let se tudíž zečtyřnásobila.

Těžba ostatních rud, zinkových (ročně 30.000 až 60.000 tun), olovených (15 až 25.000 tun) a měděných (kolem 2000 tun) je již méně důležitá. Méně pravidelná je těžba dalších rud jako antimonové, manganové atd. V r. 1935 bylo vyvezeno železná ruda 1.461.000 tun v hodnotě 55.761.000 fr.; hlavními odběrateli jsou Anglie (přes 60%), Holandsko (12%), Německo (9%), Itálie (7%); olovené rudy 1763 tuny v hodnotě 852.000 fr.; zinkové 3650 tun v hodnotě 875.000 fr.; antimonové 4080 tun v hodnotě 1.359.000 fr.; manganové 36.681 tuna v hodnotě 10.271.000 fr.

Tím bychom byli podali stručný přehled přírodního bohatství Alžíru. Studie by nebyla úplná, kdybychom po výpočtu zboží, jež Alžír může dodat všem zemím, se nezmínili o úředních opatřeních, jež mají odběratelům alžírských produktů dáti maximální záruku za jakost koupeného zboží. V roce 1931 byla zřízena OFFICE ALGÉRIEN D'ACTION ÉCONOMIQUE et TOURISTIQUE (ve zkratce OFALAC) 26, Bd. Carnot v Alžíru, rovněž s kanceláří v Paříži, Av. de l'Opéra. Tomuto úřadu byla dána potřebná samostatnost a pružnost, aby se mohl přizpůsobiti měnícím se potřebám obchodu. Pozdějším vládním nařízením byla předepsána standardisace většiny alžírských produktů, takže při vývozu jsou kontrolovány v každém přístavě jakost, obsah, váha a obal zboží a vývozní povolení je odepřeno všem vývozcům, kteří by nespĺnili předepsané podmínky. Ochranná známka „ALGERIA“, kterou níže reprodukuje, poskytuje tudíž kupci maximum záruky — OFALAC jak v Alžíru, tak kancelář v Paříži, poskytne ochotně všechny žádané informace rázu obchodního i turistického.

Úřední celní odbavování

DOPRAVA

CHARLES GREUTER

27, Rampe Chasseloup-Laubat

ALGER

ALGERIA

*ilustrovaná revue - vychází každý měsíc
informuje slovem i obrazem o Alžírsku*

Vydává OFFICE ALGÉRIEN D'ACTION
ÉCONOMIQUE ET TOURISTIQUE

26, Boulv. Carnot, ALGER

OCHRANNÁ ZNAČKA

— ALGERIA —

JEST ZÁRUKOU JAKOSTI
STANDARDISOVANÝCH
ALŽÍRSKÝCH PRODUKTŮ
ÚŘEDNĚ KONTROLOVANÝCH

Zahraniční obchod Alžíru

	Dovoz	Vývoz (v milionech franků)	Bilance
1933	4.071,6	3.817,2	— 254,4
1934	3.575,5	2.626,6	— 948,9
Podíl Francie	2.919,9 (81.5%)	2.215 (85%)	— 695,9
1935	2.844,2	2.613,4	— 230,8
Podíl Francie	2.290 (80%)	2.235 (86%)	— 55
1936	3.078	2.534	— 544
Podíl Francie	2.465 (82%)	2.142 (85.6%)	— 323

Hlavní směry alžírského zahraničního obchodu v roce 1935 (v 1000 fr.):

	Dovoz	Vývoz	Bilance
Francie	2,290.025	2,235.009	— 55,016
Franc. kolonie a protektoráty	164,548	96,944	— 67,604
z toho:			
Maroko	104,440	35,097	— 69,343
Tunis	43,036	28,948	— 14,088
Anglie	50,513	93,604	+ 43,091
Italie	12,708	49,960	+ 36,982
Německo	21,078	19,563	— 1,515
Belgie	17,206	13,689	— 3,517
Nizozemsko	22,938	10,618	— 12,320
Brazílie	48,282	—	— 48,282
Spojené státy	31,261	28,814	— 2,447
Československo . . .	4,360	103	— 4,257

Podle alžírských statistik jeví se bilance obchodu s Československem pasivní hodnotou 4,257.000 franků, zatím co československé statistiky podávají jiný obraz našeho za-

hraničního obchodu s touto kolonií. V letech 1930 až 1936 byl dán náš obchod s Alžírem těmito hodnotami (v 1000 Kč):

	Dovoz z Alžíru	Vývoz do Alžíru	Bilance pro ČSR
1930	10,464	6,446	— 3,918
1934	7,782	9,252	+ 1,470
1935	8,162	6,592	— 1,570
1936	12,382	8,596	— 3,786

Hlavní druhy zboží československého dovozu byly v r. 1935 přírodní fosfáty v hodnotě 5,730.000 Kč; ve vývozních statistikách alžírských však Československo není vůbec vedeno jakožto odběratel fosfátů, ačkoli odebrané množství řadí nás mezi ne poslední kupce. Podobně je tomu u rostlinných žíní, jichž jsme dovezli 7511 q v hodnotě 775 tisíc Kč, ačkoli alžírské statistiky zaznamenávají pouze vývoz 600 q. Podobné nesrovnalosti vykazují i ostatní položky. Z ostatního zboží dovezli jsme střeň (458.000 Kč), vína v sudech (113.000 Kč), korku (126.000 Kč), papriky (181.000 Kč), datlí (101.000 Kč), lněného semene (53.000 Kč), koží telecích (85.000 Kč) a koží jehněčích (458.000 Kč).

Ve vývozu uvádíme důležitější položky: chmel (130.000 Kč), punčochy a ponožky z přírodního hedvábí (120.000 Kč), gumová obuv (170.000 Kč), obuv kožená (1,624.000 Kč), duté sklo (320.000 Kč), porcelán (1,595.000 Kč), kamenina pro technické a hygienické účely (308.000 Kč), smaltované nádoby (831.000 Kč), pumpy (88.000 Kč), obkládačky a dlaždice (60.000 Kč).

Většinu rozmachu našeho vývozu vadí kontingentace celé řady zboží. Rovněž očekávané hospodářské oživení v minulém roce se nedostavilo, ačkoli se projevil mnohé známky svědčící o ústupu krise. Definitivní zlepšení očekává se v roce 1937.

Jak nabízet do Alžíru

Zvyšování mezd ve Francii, zavedení čtyřicetihodinové pracovní doby, devalvace franku a hospodářský chaos s tím spojený, projevil své účinky ku konci roku 1936 přirozeně též v Alžírsku, které má s Francií shodné zákonodárství i stejný administrativní a celní systém. S počátku se zdálo, že vývozní země budou z této nové situace silně těžiti a ceny neustále stoupaly. Poznenáhlu se však poměry urovnaly; francouzští výrobci nahlédli, že nepoměrným zvyšováním cen nepochodí a počali znovu překalkulovat své ceny naprosto úměrně novým poměrům. Cizí dovozci museli své ceny upravit podle Francie a nakonec se situace ustálila tak, že zvýšení cen činí přibližně 15–20%, t. j. méně než devalvace franku. Na alžírském trhu zaujala opět dobré místo Itálie a Belgie, které silně devalvovaly, a naopak pokles zaznamenaly Německo, Rakousko, Anglie.

Československý obchod s Alžírskem je stále pasivní v důsledku silného dovozu alžírských fosfátů. Československý vývoz do Alžírska by však mohl být daleko vyšší, kdyby československé firmy projevovaly dostatek porozumění pro tento výborný trh a nezaměňovaly je ve své představě se sousedním Tunisem a Marokem. Obě tyto sousední země mají ve skutečnosti charakter úplně odlišný. Jinou a nejzávažnější závadou jsou kontingenty, které ochromují náš vývoz právě v těch druzích zboží, kde náš průmysl je velmi silný a kde bychom mohli dosáhnouti vysokých obrátů, jako na př. v textilu, smaltovaném a kameninovém zboží a pod.

Celkovou charakteristiku alžírského trhu lze shrnouti do dvou bodů: 1. výborný trh, pokud jde o možnosti odbytu a o placení; 2. obtížný, co se týče proniknutí.

Alžírsko, jakožto země rozsáhlých investic a různorodé výroby, je s hlediska prosperity zdaleka lepší sousedních zemí Tunisu a Maroka. Ačkoli je to poměrně nová země, je její obchodní morálka již ve větší části ustálená a přechodný, nesolidní živel se na dlouho neudrží, jak jsem měl příležitost za své několikaleťtější činnosti zde pozorovati. Ostatně okupace Francouzi trvá již přes 100 let. Zákonodárství jest jenom jedno, a to zákonodárství Francie a nestává se často, že by se zdejší předpisy křížovaly s předpisy mateřské země, jak je to v Maroku a Tunisu.

Jelikož většina zboží sem jde bezcelně z Francie, alžírský obchodník nepřichází tak často do styku s celními úřady jako obchodník tuniský nebo marocký. V těchto sousedních zemích je ostatně celní řízení zjednodušeno co nejvíce, kdežto francouzský celní tarif je velmi komplikovaný a má řadu prohibitivních opatření vzhledem ke kontingen-

tům a označování původu. Nabízí-li tudíž cizí vývozce alžírskému obchodníku, musí mu udati ceny procleně, aby tento mohl srovnati jeho nabídku s cenami francouzských vývozců a aby neměl starosti s proclením. Hlavní je, aby vývozce měl dobrého zasilatele, který by mu pak proclení bezvadně prováděl a dobrého zástupce, který by mu vyjednal dobré podmínky. Podávati nabídky cizí alžírský přístav neprocleně, nemá významu a nevede k úspěchu, vyjímaje snad několik řídkých artiklů, kde je to zvykem, jako na př. u dříví. Při kalkulaci cen upozorňují na nově zavedenou berní taxu (taxe unique) 6% z ceny procleného již zboží, která se vybírá celním úřadem při příchodu zboží. Dovozní firma není nucena tuto taxu do ceny započítati, musí to však oznámiti zvláště svému zákazníkovi. V případě, že zboží pak podstoupí v Alžírsku ještě nějaký další výrobní proces (na př. kůže), platí kupující pouze 2% taxy.

Co se týče cen docilovaných na alžírském trhu, nutno upozorniti ihned, že vývozci nesmějí počítati s horentními zisky, neboť alžírský obchodník je velmi zhýčkaný nabídkami z celého světa; kdo však u něho jednou dobře zakotvil, může s ním i nadále počítati.

Při navazování obchodních styků budiž dbáno pečlivého výběru zástupce, jelikož seriosní zástupce je zde otázkou velmi důležitou. Totéž platí pro výběr zasilatele. Návštěvy cestujících nejsou vhodné v létě, t. j. koncem června, v červenci a v srpnu; v tu dobu většina alžírských obchodníků odjíždí na zotavenou do Evropy (Francie) a mnoho obchodů je zavřeno.

Ing. Antonín Penc, Alžír.

Čsl. dovozci a vývozci,
svěřte své zájmy v **ALŽÍRU**

fe

RENÉ CAMOIN & Cie

dříve René Camoin, založeno r. 1900

**PŘEJÍMÁNÍ ZBOŽÍ - VYCLÍVÁNÍ - USKLADNĚNÍ
AUTODOPRAVA - TRANSIT - ZASILATELSTVÍ**

3, rue JEAN RAMEAU, 3

ALGER

Telegramy:
TRANSICAMOIN

Telefon:
39-55

**ČSL. VÝVOZCI
do
ALŽÍRSKA**

Chcete-li býti spolehlivě zastoupeni,
obraťte se na čsl. zastupitelskou fu

ING. A. PENC

13, rue d'Isly, 13

ALGER

Dokonalá prodejní organizace po celé zemi. Dlouholeté zkušenosti. Korespondence
česká, německá a francouzská.

VÝVOZCI!

Věnujte větší pozornost alžírskému trhu, nejlidnatějšímu a nejbohatšímu z francouzských kolonií. Předved'te své výrobky 300.000 návštěvníkům, kteří každoročně shlédnou

**VELETRH
v ALŽÍRU**

Každoročně
o velikonocích 15 dní

TUNIS - TUNISIE

Dr. Lásk a, československý konsul v Alžiru

Hospodářské poměry Tunisu

Území tuniského protektorátu činí asi 125.000 km² a počet jeho obyvatelů celkem 2.608.313, z kteréhožto počtu je 213.000 Evropanů (Francouzů a Italů téměř ve stejném poměru), 59.000 tuniských Židů a 2.300.000 domorodců.

Tunis je kraj čistě agrární, až na malé výjimky a jeho blahobyt závisí tedy čistě na výnosu půdy a odbytu těchto produktů. Hlavní prameny obchodu jsou obilniny, olivový olej, víno a dobytkařství, v druhé řadě ovoce, jižní ovoce, hlavně datle, dále bobý, alfa a korek. K tomu přidružuje se ještě bohatství horní s hlavním výnosem fosfátů a výrobky domorodého průmyslu a lovu mořských hub.

Stručný přehled hospodářství v uvedených jednotlivých odvětvích jest tento:

Obilniny

Hlavním produktem jest pšenice, jejíž výnos činí průměrně 4,5 mil. q, a která se pěstuje na ploše asi 7.000 ha, rozkládající se po celém území k jižním sláným jezerům a až k okrajům pouště. Pěstuje se pšenice t. zv. tvrdá, sloužící k výrobě chleba a konsumovaná hlavně domorodým živlem, a pšenice měkká, již se používá k výrobě těstovin a drobné krupičky. Kromě toho jest pěstován ječmen s ročním výnosem asi 2 mil. q, jehož některé druhy hodí se výborně pro sladování. V menší míře jest pěstován oves, kukuřice a sorgho, z luštěnin bobý.

Tunis byl již za starověku nazýván obilnicí Říma, jest tedy kultura obilnin v tomto území prastará a zemědělství je na značně vysokém stupni. Obdělávání polí děje se dnes téměř všude moderními hospodářskými stroji; traktory jsou hojně používány, právě tak jako stroje žací, mlátičky atd. Půda jest hojně posilována fosfáty, které se dobývají v zemi v hojnosti i pro vývoz.

Hlavním odběratelem tuniského obilí je Francie, která ho používá ke zlepšování svých vlastních druhů mouky, ječmene k výrobě sladu. K uskladnění obilí určeného k vývozu byly v poslední době vystavěny sila, většinou družstevní, s objemem až 60.000 q a dokončuje se jedno, s kapacitou 150.000 q, pro domorodce na jihu; ve vnitrozemí jsou stavěny menší.

Rovněž organizace a ochrana obchodu s obilím jest stále pečlivě sledována, aby se mohlo čelit různým krisím v tomto odvětví tak důležité zemědělské výroby. V principu sleduje Tunis tytéž metody ochrany tohoto trhu jako Francie, s níž je v celní unii pro obilí a všechny zákony francouzské jsou ihned aplikovány v Tunisu, počítaje v to i zřízení Obilního úřadu (Office du blé).

Víno

Réva jest pěstována většinou v krajích pobřežních asi na 50.000 ha, které vydají průměrně 1.700.000 hl. Vinice velkého rozsahu jsou ve vlastnictví Francouzů (asi 1.500 vinařů s celkovou rozlohou vinic asi 22.500 ha), menší, počtem četnější, patří italským přistěhovalcům (asi 2.000 vinařů s celk. rozlohou vinic asi 27.500 ha).

Výnos a rozloha vinic stoupá neustále, jak patrně z tohoto přehledu:

	Rozloha v ha	Výnos v hl		Rozloha v ha	Výnos v hl
1919	23.246	414.167	1933	50.300	1.491.000
1923	24.795	781.381	1934	50.300	1.740.000
1928	30.768	930.000	1935	45.000	1.750.000
1932	49.500	1.718.000			

Rozvoj vinného hospodářství až do roku 1933 byl způsoben vysokými cenami vína po válce, když však krize zasáhla i Tunis a odbyt vína do ciziny resp. Francie značně poklesl, byla státní správa nucena různými opatřeními omezit tento rozvoj. Bylo zakázáno vysazovati nové vinice, vyvážeti víno o méně než 11° obsahu alkoholu, nařízeno povinné destilování části produkce a dokonce vytrhání révy na 15% celkové vinicné plochy, sice dobrovolné, za něž se však dostalo vinařům odškodnění. Kromě ještě některých jiných opatření méně důležitých byl zřízen i Vinný úřad (Office du Vin), pověřený propagací, centralisací zpráv obchodních, napomáháním vinařů k výrobě vinné šťávy, prodeji hroznů a podobně. Tímto způsobem a také zásahem Francie, která povolila větší kontingenty vína a destilátů z Tunisu, podařilo se udržeti tuniské vinařství v dobrém chodu a zabrániti tak event. jeho zhroucení.

Vína tuniská, která jsou velmi dobrá, jsou podobně jako alžírská užívána ve Francii hlavně k zlepšování domácích a kromě Francie začla tuniské víno dovážeti v poslední době i cizina, hlavně pro jeho láci. Mezi hlavními odběrateli je Itálie, Belgie, Německo a Čína.

Obdělávání vinic a výroba vína jest podobně jako v Alžírsku na vysokém stupni, velké družstevní sklepy, jejichž síť se stále rozšiřuje, jsou zařízení co nejmoderněji a lze očekávati, že tuniské víno se bude, podobně jako alžírské, stále více uplatňovati samostatně a nikoliv pouze jako příměs vín francouzských.

Olej

Olivový olej je snad nejznámější tuniský výrobek a kvalitně je jedním z nejlepších. Pěstování olivovníků datuje se v Tunisu sice již od římských dob, nicméně hlavního rozvoje dosáhlo teprve za dob francouzského protektorátu, který vynaložil vše k jeho podpoře. Dnes čítá Tunis na 20 milionů olivovníků, které dávají 60 milionů kg oleje za rok, z nichž 40 milionů kg jest vyváženo. Z tohoto vývozu plyne Tunisu značné bohatství. Olivovník jest pěstován hlavně v pobřežních krajích, v okolí jižních přístavů Sousse a Sfaxu, kde je pro tento strom zvláště příznivá pisečná půda a vhodné přímořské klima, takže výborně prospívá a jeho plody úplně dozrávají, poskytující tak olej příjemné chuti, bez kyselin, který je bohatý na vitaminy a je jednou ze základních poživatin jak domorodého tak i evropského obyvatelstva Tunisu.

Pohled na olivové háje, pravidelně vysázené, pečlivě ošetřované a táhnoucí se sta kilometrů, je velice zajímavý a z tohoto důvodu jest kraj vyhledáván cizinci.

Pověst a kvalita tuniského oleje závisí na jeho pečlivém zpracování. Olivy jsou ručně a velmi pozorně česány, rychle převáženy do lisoven, kde jsou uskladněny pouze pro nutný čas, aby se dovršila zralost vlastním procesem, načež jsou rozemlety i s jádery a takto vzniklá kaše jest lisována v čistých slaměných koších moderními stroji, aniž by bylo užíváno jakýchkoliv chemických prostředků.

Pro informační službu, propagaci oleje a pod., byl zřízen úřad zvaný „Office de Huile de Tunisie“, podobně jako pro vinné produkty. Olej vyváží se opět hlavně do Itálie a Francie, jinak téměř do všech zemí světa.

Ovoce

Po těchto třech hlavních kulturách následuje co do důležitosti pěstování ovoce jak evropského tak i jižního, z něhož však pro vývoz přichází v úvahu hlavně datle z jižních oas, v nichž jest na 2,5 milionu datlovníků, poskytujících asi 300.000 q datlí obyčejných i kvalitních, známých pod jménem arabským „Deglet en Nour“, neb „Datle muškátové“ (Datte muscade). Tento druh roste ostatně v celé severní Africe a předčí jakostí daleko toto ovoce jiných zemí, jako na příklad Iraku. Hlavními odběrateli datlí jsou Francie, Itálie, Alžírsko, Tripolis, Egypt a Řecko, které odebírají 40—50.000 q datlí obojího druhu.

Alfa

Jiným produktem, specificky severoafričským, jest tráva zvaná „alfa“, rostoucí divoce ve středním a jižním Tunisku, pokrývající planiny v rozsahu asi 950.000 ha a sloužící k výrobě provaznického, košíkářského zboží a též k výrobě luxusních papírů, jelikož jest nejlepší náhražkou za hadrovinu. Roční vývoz alfy činí asi 90.000 tun a mohl by býti v případě potřeby lehce zdvojnásoben, jelikož úroda není zcela využitkována. Hlavním a téměř jediným odběratelem tuniské alfy, jako ostatně i alžírské, jest Anglie, která odbírá sama přes 90% celého vývozu a dováží alfu k výrobě papíru.

Korek

Lesní plocha Tuniska obsahuje asi 1 mil. ha, z nichž asi 240.000 ha je porostlé, hlavně na severu, duby korkovými a duby jiných odrůd, ostatní jsou lesy borovice alepské, thuje a divokého olivovníku. Veškerá lesní plocha náleží státu, který ji přirozeně využívá, zejména co se týče kůry korkového dubu.

Kůra tohoto dubu skládá se ze dvou souběžných vrstev, které se dobře odlišují. Vnitřní vrstva, která je přímo na stromě, produkuje vlastně korek a jest nazývána proto „mateřskou“ nebo „taninovou“, poněvadž poskytuje, zejména na starých stromech, vyhledávanou kůru, bohatou na tanin.

Vnější vrstva neaktivní, vlastně jen ochranná, jest vrstvou korkovou. Ve vegetaci stromu nemá tato vrstva nijakou úlohu a proto může býti dub zbaven části této ochranné vrstvy, aniž by byl ohrožen a když se tato korková vrstva oloupá (nikoliv všechna), vytvoří se později nová, která zas může býti oloupána a na tomto principu spočívá vlastně zužitkování korkového dubu.

První, přirozená sloupnutá vrstva kůry nazývá se „mužským korkem“, další pak znovu narostlé vrstvy jmenují se „korek reprodukováný“ a jeho kvalita je daleko lepší. Tento druh je jaksi vlastní úrodou korkovou a tato kůra jest sbírána jen při úplné zralosti, která nastává asi po 10—12 letech. Oloupání děje se tím způsobem, že se kůra nařízne, ovšem pouze vnější vrstva, jedním cirkulárním řezem dole u paty stromu, druhým v určité výši a oba tyto řezy spojí se jedním podélným a vrstva se sloupne celá v podobě roury. Jen jsou-li stromy o velkém průměru, sloupne se vrstva ve dvou nebo více plátech.

Pak se korek suší a třídí na silnější, slabší a méněcenný, resp. odpadkový a jest prodáván ve veřejné dražbě.

Mužský korek, který byl dříve prostě ponecháván na zemi, našel nyní použití tím, že se drtí a slouží k výrobě linolea, k účelům isolačním a pod.

Tunis sám korek nezpracovává a vyváží jej většinou do Francie a Alžírsko.

Produkce korku činila (v q):

	Mužského	Reproduko-
		vaného
1932	1.172	40.183
1933	2.303	32.258
1934	329	30.607

Vonné trestí a oleje

Zmínky zasluhují ještě kultury květů rostlin sloužících k výrobě trestí pro průmysl voňavkářský, kteréžto kultury se v Tunisu teprve rozvíjejí, avšak vzhledem k příznivému klimatu dá se očekávat jejich značný pozdější vzrůst a s nimi spojeného destilačního průmyslu, který je dosud nedostatečně vybavený.

Z nejdůležitějších patří sem výtažek rozmariny, jehož se vyváží do Francie 7.000 kg ročně, dále máty Pouliot 1.000 kg, a menší kvanta myrty, gerania, citrusu bigaradia, jasmínu a růžového výtažku.

Dobytkářství

Toto odvětví jest význačným pramenem obživy domorodého obyvatelstva, jelikož velké stepi v středním a jižním Tunisu umožňují pěstování dobytka, hlavně koz a ovcí, ovšem způsobem více méně ještě kočovným. Dobytek hovězí, koně, osli, velbloudi, pěstují se v Tunisu hlavně pro potřeby vlastní, vývoz je nepatrný, naopak dovážejí se tyto druhy hlavně ovšem ke zušlechťování domácích ras, za to však kozy a hlavně ovce, jichž se počítá na 3 mil. kusů, reprezentují značný vývoz, co se týče koží, vlny a masa. Kromě toho vyváží se velbloudi a koží srst, vejce, střeva atd.

Vývoz těchto nejdůležitějších živočišných produktů činil (v q):

	1933	1934	1935
Kůže hovězí	13.129	12.610	10.327
Kůže ovčí	5.633	8.554	8.535
Kůže koží	3.720	3.783	4.471
Maso čerstvé	548	1.732	5.434
Vlna	2.300	4.000	5.000

Mořské houby

Lov mořských hub se sice datuje již z nepamětných dob, ale Evropané se počali zajímat o toto zboží teprve asi od roku 1850 a vnesli tak přirozeně do tohoto průmyslu moderní metody, takže se dnes loví houby také skafandry, proti starším způ-

sobům lovu sitěmi taženými po dně, neb trojzubci, kterými se vytáhne houba nalezená zvláštním jednoduchým ponorným „dalekohledem“, na jehož konci se nachází zrcadlo.

Houby po vytažení se myjí, čistí, okrajují do kulovité formy a tak jsou hotovy k vývozu, který činí ročně asi 150.000 kg. Hlavními kupci jsou Francie, Německo, Itálie, Belgie, Řecko a Spojené státy.

Horní bohatství

Hlavní důlní produkty Tunisu jsou fosfáty, rudy železné, olověné a zinkové. Vývoz fosfátů dosahoval v roce 1927 3,041.000 tun, železné rudy 480.000 tun, olověné rudy 37.000 tun a rudy zinkové 18.000 tun. V době od roku 1921—1930 vyvážel Tunis těchto rud v hodnotě 250—350 mil. fr, čili téměř jednu třetinu celkové produkce. Průmysl tento zaměstnával na 20.000 dělníků, hlavně domorodých a tonáž těchto produktů na drahách obnášela 80% všeho transportu. Z toho je vidno, jak důležitou úlohu hrál tento průmysl v hospodářském životě Tunisu, bohužel však světová krise zanechala dnes z této kvetoucí činnosti pouhé trosky.

V roce 1931 hodnota tohoto vývozu činila 330 mil., v roce 1932 upadla na 100 mil. fr a přes pomoc státu a Francie nepodařilo se tomuto průmyslu zotaviti se dosud na tolik, aby velkolepá zařízení pro vývoz, na příklad v přístavu v Sfaxu, investice v moderních strojích atd., mohly býti zcela využitkovávány.

Vývoz fosfátů, které zajímají i československý dovoz, činil (v tunách):

1930	3,041.000	1933	1,751.000
1931	1,754.000	1934	1,807.000
1932	1,632.000	1935	1,494.000

Domácí průmysl

Domácí průmysl, ačkoli reprezentuje ještě značné bohatství, na venek se téměř již neprojevuje, třebaže některými svými výrobky pronikal dříve i do ciziny; byly to zejména barevné obkládačky pro fasádu a vnitřky domů, které však ubíla konkurence španělská a italská, výrobu fezů vytlačila soutěž československá, rovněž domorodé tkaniny jsou pomalu tiskněny dovozem z ciziny a tak zůstal téměř jediný domácí průmysl, výroba pokrývek, přehozů a zejména koberců, z nichž nejpočetnější jsou kvalitní koberce kairouanské, které si udržely ještě otevřenou cestu do ciziny a jejichž vývoz činil v r. 1933 12.000 m², v r. 1934 10.000 m² a v r. 1935 12.000 m².

Turistika

Vzhledem ke svým památkám starověkým (Cartago, amfiteatr El Djem, mnoho římských osad), k zachovaným domorodým městům, svým oasám a jiným krásám přírodním, jest Tunis hojně navštěvován turisty, zejména z blízké Itálie, z Francie a Alžírsku, kteří přispívají částečně k blahobytu země, a vláda hledí tento ruch co nejvíce podpořiti stavěním výborných silnic a jiných komunikačních prostředků (na př. letecké spojení s Alžírskem, Francií a Itálií), jakož i propagandou v cizině.

Zahraniční obchod

Jest přirozeno, že Tunisko, jako země skoro čistě agrární, jest odkázána téměř úplně na dovoz cizích hotových výrobků všech druhů a podle toho se jeví též jeho obchodní bilance, která byla za poslední 3 léta tato (hodnoty v 1000 fr):

	Dovoz	Vývoz	Obrat
1933	1,250.272	674.297	1,924.569
1934	1,368.917	685.886	2,054.803
1935	1,230.894	772.255	2,003.149

Jako ve vývozu, tak přirozené i v dovozu figuruje na prvním místě Francie, která dodává do Tunisu okolo tři čtvrtin veškerého dováženého zboží a jest proto přirozeno, že vykonává v Tunisu značný obchodně politický vliv; na dalších místech figurují Alžírsko, Itálie, Spojené státy, Anglie, kteréžto země zaujímají význačné místo i v tuniském vývozu.

Mezi střední dodavatele patří Německo, Belgie, Nizozemí, Řecko, Španělsko a Československo, ostatní země participují na dovozu menším dílem.

Účast Československa na tuniském zahraničním obchodě byla za posledních 13 let podle tuniské statistiky tato (hodnoty ve fr):

	Dovoz	Vývoz	Obrat
1923	2,767.663	9.400	2,777.063
1924	3,550.745	700	3,551.445
1925	4,926.134	—	4,926.134
1926	2,820.035	1.200	2,821.235
1927	3,749.701	—	3,749.701
1928	4,656.000	—	4,656.000
1929	7,027.000	—	7,027.000
1930	9,827.000	6.000	9,833.000
1931	7,424.000	1.000	7,425.000
1932	10,076.000	—	10,076.000
1933	7,399.000	—	7,399.000
1934	7,327.000	—	7,327.000
1935	10,225.000	—	10,225.000

Jak patrně, československý vývoz stále stoupá a bylo by v jeho zájmu tuto tendenci udržeti zvýšením dovozu, jak jest odůvodněno níže. Mezi výrobky, které se z Československa dováží, patří hlavně slad a chmel, dříví, kovy, porcelán, keramika, sklo, tkaniva z umělého hedvábí, konfekce a prádlo, papír, obuv, klobouky, jablonecké zboží, stroje a jiné hotové výrobky.

Tuniská statistika vykazuje v r. 1935 tento dovoz z Československa, podle nejhlavnějších druhů zboží:

	Množství v q	Hodnota v 1000 fr.
Výrobky a kůže ze zvířat	1	1
Moučné výrobky	419	52
Plody a semena	6	1
Dříví	1.230	79
Různé zboží a odpadky	2	4
Kameny, zeminy a nerosty spalovatelné	2	2
Kovy	8	2
Chemikálie	99	6
Barvy	12	6
Různé materiálie	33	42
Zboží hrnčířské, sklo a křišťál	6.963	4.578
Tkaniva z juty	18	12
Fezy a červené čepice	6	7
Tkaniva z hedvábí a hedváb. odpadků	11	177
Tkaniva z umělého hedvábí	2,3	7
Konfekce a prádlo	392	1.398
Papír a výrobky z papíru	140	102
Vydělané kůže	132	185
Obuv (párů)	42.937	1.089
Výrobky z kůže	2	1
Zlacené zboží, bižuterie a výr. hodinář.	12	81
Stroje a přístroje	120	87
Kovové zboží	975	833
Zbraně, střelný prach a munice	61	177
Sparterie	19	5
Nábytek a výrobky ze dřeva	86	46
Hudební nástroje	54	144
Gumová obuv (párů)	16.240	256
Jiné zboží z gumy a gutaperčy	4	11
Plst'	17	15
Jiné zboží z různého materiálu	35	109
Poštovní zásilky	203	710
Celkem		10.225

V této statistice nefiguruje vůbec vývoz do Československa, na druhé straně československá statistika udává vývoz daleko menší a vykazuje dovoz z Tunisu, třebas ne značný. Na tento nedostatek vývozu do Československé republiky poukazoval již v roce 1935 francouzský průmysl porcelánu a skla a aby rozšířil svoje odbytiště v Tunisu učinil nátlak, aby Tunisko kontingentovalo dovoz těchto výrobků. Jelikož se podařilo

dokázati podle československých statistik, že Československo odebírá tuniské produkty, bylo toto nebezpečí zatím odstraněno. Vzhledem k zaváděnému opatření o předkládání osvědčení o původu bude nyní možno tento vývoz lépe zachycovati a dokumentovati tak československou účast na tuniském vývozu.

Podle československých statistik vyvíjel se zahraniční obchod československo-tuniský v posledních letech takto (hodnoty v 1000 Kč):

	Dovoz z Tunisu	Vývoz z Tunisu
1930	1.794	5.900
1931	1.939	5.005
1932	476	5.426
1933	262	4.893
1934	323	5.313
1935	614	6.685
1936	3.034	6.907

Československo dováží z Tunisu hlavně datle, kůže, mořské houby, fosfáty, vlněné tkaniny, koberce, vonné trestí. Jest zvláštní, že na př. tuniský olej, který jest tak kvalitní, není v tomto dovozu dosti zastoupen.

Vývoz z Československa do Tunisu se stále udržuje na slušné výši, ba možno říci, že v poslední době stoupá; naproti tomu dovoz z Tunisu, který jevil klesající tendenci, stoupl v r. 1936 náhle téměř pětinašobně. Tunis jest jednou ze zemí, která ještě není, až na malé výjimky, spoutaná kontingenty, kde Československo požívá určité blahovůle a kde by zvýšení dovozu do Československa učinilo velmi dobrý dojem, proto vzestup dovozu z této země by mohl býti základnou pro další zvýšení československého vývozu do Tunisu, kde jest stále ještě dosti místa pro všechny československé výrobky. Jako v ostatních zemích severní Afriky, i v Tunisu je o československé výrobky živý zájem, zejména po devalvací franku, kdy Československo může dobře konkurovati ostatním průmyslovým státům, které podržely měnu ve stejné výši, čímž se jejich zboží značně zdražilo.

Československý vývoz do Tunisu dosahuje téměř stejné výše jako do Alžírska, které má daleko větší počet obyvatel, kde je však pronikání československého zboží ztíženo kontingenty. I z této příčiny bylo by nutno favorisovati více dovoz z Tunisu, aby na tomto základě bylo možno stupňovati československý vývoz do této země, čímž by se otvírala cesta československým výrobkům dále do jižních území severní francouzské Afriky.

Spojení s Tunisem přes Terst jest poměrně výhodné, takže i v tomto ohledu jsou dány předpoklady k zesílení vzájemných obchodních styků.

J. L. Pelzlbauer, Tunis

Obchod s Tunisem

Tunis je státem převážně zemědělským a poměrně jen malá část jeho rozlohy připadá na neúrodnou půdu pouště nebo hor. Přesto však obdělávaná půda měří dosud jen 30.000 km², takže zemědělství skýtá se dosud velké možnosti. Jeho bohatství tvoří hlavně olivový olej, obilí, víno, datle, fíky, pomeranče, halfa a mořské houby. Z nerostného bohatství v prvé řadě fosfáty. Pro obživu obyvatelstva jest důležitý rybolov.

Hospodářská krise zachvátila Tunis o něco později než evropské země, za to však vzhledem ke zvláštní struktuře země měla mnohem prudší účinky a léta 1935 a 1936, kdy již v ostatních zemích počaly se projevovati symptomy hospodářského zlepšování, znamenala pro Tunis dosud zlé období hospodářské krise, které vláda musela čeliti několika výjimečnými opatřeními a zásahy do hospodářství. Krise, jež počátkem roku zdála se již ustupovati, byla přivolána zpět neobyčejně špatnými sklizněmi oliv, vína a obilí v důsledku velkého sucha. Tyto obtíže byly ještě přirostlé vážnými sociálními nepokoji, jmenovitě stávkami, jež zde vypukly jako ohlas událostí ve Francii. Vzhledem k značnému počtu obyvatelstva italského byly obchodní styky Tunisu s Itálií velice živé a celý zahraniční obchod Tunisu utrpěl citelné ztráty následkem protiitalských hospodářských sankcí, uplatňovaných až do měsíce září 1936. Tyto pomohly jedině obchodu s olivovým olejem, neboť vyřadily nejvážnějšího konkurenta. Přirozené, že

všechny tyto příčiny projeví se ve zmenšené kupní schopnosti obyvatelstva. V poslední době různé sociální zákony zvýšily mzdy zaměstnanců a dělnictva a očekávalo se tudíž v obchodě oživení. Větší kupní síla těchto kruhů byla však na druhé straně z části paralysována vzestupem cen nejn nutnějších životních potřeb o 20—30%, takže efekt nebyl takový, jak se čekalo. Očekává se však, že letos následkem hojných dešťů bude dobrá úroda a že v důsledku zvýšení cen zemědělských produktů dojde k oživení dovozu a obchodu vůbec.

Tuniský trh vyžaduje zboží podřadných kvalit v cenách velmi nízkých. Jedině nízké ceny rozhodují o úspěchu nabídky. Československé zboží jest velice dobře známé na zdejšímu trhu a jest doufati, že zlepšená obchodní situace umožní prodej i hodnotnějšího zboží a že bude dána přednost ve větší míře kvalitnímu zboží československému. Kvalitu zboží určuje největší kupec a tím jest v Tunisu stále domorodec, Arab. Podle sčítání lidu z března 1936 byl celkový počet obyvatelstva Tunisu 2,608.313, z čehož bylo Evropanů 213.200, Židů 59.485 a Arabů 2,335.623. Z Evropanů nejpočetnější jsou Francouzi, počtem přes 100.000, potom Italové 94.290, Mařtani 7.280, Španělé 323, Řekové 454 a ostatní Evropané 2.800. Město Tunis samotné mělo 220.000 obyvatel, z toho Evropanů 99.000 a Židů 27.400.

Po technické stránce jest obchod s Tunisem značně nesnadný, neboť velký počet drobných obchodních firem a zástupců zahrnuje i takový element, jehož obchodní morálka jest v mnohých případech velmi pochybná. Doporučuje se proto zpracovávat tuniský trh jen pomocí dobrého zástupce, který tamní poměry dobře zná. Při navazování nových spojení potom vyžádati si vždy důkladné informace nejraději z více pramenů, neboť správná volba zástupce jest konec konců jednou z hlavních podmínek úspěchu a špatný nebo neschopný zástupce, nepoškodí-li firmu, blokuje tuto na dlouhý čas, kdy tato, kdyby byla svěřila zastoupení do schopných rukou, mohla již dávno uzavírat obchody. Vymáhání pohledávek cestou soudní jest velice zdoluhavé a nákladné a málokdy vede k úspěchu.

Z vývozních předmětů československých jsou nejdůležitější položky: zboží konfekční, jmenovitě pánské košile, ponožky a punčochy, kožené zboží, sklo a porcelán, bižuterie atd. Československé zboží naráží na tuniském trhu na ostrou konkurenci Francie a Italie v textiliích a konfekci, Francie a Norska v papíru, Francie, Rakouska a Maďarska v kůžích, Francie a Polska v nábytku z ohýbaného dřeva, Belgie a Německa v levných druzech skla a porcelánu, Belgie a Maďarska ve smaltovaném nádobí a pod., Německa ve strojích, Ameriky a Maďarska v hospodářských strojích, Německa v obkládačkách, Francie v potravinách všeho druhu, Nizozemska a Dánska v šunkách a uzeninách. Přirozeně jako na všech koloniálních trzích jest rovněž v Tunisu pocíťována silně pronikající japonská konkurence ve všech možných artiklech.

Nabídky jest nutno podávati v řeči francouzské a v téže řeči zasílati i katalogy. Ceny vypočítati CIF Tunis ve franc. francích, v určitých případech v Kč nebo librách sterl. Nabídky loco továrna nebo Fob evropský přístav nemívají úspěchu. Korespondovati německy nebo dokonce česky nevede k cíli. Zdejší obchodnictvo vyžaduje zásadně úvěr 60—90denní, docíliti placení předem jest téměř nedosažitelné a rovněž placení proti dokumentům velmi nesnadné. Jest proto na zástupci, aby při těchto platebních podmínkách předával své firmě zakázky firem skutečně solventních, jež budou moci v termínu svým závazkům dostáti. Povolí-li zákazník placení proti dokumentům, vyžaduje zpravidla 5% skonto. Dokumenty na zboží jest nejlépe předati zákazníkovi prostřednictvím banky, která mu je vydá proti zaplacení nebo proti akceptaci směnky. Vydati zboží bez akceptu se nedoporučuje, protože v takových případech používá potom klient zpravidla všech možných prostředků, aby dosáhl značného rabatu. Z velkých tuniských bank uvádím:

Banque de Tunisie, 3, rue Es-Sadikia, Tunis (kapitál 16 mil. frs.).

Banca Italiana, 7, rue Es-Sadikia, Tunis (kapitál 10 mil. frs.).

Comptoir National d'Escompte de Paris.

Crédit Foncier d'Algérie et de Tunisie.

Crédit Lyonnais.

Compagnie Algérienne.

Société Générale.

Platební styk jest volný, neexistují žádná devisová omezení.

Kontingenty byly zavedeny v roce 1936, a sice pro bavlněné látky a konfekci z bavlněných látek. Na rok 1937 byly vyhlášeny následující kontingenty:

		Celkový kontingent v q
404—406 bis A, Ex 436	Bavlněné tkaniny hladké, mercerisované, keprované a cvilinky, surové	20
405—406 bis B, Ex 436	Bavlněné tkaniny hladké, mercerisované, keprované a cvilinky, loužené nebo bílé	15
406—406 bis C, Ex 436	Bavlněné tkaniny hladké, keprované a cvilinky, barvené mercerisované	495
Ex 407, Ex 436	Bavlněné tkaniny hladké, keprované a cvilinky, potištěné (jiné než kapesní šátky, šátky na krk atd.)	36
409, Ex 410	Bavlněné veloury hladké, t. zv. hedvábné, jiné veloury s více než 26 nitmi na 1 cm osnovy a veloury, jichž vlas je tvořen osnovou	žádný
411 B, E, C, J, Ex 435	Bavlněné tkaniny hladké, keprované a cvilinky, vyrobené zcela nebo zčásti z barvené příze	18
	Československo	1
412, Ex 436, 412 bis	Bavlněné tkaniny s leskem nebo façonové. Tkaniny Jacquard	2
460 E	Veškeré oděvy, prádlo a příslušenství oděvů s ručním ažurováním, nebo bez něho, neuvedené u položek 460 A, B, C, D	3.120
	Československo	210

Toto zboží lze dovážeti pouze přes přístavy Tunis a Sfax. Podíl Československa na konfekci byl pro rok 1937 zvýšen ze 160 q v roce 1936 na 210 q. Kontingentní certifikáty se nevydávají. Zboží jest připouštěno do země až do vyčerpání příslušného kontingentu. Dovoz jiného zboží není kontingentován a děje se volně, kromě cementu (ciment à prise lente), tarifujičního pod pol. 185, na který byl stanoven pro rok 1937 kontingent 2.168 tun připadající hlavně na Jugoslavií a Belgii a na ostatní země 42 tuny.

Označování země původu na zboží samotném není zavedeno v Tunisu v takovém rozsahu jako ve Francii. Vyžaduje se pouze na potravinových konzervách, kde musí býti původ zboží vyražen do plechovky.

Osvědčení o původu (Certificat d'origine) vyžaduje se u celé řady zboží, z nichž pro československý vývoz přichází v úvahu: ponožky a punčochy bavlněné, z fil de Perse, fil d'Ecosse, béraudine, lněné, konopné nebo ramiové; slad, vejce, vlněné koberce všech druhů, živá a mrtvá drůbež. Osvědčení o původu není třeba pro zásilky poštovními balíky a leteckou poštou. Osvědčení vydávají příslušné obchodní a živnostenské komory a viduje francouzský konsulát.

Účty nutno vystavovati trojmo a dáti ověřiti příslušnou obchodní a živnostenskou komorou. Uvésti hrubou a čistou váhu.

Konsulární faktury neexistují.

Konosamenty nepotřebují visa francouzského konsulátu.

Clo. — Československé zboží podléhá minimálnímu tarifu. V určování cla vládly až do loňského roku velice chaotické poměry, neboť celní tarif nebyl po celou řadu let vydán. Tomuto nedostatku bylo odpomoženo vydáním na podzim 1936 nového celního tarifu. S platností od 1. ledna 1937 byla zavedena na dovoz všeho zboží, za zrušenou statistickou celní dávku, nová dovozní dávka „taxe de formalité douanière“ ve výši 1 fr za každých započatých 1.000 kg zboží, nejméně však 2% z hodnoty zboží.

PRO
TUNIS

převezme zastoupení
československých
firem

L. J. PELZLBAUER

10, rue Courbet, 10

TUNIS TUNISIE

Korespondence česká, německá, francouzská

Hospodářský úkol

Office Tunisien de Standardisation

Mezi důležitými úkoly tohoto státního úřadu, zřízeného v lednu 1934, je na prvním místě propagace tuniských výrobků.

Jest známo, že odbyt koloniálních produktů jest povšechně podmíněn nejenom jejich cenou, ale zvláště jejich jakostí. Kupec, zahrnutý nabídkami, rozhodne se pro to zboží, které přesně odpovídá jeho požadavkům. Jedině standardisace zboží mohla odstraniti nedůvěru, která byla často projevována proti koloniálnímu zboží. Od svého založení Office Tunisien de Standardisation (ve zkratce OTUS) vyvíjela úsilí ve prospěch zlepšení jakosti. Ochranná známka „TUNISIA“ byla ohlášena v Tunisu, ve Francii, v zemích přináležejících k Bernské konvenci a ve všech zemích, které by se mohly státí odbytištěm tuniského zboží.

OTUS věnoval proto již od počátku svou péči vypracování pravidel a charakteristik jednotlivých standardů, podmínek, za kterých tunisští vývozci mohou používatí ochranné známky „TUNISIA“, kontrolních předpisů a sankcí postihujících provinivší se vývozce. Své úsilí spojil OTUS se snahou zemědělských úřadů tuniských po zlepšení výroby a vnější úpravy zemědělských výrobků určených pro vývoz pod ochrannou známkou „TUNISIA“.

Velký počet výrobků, jmenovitě ovoce a rané zeleniny, byl již standardisován a toto zboží jest při vývozu velmi pečlivě kontrolováno.

Vyráběti zdravé a bezvadné zboží jest heslem Tunisu, který zaujímá čelné místo mezi výrobci a vývozci hodnotných produktů.

TUNISKÉ PRODUKTY

OLIVOVÝ OLEJ • VÍNO

OVOCE • RANÁ ZELENINA

jsou produkty jakostní

ŽÁDEJTE ZBOŽÍ S OCHRANNOU ZNÁMKOU,
zaručující jeho původ

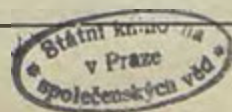
Informace podají

OFFICE TUNISIEN
DE STANDARDISATION
76, Bld. Bab-Benat, 76
TUNIS

nebo

OFFICE DU PROTECTORAT
FRANCAIS EN TUNISIE
9, rue des Pyramides, 9
PARIS

MAROKO - MAROC

EMPIRE CHÉRIFIEN

Maroko rozkládá se v severozápadním cípu Afriky. Od Evropy jej dělí úžina Gibraltarská. Jeho rozloha činí asi 567.200 km², z čehož 197.100 km² připadá na horstvo a úrodné kraje, 67.070 km² na stepi a 311.400 km² na písčitou poušť, Sabaru. Horský masiv Atlasu rozkládá se ve středu země a dosahuje některými svými horami výše až 4.000 m. Podnebí jest velmi rozdílné. Na pobřeží působí vliv oceánu Atlantického a čím dále od pobřeží, tím více dostává podnebí ráz vnitrozemský s velkými rozdíly teploty.

Obdělávaná půda měří asi 14 mil. ha. Stav dobytka byl podle sčítání v roce 1934 1.964.000 kusů dobytka hovězího, 8.086.000 skopového, 4.700.000 koziho, 94.000 vepřového, 218.000 koní, 126.000 mul a 153.500 velbloudů. Lesy pokrývají plochu odhadovanou na 2.600.000 ha, z čehož připadá na korkový dub 300.000 ha, cedrové lesy 200.000 ha, thuyu 650.000 ha, dub 700.000 ha, cypřiše 200.000 ha. Silnice měří 7.469 km. Autobusová doprava levná a velice silně rozvinutá. Železnice o normálním rozchodu 1.247 km o rozchodu 0.60 m 456 km. Počet obyvatel činí 5.405.000 z čehož na Evropany připadá asi 200.000. K tomu nutno připočísti ještě asi 483.000 obyvatel z krajů dosud nepodrobených. Hlavním městem jest Rabat (55—23) (prvá číslice značí celkový počet obyvatelstva v tisících, druhá z toho připadající počet, rovněž v tisících, na evropské obyvatelstvo). Hlavním obchodním centrem a prvním, výborně vybaveným přístavem Maroka jest však Casablanca (163 — 58). Dalšími většími městy jsou: Fez (112 — 9.6) a Marrakech (195 — 7), která jsou obchodními centry pro domorodý obchod, Meknes (57 — 13), Oujda (30 — 12), Safi (26.6 — 1.7), Mogador (14.6 — 1), Port Lyautey (21 — 6). Hlavním přístavem jest Casablanca. Podružnějšími přístavy jsou Port Lyautey, Rabat, Fedhala, Mazagan, Safi, Mogador a Agadir.

Přední banky: Banque d'État du Maroc (s právem emisním), Compagnie Algérienne, Crédit Foncier d'Algérie et de Tunisie, Crédit Lyonnais, Société Générale, Crédit du Moghreb.

Politicky bylo Maroko předmětem četných jednání evropských mocností. Francii byl svěřen protektorát nad francouzskou částí Maroka v roce 1912. Kromě této zony ve sféře španělských zájmů jest zona španělská. Mezinárodním územím jest zona Tangerská. V čele Maroka stojí sultán, kterého ve španělské zóně zastupuje jím jmenovaný kalif. Zemi ve skutečnosti řídí generální guvernérové francouzský a španělský.

Vzhledem k tomu, že Maroko jest z mála zemí, kde vývozu nejsou stavěny žádné překážky ani rázu kontingentního, ani devisového a že všechny státy dováží za stejných podmínek — clo 12,5% bez rozdílu, při čemž ani pro Francii nejsou stanoveny výjimky — věnoval Exportní ústav Československý Maroku zvýšenou pozornost a zřídil 1. ledna 1936 v Casablance vlastní agencii, která jest k dispozici všem československým výrobcům, hledajícím odbytiště v Maroku.

Hospodářský rozvoj Maroka a poslání Office Chérifien de Contrôle et d'Exportation

Maroko bylo po celou řadu staletí ve stavu blízkém anarchii. Postrádajíc prostředků komunikačních a neschopno těžiti ze svých bohatství, zůstávalo stranou velkých proudů obchodních až do roku 1912, kdy nad ním převzala protektorát Francie. Tato země, odkázaná ještě před necelými třiceti lety sama na sebe, žijící spíše ze vzpomínek svých dějin, rozvinula se pod vedením Francie způsobem naprosto překvapujícím. Přesto však, což jest důkazem velkých kolonizačních schopností Francie, nově vnesená civilisace ponechala netknutu civilisaci velkých sultánů marockých. Nikde, v žádné zemi, nebyla projevena tak úzkostlivá péče ponechatí netknutým velký odkaz minulosti, přizpůsobující při tom získanou zemi potřebám moderního života.

Ze všech zemí francouzské koloniální říše, rozsetých po celém světě, Maroko jistě ponechává to nejširší pole fantasii návštěvníka a nikdy nezklame toho, kdo jej navštíví v důvěře naléztí ve dvacátém století netknutou slávu dávné minulosti. Minulost žije zde svorně s moderní dobou. Země zalitá sluncem, „zahradá Hesperidek“, kde zima jest jen čarovným jarem, zdá se býti zimní zahradou, umístěnou u samých dveří Evropy. Při každém kroku může cestovatel pozorovati život plynoucí tak, jak plynul před staletími. Stíny velkých sultánů jako by se odrážely na imposatních zdích jejich paláců, v smějících se patios, na křehkých minaretech měsit. Jestliže pozadí Maroka představuje orientální obraz z tisíce a jedné noci, jeho popředí podává obraz mladé země prvotřídně vybavené dokonalou sítí silnic a železnic, rozhozenou od severu k jihu, moderními městy, lázeňskými místy a nádhernými plážemi.

Povznesení země, umožněné silným přílivem cizího kapitálu, jmenovitě francouzského, vybudování silnic a železnic, výstavba a vybavení přístavů, jmenovitě přístavu v Casablance, stavba moderních měst, jež během necelých dvaceti let staly se spotřebními a obchodními středisky, příliv četných Evropanů, vzrůst potřeb domorodého obyvatelstva, všichni tito činitelé způsobili, že francouzské Maroko projevilo náhlý a prudký hospodářský vývoj, který se zpomalil teprve v roce 1929.

V tomto roce počal se projevovati neblahý odraz hospodářské krise rovněž v této zemi; ostatně období výstavby, která si vyžádala dovoz značného množství materiálu, blížilo se již ke konci. Ceny dováženého i vyváženého zboží, pod vlivem světového pohybu cen, poklesly; silně poklesl i příliv cizího kapitálu a přistěhovalectví bylo omezeno. Všechny tyto příčiny musely se odraziti přirozeně i na číslech zahraničního obchodu, jak o tom svědčí tento přehled obrátů marockého zahraničního obchodu za posledních 15 let (hodnoty v 1000 fr.):

	Dovoz	Vývoz	Celkový obrát
1904 . . .	35.771	31.964	67.735
1910 . . .	50.845	43.792	94.637
1913 . . .	181.427	40.180	221.607
1919 . . .	479.564	227.742	707.306
1920 . . .	1.000.474	268.875	1.269.349
1924 . . .	925.411	622.482	1.547.893
1926 . . .	1.692.271	711.853	2.404.124
1928 . . .	1.999.588	1.275.294	3.274.882
1929 . . .	2.547.430	1.233.176	3.780.606
1930 . . .	2.208.473	719.252	2.927.725
1932 . . .	1.785.058	684.964	2.470.022
1933 . . .	1.532.416	600.231	2.132.647
1934 . . .	1.319.704	667.395	1.987.100
1935 . . .	1.138.160	627.269	1.765.429
1936 . . .	1.206.502	807.464	2.003.966

Číslice dovozu, jak patrně, stoupají od zavedení protektorátu v r. 1912, aby dosáhly svého maxima v roce 1929. Od tohoto roku postupně opět klesají z důvodů dříve uvedených. Vývoz naproti tomu dosáhl význačné hodnoty 227 mil. fr. v roce 1919, to jest 7 let po příchodu Francouzů do Maroka. Abychom lépe mohli oceniti důležitost tohoto výsledku, nutno si uvědomiti, že toto období spadá do doby světové války a že k dosažení tohoto výsledku bylo nutno vyvinouti úsilí přímo nadlidské v zemi zcela nové

a z velké části ještě nepodrobené. Po roce 1929 vývoz klesl v míře poněkud menší nežli dovoz. Od roku 1933 vývoz pravidelněji stoupá a přispívá k vyrovnávání obchodní bilance.

O obchodních vztazích Maroka s jeho hlavními odběrateli a dodavateli v roce 1935 poskytuje přehled tato tabulka (hodnoty jsou vyjádřeny v 1000 fr.):

	Dovoz do Maroka	Vývoz z Maroka	Bilance pro Maroko	Poměr vývozu k dovozu v %
Francie a Alžír	452.534	348.891	—103.643	77
Ostatní státy	685.626	278.378	—407.248	40.6
Celkový obchod Maroka	1,138.160	627.269	—510.891	55.1

Podíl jednotlivých zemí mimo Francii a země franc. koloniální říše:

Japonsko	114.091	3.036	—111.055	2.6
Čína	63.091	1	— 63.090	0.0015
Belgie	70.871	16.866	— 54.005	22.3
Spojené státy	69.269	6.961	— 62.308	10
Anglie	49.028	30.843	— 18.185	61
Rumunsko	42.797	1.782	— 41.015	4.1
Italie	38.251	50.396	+ 12.145	131.7
Španělsko	16.658	53.080	+ 36.422	318.6
Německo	26.351	16.559	— 9.792	62.8
Holandsko	26.511	14.256	— 12.255	53.7
S. S. S. R.	19.336	—	— 19.336	—
Československo	14.705	66	— 14.639	0.44
Švýcarský	10.351	1.448	— 8.903	13.9
Dánsko	9.460	15.918	+ 6.458	168.2

Jak jest patrné z tohoto přehledu, jsou Francie a Alžír největšími dodavateli i odběrateli Maroka, což jest ostatně pochopitelné vzhledem k francouzským investicím učiněným v Maroku a vzhledem k tomu, že francouzský element představuje dvě třetiny veškerého evropského obyvatelstva. Z cizích zemí má Maroko aktivní bilanci jediné s Itálií, Španělskem a Dánskem. Nicméně, pokud se týče Československa a Švýcar, nutno doznati, že data vývozu, uvedená v tabulce, neodpovídají zcela skutečnosti. Marocké výrobky s určením do těchto zemí transitují přes Hamburk a Terst, nebo pokud se týče Švýcar, přes Marseille, a marocké statistiky tyto zásilky nezachycují ve prospěch těchto zemí.*)

Anglie, která stála v marockém dovozu před francouzskou okupací na prvním místě, byla posunuta na místo druhé a nyní stojí na místě šestém. Naproti tomu Japonsko vykazovalo takové výsledky, že se ocitá nyní na místě druhém. To jsou důsledky marockého celního tarifu, který vyplývá z ujednání signatářských států paktu Algeciraského a jest charakterisován obchodní politikou „otevřených dveří“. Celní tarif jest jednotný pro všechno zboží bez rozdílu jeho původu.

Rapidní rozvoj Maroka, pod vlivem pacifikačního úsilí Francie, projevil se hlavně v těchto odvětvích: zemědělství, hutnictví a průmysl. Význam jednotlivých odvětví v marockém hospodářství jest patrný z tohoto přehledu marockého vývozu v r. 1935 podle nejhlavnějších skupin zboží (hodnota ve francích):

Produkce rostlinná	322,041.000
Produkce živočišná	110,928.000
Produkce minerální	160,522.000
Hotové výrobky	33,778.000

Vývoz produktů rostlinných a živočišných reprezentuje 69% celkového vývozu a zahrnuje hlavně výrobky zemědělské a rybolovu. Minerální produkty jsou reprezentovány hlavně přírodními fosfáty, jichž bylo vyvezeno v r. 1935 za 146 mil. fr. Maroko má největší ložiska fosfátů na celém světě a s velmi snadnými možnostmi těžby. Těžba, transport a naložení fosfátů v přístavech Casablanca a Safi děje se nejmodernějším způsobem. Ostatní minerální produkty v pořadí důležitosti jsou kobalt, molybden, anthracit, mangan, cín, mramor a antimon.

*) Bližší rozbor marockých statistik přinesli jsme v článcích československého konsula v Casablance p. M. Kundráta ve Světovém obchodě č. 7 z 19. února 1937: „Velký vzestup československého podílu na dovozu Franc. Maroka“ a v č. 11. z 19. března: „Československo v zahraničním obchodě Franc. Maroka“.

Pod hotovými výrobky nutno rozuměti různé výrobky průmyslové s výjimkou průmyslu konzervového, ať již ovoce, zelenin nebo ryb. Domorodá výroba koberců, koženého zboží, předmětů tepaných z mědi a hrnčířských výrobků tvoří hlavní část tohoto vývozu. Průmyslové závody byly zřízeny jmenovitě v Casablance, a to továrny na superfosfát, cement, mydlárny a svíčkárny. Vzestup vývozu jest však v první řadě výsledkem rozvoje zemědělství.

Četní kolonisté obdělali půdu, až dosud ladem ležící, na území ještě do nedávna nepodrobeném, založili statky, sady, zelinářské zahrady. Pro tyto kolonisty, sedláky, příseďší z Francie a Alžíru, bylo Maroko podle vyjádření maršála Lyautey-e „Dalekým západem francouzské rasy a školou energie a vytrvalosti“. Dnes tyto kraje podávají návštěvníkovi obraz nejbohatších zemědělských končin Francie. Rovněž domorodci, následující příkladu kolonistů, začínají lépe hospodařiti, rozšiřují stáda, ovocné sady a poznenáhlu počínají opouštěti starodávné zvyky svých předků a začínají hospodařiti způsobem modernějším.

Office Chérifien de Contrôle et d'Exportation

Aby povznesla zemědělství, které má rozhodující význam pro celý marocký hospodářský život a ve snaze zvýšiti vývoz, jako jedině možný prostředek, který by přivedl rovnováhu obchodní bilance, rozhodla se vláda již v r. 1932 pečovati o to, aby vyvážené zboží bylo prvotřídní kvality.

V té době státy, vyvážející ovoce a zeleninu, provedly standardisaci svých výrobků a v důsledku toho zaznamenaly četné úspěchy na evropských trzích. Vláda Protoktorátu byla si vědoma, že výrobky této mladé země jsou ještě neznámé a že může počítati s úspěchy jedině tehdy, uvede-li na trh toliko zboží prvotřídní jak svoji reprezentací, tak svoji kvalitou. Proto byl 12. dubna 1932 zřízen Státní úřad pro kontrolu a vývoz (Office Chérifien de Contrôle et d'Exportation) ve zkratce OCE a zavedena státní ochranná značka, zaručující původ, kvalitu, třídění a balení ovoce a rané zeleniny určené pro vývoz. Z četných funkcí OCE jest nejdůležitější kontrola vyváženého zboží. OCE má řadu kontrolorů jak v Maroku, tak v hlavních přístavech a obchodních střediscích Francie. Kontroloři v Maroku jsou kromě toho ve stálém styku s výrobci, dohlížejí na jakost zboží již při výrobě, kontrolují postup žní a podávají ředitelství návrhy na eventuální zlepšení produkce. Kontroloři ve Francii sledují vyloďování zboží a telegrafují ihned výsledek svých šetření do Maroka. Sledují kromě toho stav trhu, cen atd. Výsledky nedaly na sebe dlouho čekat a vláda rozhodla se podrobiti doзору OCE další zboží, přicházející v úvahu pro vývoz. Dnes jsou této kontrole podrobeny tyto výrobky: čerstvé ovoce a zelenina, ovoce a zelenina sušená, obilí a různá semena, víno, vejce čerstvá a zmrzlá, čerstvé a solené ryby, zeleninové a ovocné konzervy, rostlinné žíně, med a včelí vosk, olej a rostlinné tuky, korek a korkové zátky, koberce a veškeré výrobky domorodého umění.

Všimněme si nyní hlavních produktů, podléhajících kontrole OCE.

Pěstění rané zeleniny, zavedené v Maroku r. 1915 v okolí Casablanky, rozvinulo se takovým způsobem, že v r. 1936 bylo mu věnováno 3475 ha a kromě toho 3600 ha pro rané brambory. Podle důležitosti stojí na prvním místě rajská jablíčka, představující 70% celkového vývozu zeleniny; pak následují rané brambory, zelené fazole, hrášek, sladká paprika, kuržety, čerstvé boby, karotka. Vývoz rajských jablíček děje se od října do června, hlavní období vývozu jest však od 15. dubna do 15. června. Rané brambory vyvážejí se již od 15. ledna, nejvíce však od 1. března. Příznivé klimatické podmínky urychlují zrání, takže Maroko vyváží svou ranou zeleninu vždy o 20 dní dříve než ostatní země severní Afriky.

Ovocnářství učinilo rovněž překvapující pokroky. Evropské plantáže pokrývají dnes 14.600 ha, z čehož připadá 3400 ha na agrumy (pomeranče, citrony atp.), 2600 ha na mandlovníky, 1400 ha na ovoce peckovité a 7200 ha na olivy. K tomu nutno připočísti ještě sady domorodců, porůznu rozseté, které se odhadují na 120.000 ha.

Pomerančové sady jsou čerstvého data, z r. 1921-22, takže z 3400 ha teprve asi 1000 ha dává sklizeň odhadovanou nyní na 130.000 q. V předpokladu, že v 6. roce dávají sady výnos 40 q na 1 ha a v 10. roce 150—160 q, odhaduje se roční produkce pro r. 1946 na 420.000 až 500.000 q. Tento výnos odpovídá sklizni 70 kg na jeden strom, kterou lze velmi snadno docílit u vzrostlých stromů dobře ošetřovaných a kterou v letech obzvláště příznivých lze daleko překročit. Produkce domorodá odhaduje se na 250.000 q, z kterých lze 25 až 30.000 prvotřídních pomerančů použiti na vývoz. Vývoz agrumů dosáhl v roce 1936 4201 tun, z toho 4160 tun s určením do Francie. Na pomeranče připadlo 2219 tun, zbytek pak na mandarinky a klementinky. Loupaných mandlí vyvezlo Maroko v r. 1936 celkem 14.000 q.

Z obilí byla již odedávna pěstována domorodci jmenovitě tvrdá pšenice, dále ječmen a kukuřice. Velký rozvoj nastal po příchodu Francouzů. Význam dnešní produkce

obilnin a různých semen jest patrný z tohoto přehledu vývozu za poslední dvě léta (množství v q):

	1935	1936
Ječmen	1,157.339	2,955.641
Pšenice tvrdá	91.964	108.262
Pšenice měkká	1,683.640	713.476
Kukufice	628.152	634.611
Boby	180.339	171.056
Oves	112.252	99.723
Hrách	67.680	138.130
Cizrna	101.182	97.520
Len	83.834	95.504
Koriandr	34.680	33.928
Lesknice	31.401	79.561
Pohanka	21.667	24.778
Proso	12.020	5.550
Piskavice	12.915	17.427
Čočka	10.255	31.171
Kmin	6.909	11.506
Fazole	403	1.339
Zito	111	—

Vino bylo pěstováno odedávna Araby, ale jediné pro své brozny. Teprve kolonisté počali zakládati vinice na vino, které mají v Maroku výborné podmínky klimatické i půdní. V roce 1919 dosahovala rozloha vinic již 670 ha. Rozvoj vinic nastal teprve po roce 1930, takže dnes pokrývají 24.000 ha s ročním výnosem 550.000 až 600.000 hektolitrů vína. Produkce v roce 1938 dosáhne asi 1 milionu hektolitrů. Pěstují se hlavně druhy vína červeného a rosé, kdežto víno bílé jest méně rozšířeno. Nejdůležitější vinařský kraj jest okoli Meknesu, kde jest hektarový výnos nejvyšší, a činí 60 hl a v mnohých vinicích i 80 hl. Ve všech krajích Maroka byly zřízeny sklepy, vybavené chladicími zařízeními. Velkou kapacitu mají zejména sklepy družstevní. Největší z nich 82.500 hl. Maroko produkuje dobré stolní víno, odpovídající požadavkům francouzského nebo evropského kupce. Aniž by dosihovalo jemnosti velkých značek francouzských, jest to dobré víno pro běžný konsum. Již v roce 1934 produkce vína předstihla potřebu země, takže se muselo pomýšlet na vývoz. Vývoz rapidně stoupal. V roce 1933 bylo vyvezeno 4000 hl, v roce 1934 9000 hl, v roce 1935 18.000 hl a v roce 1936 90.000 hl. Za tento úspěch děkuje Maroko kvalitě svých vín, kontrolované před odesláním OCE, dobré propagaci a velké láci. Marocká vína byla po celý rok na světovém trhu nej-lacinější. Hlavními odběrateli byly podle pořadí důležitosti: Belgie, francouzské lodní společnosti, Tanger, Švýcarský, severské státy a Západní Afrika.

Vejce exportuje Maroko již odedávna, a před válkou je vyváželo jmenovitě do Anglie, Španělska a Francie. Vyvážená vejce pocházejí většinou od drůbeže domorodců. Jsou malá a zřídka přesahují váhu 50 gr. Domorodcům se přidělují nyní plemenní kohouti, takže nová rasa dodá vejce větší a zbarvená podle evropských požadavků. V roce 1934 bylo vyvezeno 9693 tun vajec, v roce 1935 10.430 tun, jmenovitě do Francie a Španělska.

Ryholov byl před příchodem Francouzů úplně zanedbáván, přesto, že Maroko má 750 km na ryby bohatého pobřeží. Po zřízení Protektorátu rozvinulo se i toto odvětví a dalo vznik četným továrnám na rybí konzervy. Loví se hlavně sardinka a tuňák. Čerstvé ryby jsou vyváženy jmenovitě do Francie a Alžíru. V roce 1936 bylo vyvezeno 92.090 q rybích konserv, z čehož 83.426 q bylo sardinek. Kromě toho bylo vyvezeno 13.658 q ryb nasolených. Mnohé továrny na rybí konzervy zpracovávají rovněž ovoce a zeleninu. Těchto konserv bylo vyvezeno 28.969 q.

Rostlinné žíně (crin végétal), vyráběné valchováním listů trpasličí palmy, tvoří další důležitou položku v marockém vývozu. Severní Afrika jest jediným územím na celém světě, kde tato rostlina roste, a Alžír s Marokem jsou jedinými vývozci tohoto zboží. V r. 1934 bylo ho vyvezeno 60.451 tun a v r. 1935 68.279 tun. Hlavními odběrateli jsou Německo, Itálie, Belgie, Francie, Spojené státy, Anglie a Polsko.

K závěru nebude nemístné uvědomiti si znovu zásadní úřadu OCE o marocký vývoz. Marocký vývoz trpěl jmenovitě špatnou kvalitou vyváženého zboží a v tom směru docílil OCE skutečně skvělých výsledků.

Maroko by mohlo zvýšit svůj vývoz také do Československa, zejména produktů zemědělských a konserv, jako jsou: rajská jablička, rané brambory, pomeranče, olej olivový, víno, sardinky, tuňák v konzervách, zeleninové konzervy. Z ostatní produkce marocké můhou Československo zajímat i přírodní fosfáty, rostlinné žíně a konečně korek. Kontrola, prováděná OCE, jest nejlepší zárukou jakosti pro československé dovozce.

Hospodářské vztahy utuží pouta, pojící mladou československou republiku s francouzskou říší.

JAN KOŘÍNEK

B. P. 468

CASABLANCA

Kanceláře: 231, rue de l'Aviation Française

Telefon: A. 37-69

Telegramy: KORIN CASABLANCA

Kody: Bentley's, Schoffield's 3 Letter, & Suppl.

Účty Chèques postaux: Rabat 70-89

DOVOZ-VÝVOZ ZASTOUPENÍ

N Á R O D N Í
O C H R A N N Á
Z N Á M K A

OCE MAROC

ZARUČUJE JAKOST
MAROCKÝCH PRODUKTŮ
PŘI VÝVOZU ÚŘEDNĚ
KONTROLOVANÝCH

Ing. K. Weinzettel,

přednosta Agencie Exportního ústavu Československého v Casablance

Praktické pokyny pro vývoz do Maroka

Struktura marocké klientely

Vývozci si musí uvědomiti, že Maroko není státem evropským s mnohostrannými potřebami, po případě s vlastním průmyslem, který by byl zase velkým odběratelem polotovarů a pod., nýbrž státem africkým, spíše kolonií nově získanou, kde evropská klientela se teprve vlastně začíná tvořiti jednak z malé dosavadní evropské menšiny, která přesahuje něco málo 200.000 duší, jednak z některých prvků zde již dříve usedlých. Vedle této zcela malé kolonie, která pro celé Maroko nerepresentuje větší kupní sílu než jedno provinciální město francouzské, existuje zde obyvatelstvo domorodé, jehož počet převyšuje 6 milionů obyvatel. Podle toho nutno také vždy v obchodě přesně rozlišiti, zda zboží má býti určeno pro domorodé nebo evropské obyvatelstvo. Toto přesné rozdělení vyplývá jednak z rozličných potřeb, jednak ze zvyků obchodních, o nichž se dále zmiňuji.

Klientela domorodá

Jakost nabízeného zboží:

Tato klientela jest sice početně největší, jest však třeba si uvědomiti, že kupní síla jednotlivce jest velice slabá. Obyvatelstvo jest primitivní, žijící v mnoha případech na stejné úrovni jako před 500 lety, mohamedánské a tudíž v mnoha případech nepřipustné naší kultuře a uzavřené.

To znamená velký celkový odbyt, a to velice laciného zboží pouze pro určité vyhraněné potřeby.

Průměrná denní mzda arabského dělníka činí asi 4—5 fr, nutno tedy nabízet zboží to nejlacinější. Nabízení dobré kvality a její doporučování jest obchodu jen na škodu, neboť ve styku s primitivním zákazníkem nejsilnějším argumentem jest cena.

Ježto při politice „otevřených dveří“ jsou na marockém trhu zúčastněny všechny národy, jest zřejmé, že zvítězí ten nejlevnější.

Do Maroka nutno tedy nabízet nejnížší možnou kvalitu s největším možným procentem klamu. To dovedli velice dobře vystihnouti Japonci, jejichž úspěch na zdejších

domorodém trhu vytlačil v celé řadě zboží úplně evropské dodavatele (na př. textilie).

Správné pochopení principu jest toto: když někdo vydělává 5 fr. denně, bude asi velice těžko ho přesvědčiti, že jest lépe koupiti zboží dražší než lacinější. Zvláště když jde o člověka primitivního, který často neporozumí rozdílu kvalit. Naši vývozci se často pohrdlivě odvracejí od zboží špatné jakosti, které je zde prodáváno domorodcům. Byl bych raději viděl, kdyby se byli zamyslili nad tím, jak kvalitu upravit, aby byla zdejšími domorodcům prodejná. Odsouzením kvality není ještě snížena cena a obchod udělán. Shrnuji: aby bylo možno proniknouti na domorodém trhu, nutno vyspekulovati tu nej-lacinější kvalitu. Dobrá kvalita nemá pro domorodce cenu. Nabízeti mu ji je totéž, jako by někdo chtěl prodávati širokým vrstvám luxusní automobily; každý by je obdivoval, ale nikdo nekupoval.

Možnosti odbytu:

Bude-li však jak kvalita, tak i cena vyhovovati vyhraněným potřebám domorodce, jsou možnosti odbytu velké a tím lepší, že placení za zboží určené pro domorodce se děje hotově proti dokumentům ev. i vystavení akreditivu. Jako příklad uvádím, že odbyt sukna pro domorodce činí ročně, a to pouze sukna vlněného, kolem 7 mil. fr.

Struktura obchodu:

Prodává se jen velkoobchodníkům, kteří pak sami prodávají dále jednotlivým malým obchodům. V arabských městech existují jen velice zřídka velké obchody. Pověstně jsou to jen zcela malé bazarové obchody, které jsou však roztroušeny po celém městě. Není tedy dobře možno prodávati přímo, tím spíše, že jejich obchodní morálka by přímému vývozu neskýtala žádných záruk.

Navázání styků:

K tomuto účelu doporučuji jen zástupce, jejichž obchodní organizace je zařízena na klientelu domorodou. Velcí zástupci zpravidla nejednají s arabskými klienty sami, ježto jednak neznají arabsky, což je v daném případě nezbytné, neboť i bohatý Arab jen zřídka mluví dobře francouzsky (na rozdíl od Alžíru), jednak ani neznají arabskou mentalitu. Tato vyžaduje často velmi dlouhé sezení nad čajem a povídání o rodině, než se teprve po několika hodinách podobné návštěvy začne mluvit o obchodu. Velké zastupitelské firmy zpravidla používají zase své placiery, kteří jsou obyčejně zdejší Židé. K zavedení se u domorodé klientely patří velká trpělivost a vyžaduje mnohaleté práce, neboť jest nutno získati si její důvěru. To značí pracovati dlouhé měsíce bez zisku. Pro arabské artikly doporučuji tedy hlavně velkou obezřetnost ve výběru zástupce. Nejlépe je spojit se s některou ze starých zastupitelských firem, které již dlouhá léta pracují s domorodou klientelou a mají zpravidla své filiálky v domorodých centrech.

Obchodní centra:

Pro domorodý obchod jsou to Fez a Marrakech. Nepředávejte však zastoupení rozděleně. Jest nutno, aby váš zástupce měl sídlo v Casablance, jednak pro případné zásahy při vylívání a přebírání zboží, jednak proto, že většina velkých arabských obchodníků jezdí do Casablancy nakupovat, ježto zde mají větší výběr než ev. ve Fezu nebo Marrakechi. Požadujte však rozhodně od svého zástupce, aby měl své filiálky nebo alespoň korespondenty v Marrakechi, Fezu a Tangeru. Tak pracují všichni velcí zástupci.

Klientela evropská

V tomto směru mohu doporučiti naši střední dobrou kvalitu při nejnižších možných cenách. Přepychové zboží není třeba nabízet, nemá vůbec odbytu.

Evropská kolonie a odběratelé evropských výrobků vůbec kupují nejraději co možno lacině. Evropan proto, poněvadž přijel do Maroka hlavně z toho důvodu, aby zde získal co možno nejvíce peněz, nebo proto, že raději šetří na dovolenou. Zdejší Židé nebo Španělé kupují pak výhradně jen laciné zboží. Na př. pokud jde o oděv, kupují jen to, co se nejvíce leskne a co stojí nejméně. Ustrojí se jen v neděli, a celý týden chodí skoro v hadrech. Jejich životní úroveň (také obydlí) je velice ubohá.

Možnosti odbytu:

Jsou omezeny počtem evropské kolonie. Jest nutno si uvědomiti, že potřeby nejsou větší než u jediného provinciálního města. Zvýšení obrátu je možné jen do určitých mezí.

Struktura obchodu:

Mnoho malých obchodů. Velice málo velkých obchodních domů. Nutno zachovat velkou opatrnost. Viz odstavec platební podmínky.

Navázání styků:

Jediné pomoci zástupce. Jeho sídlo musí být jen v Casablance. Ve vnitrozemí je jen málo Evropanů, kteří ponejvíce také kupují prostřednictvím Casablancy.

Marocký průmysl

Domácí průmysl jest ještě velice mladý a pro nás neskytá téměř žádné možnosti pro prodej polotovarů. Všechno je soustředěno v Casablance. Ve vnitrozemí jsou jen dílny.

Poměry celní

V Maroku neexistují dovozní kontingenty a nejsou devisa opatření. Clo je v zásadě stejné pro všechny země, tedy i pro Francii. Mylný je názor některých našich továren, že by snad Francie zde požívala nějakých celních výhod, nebo že by francouzské kontingenty měly význam také pro Maroko. To vše v Maroku neexistuje. Clo je vyměřováno ve výši 12,5% ad valorem u všech výrobků, kromě několika málo výjimek.

Dokumenty nutné k vylívání

Ježto clo jest vyměřeno stejně, ať jde o zboží z kterékoliv země, není třeba žádného osvědčení původu. Výjimky jsou jen při dovozu některého zboží, jako na př. brambor, některých poživatin atd. Zde se vyžaduje osvědčení fytopatologické. V těchto výrobcích však můžeme stěží konkurovat.

Označení: Importé de Tchécoslovaquie

Jestliže jest na dovezeném předmětu nějaké slovní označení, které není v řeči země původu, jest nutno ihned doložit, kde jest výrobek vyroben. Tak zní zdejší ustanovení. Ježto však lze připustiti, že by v tomto směru mohly vzniknout sporné otázky při německém nebo maďarském označení československého zboží, doporučuji, kdykoliv je na výrobku nějaká slovní značka nebo název, připojit ihned „Importé de Tchécoslovaquie“ nebo „Made in Czechoslovakia“.

Není však nikde předepsáno, že není-li na výrobku vůbec žádné označení, že by bylo třeba značiti „Importé de Tchécoslovaquie“. Na př. u koší: předpokládejme, že továrna INVENTA označí svůj výrobek tímto jménem tak, že všije etiketu pod limec. Chce-li tento výrobek poslat do Maroka, jest nutno ihned pod toto označení našiti vignetu „Importé de Tchécoslovaquie“. Jestliže však tatáž továrna sem chce dodat košile, kde se žádná etiketa nenalézá, pak není také třeba, aby tam našivala označení původu. Výjimky z tohoto pravidla jsou jen při potravinářství, kde se zpravidla vyžaduje označení země původu na konzervách nebo potravinářských výrobcích. Dále také ještě u několika málo výjimek.

Účet

Účet jest jediný dokument, který jest vyžadován pro vyclení. Cena na něm však není zcela směrodatná pro vyclení. Tato musí býti napřed schválena Cenovou komisí (Commission des valeurs), která rozhodne, zda účtovaná cena jest přiměřená poměrům.

Nemá tedy cenu obcházeti předpis snad tím, že by se účtovala nízká cena pro forma, aby se platilo co možná nejnižší clo. Následek by byl, že by celnice cenu neschválila a vyměřila clo podle svého uvážení.

Volná skladiště

V Maroku neexistují volná skladiště. Skladní koncesi pro přístav v Casablance, který přichází pro náš vývoz do Maroka, až na několik málo výjimek, hlavně v úvahu, má polostátní společnost Manutention Marocaine. Vzhledem k velice rychlému rozvoji přístavu nestačí však stále skladiště této společnosti, která současně také provádí vylodění a formality. Její tarif pro skladiště jest tedy prohibitivního rázu a nelze nikdy počítati s tím, že by snad bylo možno uskladnit zboží nevycleň a vylívání prováděti postupně, jak se zboží odebírá. Zboží musí býti vycleño ihned a ve skladištích Manutention Marocaine může ležeti jen 10 dní bez poplatku. Dále platí poplatky, které jsou stále vyšší za každý týden a minimální na 500 kg. Z toho vyplývá nutnost pro československého vývozce, že jeho zboží musí býti vždy při dojití správně odebráno. Doporučuji tedy hlavně již z tohoto důvodu velkou opatrnost při výběru zástupce, který u dodávek, jež by nebyly ihned převzaty, musí sám disponovati, nebo mít možnost disponovati, s nutným místem k uskladnění zboží. To je důležitá věc hlavně při dodávkách na domorodce, kteří velice rádi dělají potíže. Z toho důvodu nutno pro domorodé artikly voliti jen zástupce bohatého s vlastním skladem.

Vyhotovení nabídek

Jazyk nabídky musí být jedině francouzský. Cizojazyčných korespondentů je v Maroku jen velice málo. Velkým firmám, které často kupují velká množství z ciziny, ani nenapadne vzít si cizojazyčného korespondenta, neboť všechny oferty jsou jim podávány francouzsky. Československé firmy posílají rovněž velice často katalogy německé. Stejná chyba. Nemají-li francouzských, nutno poslati aspoň katalogy s vepsaným francouzským textem. Dostane-li zdejší firma nabídku německou, pak nejčastěji zůstane tato nepovšimnuta, není-li zde právě někdo, kdo náhodou německy dovede.

Dodací podmínky

Zde si nutno uvědomiti, že na jedné straně stojí Maroko, jeden z mála států, které dosud nemají kontingentního režimu, na druhé straně pak všechny světové státy, které sem chtějí dodávat. Z toho vyplývá, že všichni dodavatelé dělají všechno možné, jen aby na sebe strhli dodávky. Zde nevyskytuje se případ jako ve státech, kde platí určité kontingenty, že by bylo možno počítat, že po určitou dobu bude mít na př. československý vývozce pouze několik konkurentů, t. j. těch, kterým byl povolen kontingent. V Maroku nutno počítati s celosvětovou konkurencí, ba i s konkurencí často dumpingovou. Továrnik nebo vývozce, když již nemůže nic sleviti na ceně, hledí vyjítí vstříc v podmínkách. Povolují se delší a delší úvěry, dělají se různé výhody v dodání. Z toho se vyvinula situace, že marocký odběratel používá zpravidla při nejnižší ceně těch nejvyšších výhod dodacích. Z této okolnosti se postupem stala zvyklost, že zdejší obchodníci kupují jen CIF Casablanca. Nabízení a trvání na podmínce na př. FOB Hamburg má za přímý následek, že zdejší odběratel prostě nepřihlíží k nabídce a vezme v úvahu hned tu další nejvýhodnější, která i když bude o něco dražší, přece mu uspoří hojně na risiku. Nemusí se dále starat o naložení na př. v Terstu, platiti speditéra atd. A i když snad některé velké zdejší společnosti koupí FOB Hamburg nebo Terst, stane se tak jen v jejich případě. Jestliže však jde o obchod s panem X., který má krám na Boulevard de la Gare v Casablance, nelze očekávat, že koupí zboží FOB Hamburg nebo dokonce loco továrna, když často ani dobře neví, kde Československo je, anebo německy zpravidla nedovede, aby porozuměl lodním papírům, a konečně když mu konkurent často dělá stejnou cenu a závaží se, že mu zboží dodá až do krámu.

Rovněž je zbytečné nabízet zboží jinak než CIF Casablanca. Mimo Tangeru, který má vliv pro styk se španělskou zónou, nemá zde jiný přístav pro nás význam, ledaže by šlo o některé velké artikly určené trhu domorodému, jako svíčky, cukr nebo kotonády, které pro severní zónu se vyloďují v Larache nebo Port Lyautey.

V jaké měně nabízet

Před devalvaci nedělalo se velkých rozdílů mezi nabídkami v Kč nebo angl. librách nebo dolarech a pod., a nabídkami ve francích. Následkem devalvace stalo se však několik případů, že obchodník na nabídku vystavenou v cizí měně doplatil a stal se opatrnějším.

Všeobecně však lze říci, že nedělá pro obchod žádných velkých potíží, jestliže se vystaví ceny v Kč nebo librách nebo ve francích. Nejlépe jest ovšem nabízet ve franc. francích, nabídka se tím stane daleko přehlednější. Odpadne vždy otázka: kolik to dělá ve francích, jakož i nákup cizích valut u banky atd.

Jsou však případy, ve kterých vystavení v cizí měně může býti obchodu i na škodu; je to tehdy, když stejný výrobek může býti dodán za stejnou nebo i lepší cenu z Francie a jedná-li se o větší množství a delší dodávkovou lhůtu.

Platební podmínky

Podle staré zvyklosti se dodává jen proti hotovému zaplacení při předání lodních dokumentů u některé z velkých bank v Casablance. Jde-li o skutečně velkou dodávku, pak obyčejně se otevírá i neodvolatelný akreditiv u některé z velkých bank v Casablance.

Normálně však otevření akreditivu nelze žádat a k prosazení této podmínky bylo by nutno, aby na druhé straně ceny nabídky byly tak výhodné, že by se výlohy s opatřením akreditivu tím nahradily. Nedoporučuji zdůrazňování této podmínky v nabídce samé, neboť má zbytečně za následek odstrašení kupce, který je často primitivního názoru a vidí v tom jen vedlejší výlohy a je příliš pohodlný, aby si je ihned vypočítal. Dále také a jeho hlediska je absurdní, aby dával peníze předem, jestliže navazuje teprve styky a neví ani, jak bude spokojen s první dodávkou, nezná zboží atd.

Doporučuji proto hlavně pro první dodávky spíše vyjítí vstříc, ovšem jen po obdržení důkladné informace od Exportního ústavu československého nebo zdejšího konsulátu.

Jakékoliv úvěrové otázky jsou při obchodech s domorodci naprosto nemístné. Jestliže máte co činit se skutečně velkým obchodníkem, což je jedině při domorodcích možné, pak tento nebude ani chtít jinou podmínku než hotově proti dokumentům v Casablance. Jestliže však jest obchodník malý a chce úvěr, pak je to zpravidla známkou, že dobře platit ani nemůže. Jelikož stihání Araba pro neplacení je náramně těžké, ba v některých případech i zcela nemožné, je lépe zrušit všechny podmínky toho druhu, protože povedou jistě k různým nepříjemnostem.

Při obchodech evropského rázu se ovšem zase ocitáme na poli volné nabídky a poptávky, jakož i všech možných z toho vyplývajících ústupků. Zase vidíme na jedné straně tu nepřiměřeně velkou nabídku celého světa a na druhé straně jen omezený odbyt toho malého Maroka.

Ještě z jara 1936 byl nepoměr tak velký, že portfeuille všech bank byly přetíženy. Jest nutno, abych předeslal, že prodej na úvěr nekrytý směnkami není zde zvykem. V každém případě jest nutno, aby československý dodavatel, prodal-li na úvěr, vystavil směnku odpovídající jednotlivým lhůtám a tyto předal k inkasu bance. Před devalvací bylo zde vidět velmi často dodávky jen na několik tisíc franků, provedené často na úvěr 90 až 120 dní. Tam, kde se již nemohlo jít jinak s cenou, ustupovalo se v platebních podmínkách až do nemožnosti. Není třeba říkat, že podobné pokusy jsou vždy velice špatnou obchodní politikou. Devalvace a také i značné hospodářské zlepšení ve většině evropských států udělalo v mnohých případech těmto nesnázím rázný konec. Dodavatelé již prohlásili svým zástupcům, že nestojí o objednávky na úvěr a dnes prodává se ve velké většině případů zase proti hotovému. Jediný snad ústupek, který bych radil tam, kde jde o slušného klienta, se kterým se vstupuje po prvé do spojení, je ten, že se mu povolí placení až po obdržení zboží.

Otázka akreditivu ovšem závisí hlavně na množství odebraného zboží. Jde-li o velká množství, jako na př. v obchodě s dřívím, pak kupující společnost otevírá automaticky akreditiv, ovšem jen v Casablance, což však může dostačít s podmínkou, že jest otevřen u některé z velkých bank. Otevření akreditivu v Evropě jest jen velice těžko dosažitelné. Objedávky přesahující 100.000 fr expedujeme jen proti akreditivu.

Placení ze španělské zony Maroka

Vzhledem k naprosto rozvráceným poměrům španělských financí připomínám, že veškerá ustanovení algesiraské smlouvy, která stanovila, že peseta jest platným penízem v celém Maroku, jsou zrušena. Posledně musela býti ještě peseta přijímána v obchodě a peněžními ústavy v tangerském území. Toto bylo zrušeno 22. prosince 1936. Na druhé straně vývoz kapitálu ze španělské zony jest zakázán a vázán na povolení Francovy vlády. Ježto tato však ještě vládou není a spíše má potřebu jak peněz, tak zboží, varují československé vývozce, aby nikdy neposílali zboží jinak než za těchto předpokladů:

Španělský odběratel si napřed musí dáti vystavit u některé velké banky buď v Tangeru nebo v Casablance neodvolatelný akreditiv. Zde neplatí žádné omezení velikosti obchodu. Tento akreditiv musí býti vystaven jen buď to ve franc. francích nebo librách nebo dolarech, nikdy však ne v pesetách. Špatně by pochopil náš vývozce, kdyby přijal placení v pesetách, které dnes žádný peněžní ústav nepřijme.

Teprve až československý vývozce dostane výrozumění od tangerské nebo casablanské banky, že jest k jeho dispozici ten a ten obnos, pak teprve pošle zboží. Naopak, poslal-li by zboží, které by na př. došlo do španělské zony a teprve potom by chtěl placení, tak by to při dnešním stavu věci mohl dostati jedině snad poukázáno v pesetách na některou španělskou banku, ale nikdy by potom již nedostal povolení tento obnos dále proměnit i na měnu jinou a vyvézt, čili jeho faktura by byla až do rozuzlení konfliktu ve Španělsku zamrzlá.

Tento postup uvádím jako takový, který je v praxi aplikován jednou ze zdejších firem, která do španělské zony dodává.

K tomu připomínám, že placení z Tangeru je volné, neboť tento leží mimo španělskou zonu a jest dále volný, takže se na toto území žádná omezení nevztahují.

Protest směnky

Upozorňuji při tomto na rozdíl zdejšího směnečného práva od našeho. Zatím co podle československého směnečného práva musí býti protest směnky proveden do 3 dnů, aby měl dále platnost, jest zde provedený protest směnky i po 14 dnech stále platný. Nedo-
poručuji tudíž v případě neplacení směnky dáti ihned provést protest. Nepřeslouží to naprosto, ježto se stanoviska právního lze si uchrániti právo i protestem pozdějším, zato by urychlený protest rozlobil zákazníka, neboť často, jde-li o několik dní, možno pochopiti, že jeho hotovost nepostačovala k okamžitému placení, aniž by však tím přestal býti bona fide.

Pokud se tímto možno vyhnouti, doporučuji případné spory urovnat po dobrém. Je-li však dlužník skutečně špatného úmyslu, pak jest nutno si uvědomiti toto:

Podle zde platného práva nemůže ani advokát ani lékař vymáhati své pohledávky na klientovi žalobou. Ježto jsou oba volného zaměstnání, není jim dána v tomto směru žádná opora zákona. Proto jest zde také zvykem, že svěří-li se advokátovi některá věc k vymáhání, tedy tento bude žádati ihned zálohu. Tato jest 10% sporného obnosu. Tato částka reprezentuje asi výlohy advokátní při normálním postupu za celou pohledávku, jestliže přesahuje její výše 10.000 fr. Je-li vyšší, pak jsou zde další ujednání od případu k případu. Předpokládáti, že advokát převezme vymáhání a bude se hojiti na výítěžku sporu, o tom nemůže býti řeči a to také žádný advokát neudělá, ledaže by šlo o zcela zvláštní a snad osobní případy.

Úloha exportérů

Na tomto místě promluvil bych také o chybách, jichž se dopustilo mnoho našich továren, které chtěly do Maroka vyvážeti nepřimo, prostřednictvím československého exportéra se sídlem buďto v Láberci nebo v Praze, krátce někde v Československu. Jak již z předešlého patrno, je Maroko sice odbytištěm volným v každém směru, avšak základní velké zákony národohospodářské postavily zde větší překážky než často mohou býti pouhá cla, a to překážky prudké konkurence. Je nutno si uvědomiti, že Maroko, pouze jedním z velmi málo států, kde ještě není ani kontingentů ani žádných dovozních ustanovení. Je zřejmo, že při tomto stavu věcí na jedné straně, při velkých hradbách celních v Evropě na straně druhé a vzhledem k okolnosti, že vlastně Maroko jest velice blízko Evropy, každý stát se o tento trh zajímá. Z toho resultují skoro nejnížší ceny, jaké kde lze najíti. Není tedy na př. žádným vodítkem, jestliže s úspěchem dodáváme do Francie nebo do Egypta, že by tyto ceny vyhovovaly Maroku.

Jakou úlohu však zde může míti exportér, který zprostředkuje obchod mezi výrobcem a zástupcem v Maroku? Podle dosud získaných zkušeností nemůže to obchodu prospěti. Jeho účast zatěžuje zboží, a byť by to bylo i jen o několik procent, již to zbavuje výrobce účasti na zdejším trhu. Úloha exportéra jest jediné tam odůvodněna, kde zboží může zlevnit, t. j. má-li tolik kapitálu, že zboží nakoupí sám, hotově je na místě zaplatí, čímž ovšem může dostati velice výhodné podmínky a pak převezme celé risiko dodání a hlavně prodání. Těch, kteří doplatili na to, že jim exportér nevyplatil jejich komisi nebo jen pozdě, je celá řada. Jiní opět tvrdí, že nechtějí pracovat s exportérem proto, že tento měnil každou chvíli svou značku tím, že změnil továrnu.

Všeobecně lze říci, že pro trhy, jako jest Maroko, jest prostřednictví exportéra zbytečné. V Maroku musí se každý činiti, aby prodal co možná přímou cestou a jest nutno vyloučiti každého dalšího účastníka na obchodu. Volte proto dobrého zástupce a pracujte do Maroka bez exportérů. Místo exportéra jest jediné tam, kde skutečně není možno se bez něho obejít (na př. jablonecké zboží), a spolupráce s ním je odůvodněna jen tehdy, když sám je jakousi bankou, kupuje hotově, platí ihned výrobci a sám má své filiálky v zemích, kam dodává.

Zastoupení globální

Velmi častou chybou, která je zdejšímu obchodu zrovna tak na škodu jako exportér jest, že československý výrobce svěří své zastoupení některému zástupci v Paříži. Takovouto podmínku může poctivě přijmout toliko velká obchodní společnost, která ve všech koloniích, pro které jí zastoupení bylo svěřeno, udržuje své filiálky nebo sklady. A tu ještě se musí dát velký pozor, neboť se může státi, že na př. společnost, která jest velice dobrá ve Francii a v Alžírsku, v Maroku teprve začíná. Zná tedy velice dobře klientelu francouzskou nebo alžírskou, ale její činitelé jsou v Maroku v docela jiném prostředí, navazují teprve nutné styky a společnost bude pro Maroko dobrým zástupcem teprve asi tak za 5 let. Rovněž svěření zastoupení pro severní Afriku firmě v Alžíru nemá smyslu. Nutno si předem uvědomiti, že severní Afrika není jeden stát a že podmínky jsou na př. v Tripolisu naprosto odlišné od Maroka nebo zase Egypta. Jak klientela, tak typy zboží, tak placení jsou naprosto rozličné, nehledě ani k celním omezením a z toho vyplývajícím konkurenčním poměrům. Na př. v Alžíru, který je zahrnut do celního systému francouzského, jistě není nutno aspoň v mnoha případech počítati s konkurencí japonskou, zatím co v Maroku tato zaplavila domorodý trh. Kromě toho na př. v Alžíru je domorodec kulturně daleko výše než v Maroku, neboť Alžír patří Francii od roku 1830, zatím co Maroko teprve od roku 1907 začalo spatřovati francouzské vojáky na své půdě. Kromě všech těchto otázek nutno počítati, že z Alžíru do Casablance je vzdálenost asi stejná jako z Paříže do Prahy. Doporučuji proto jen a jen zástupce se sídlem v Casablance.

Při globálním zastoupení vyvine se věc normálně tak, že firma, které bylo svěřeno zastoupení, vybere si v Maroku svého podzástupce, což je zase stejná chyba jako používání exportéra. Tento pak, podobně jako tomu bývá u zástupce-exportéra, není často spokojen

s tímto zastoupením, ze kterého má obyčejně jen malý zisk; je-li poctivý, tak se zastoupení zřekne ihned, ve většině případů však podrží zastoupení dále, ale nijak se o ne nestará.

Konsignační sklady

Velmi často se mi vyskytlo, že zástupci na mne žádali konsignační sklady. Hled'te se jich vyvarovali, pokud možno. Jest ovšem pro práci zástupce daleko snazší, jestliže má příruční sklad, práce je značně usnadněna, může dodávati a činiti podmínky, které jeho konkurent nemůže, může dodávati rychle, má hned vše při ruce atd. Jeho konkurent mezitím může jen slíbiti dlouhé dodací lhůty, jest vystaven často zdržením a nepříjemnostem. Na druhé straně ovšem nutno počítati s ohromnými nevýhodami pro výrobce. Ví, jak bude jeho zboží uskladněno? Jak bude vykonávati kontrolu tohoto skladu? Kdo ji bude vykonávat? Konsignační sklady mají pak také tu velkou nevýhodu, že se může státi, že na př. konkurence přinese levnější model nebo prostě zástupce převezme jiné zastoupení, které je výhodnější a proto se dále o sklad nestará. A jak ho potom donutit, aby sklad aspoň za sníženou cenu prodal? Konsignační sklady jsou přípustné jen na řádnou kauci.

Nepřehledné nabídky

Dodatkem k tomuto pojednání zmínil bych se ještě, že v dosti velkém počtu případů viděl jsem, že československá továrna podala zdejšímu zájemci katalog a udala zvláště na listě ceny a v dopise uvedla globální slevu vyjádřenou v procentech. Čili udělala vše, aby nabídka byla nepřehledná. Pro úředníka továrny, který se denně s jejími výrobky zabývá, bylo to snad velice jednoduché a nadmíru praktické. Přímý výsledek toho však byl ten, že firma se s touto nabídkou ani nezabývala. Byla-li slušná, tak odpověděla, že se jí zdají ceny příliš vysoké a tím byla věc vyřízena. Stalo se také, že dopis zůstal na ředitelství jako důvěrný a katalog se seznamem cen šel na některého úředníka, aby ceny přezkoumal. Tento ovšem shledal, že ceny jsou vyšší než ceny konkurence, předal řediteli, který si třeba ihned nevzpomněl na uvedenou slevu v dopise, a výsledek byl nula. Velmi často jsem podobné případy měl sám v praxi. Nabídka byla založena a až když jsem náležitě vysvětlil věc, přišlo se na to, že vlastně jsou to výhodnější ceny než ceny konkurence. Nesmí se zapomínati na to, že anglický obchod si získal světovou pověst svým „fool proof“ systemem, t. j. zásadou, že nabídka musí býti tak jasná, aby ji i blázen porozuměl. Tedy žádné složité počítání podle %, chcete-li to tak udělat, posad'te napřed některého úředníka ke katalogu a ať jeden výrobek za druhým označí přímo cenou CIF Casablanca. Jedině tak bude nabídka přehledná a zájemce bude ihned moci porovnat, zdali jste výhodnějším dodavatelem než jeho dosavadní, a zástupce bude moci ihned se pustit do práce, aniž by se musel bát, že se někde zmýlí.

EVŽEN SVOBODA

45, Bld. de la Liberté, 45

CASABLANCA

*Zastoupení čsl. firem pro
Maroko. Úsazen v Maroku
od r. 1929. Prvotřídní
reference.
Přijme další zastoupení*

AGENCIE EXPORTNÍHO ÚSTAVU ČESKOSLOVENSKÉHO

jest zdarma k dispozici československým firmám • zjišťuje odbytové možnosti • podává
obchodní informace všeho druhu • doporučuje zástupce • zprostředkuje nová spojení •
Agencie neprovádí obchody na vlastní účet • koresponduje česky, německy a francouzsky

AGENCE DE L'INSTITUT TCHÉCOSLOVAQUE D'EXPORTATION

78, Avenue du Général Moinier, 78

CASABLANCA

Telegramy: EXPORTAV

FRANCOUZSKÁ ZÁPADNÍ AFRIKA

AFRIQUE OCCIDENTALE FRANÇAISE - A. O. F.

Hospodářský vývoj Francouzské západní Afriky

Francouzská západní Afrika, jejíž rozloha jest asi osmkrát větší než rozloha Francie a kterou obývá 14 a půl milionu obyvatel, tvoří střední část africké pevniny, rozkládající se mezi středomořským pobřežím a břehy Konga.

Hlavní starostí Francie, když se ujala vlády nad tímto rozsáhlým územím, bylo přinést hmotnou i morální pomoc jejím národům. Byly to národy, vyděděné osudem a ničené stálými válkami, razziemi, hladem a nakažlivými chorobami. Když byl konečně zjednán žádoucí klid, zbývalo potříti ještě dvě velká zla, jimiž trpělo nešťastné obyvatelstvo: hlad a epidemie. Obou těchto úkolů se kolonisující velmoc podjala s celou silou své humanitní tradice. Úkoly ty byly stejně vznešené jako nezbytné, neboť nebylo pomýšlení na hospodářskou exploataci země bez zlepšení hmotných poměrů domorodého obyvatelstva. Jejich splnění bylo však tím nesnadnější, že nebylo naprosto žádných komunikací, rychlých dopravních prostředků ani potřebného lékařského personálu. Vše bylo nutno vytvořit a zorganizovat. Překážky zdály se nepřekonatelnými, byly však odstraněny silou vůle a vytrvalosti. Tam, kde dříve byly jen stezky, používané domorodci, byly vystavěny cesty a posléze železnice. Byly zřízeny dispensáře a nemocnice, na počátku jen řídké navštěvované domorodci pro jejich vrozenou nedůvěru a stoleté předsudky, později však vyhledávané tisíci lidí. Byly zřízeny školské i odborné ústavy. Četné „comptoiry“ počaly pracovat nejdříve na pobřeží, později i ve vnitrozemí. Pracovní činnost se zvolna uspořádala, úsilí se usměrnilo, plochy až dosud pusté byly obdělány a pokryly se prosperujícími kulturami a obchodní transakce se množily na všech stranách. Afrika se probudila ze své ztrnulosti a počala se měnit pod dotekem civilisace. Rodil se nový pořádek. S počtem plného uspokojení možno srovnávat stav, v jakém byla západní Afrika před příchodem civilisace s tím, jenž je dnes výsledkem kolonizační činnosti. Den ze dne proniká civilisace s rostoucí intenzitou mezi zaostalé černé obyvatelstvo. K dokončení tohoto díla bude jistě potřeby dlouhé doby, ale již dnes lze pozorovat jeho blahodárné výsledky.

Vynaložené úsilí nezůstalo marným. Učenlivost a pile domorodých afrických ras byla odměněna a podnícena každoročně se lepšící hospodářskou situací země. Několik čísel, vyňatých ze statistiky vývozu hlavních produktů Francouzské západní Afriky ukazuje lépe než sebe delší komentáře pokrok, jehož bylo docíleno za několik let na hospodářském poli. Vývoz olejnatých semen (podzemnice, palmových mandlí, karité), jehož roční průměr činil v období let 1904—1908 156.645 tun, vzrostl v letech 1931—1935 na 473.638 tun. Vývoz kakaa stoupl z ročního průměru 225 tun v letech 1914—1918 na 32.391 tun v letech 1931—1935. Vývoz banánů dosáhl v období 1931 až 1935 výše 22.671 tun proti 55 tunám v letech 1904—1908. Vývoz pomerančové trestí (orange de guinée) stoupl z 1 tuny v r. 1929 na 210 tun v r. 1935.

V těchto číslicích zračí se podivuhodný hospodářský rozmach, který jest teprve v začátcích a který byl uskutečněn díky úsilí správních úřadů i v důsledku zvláštních opatření. Spokojíme se uvedením jen některých: založena organizace vzájemného zemědělského úvěru, jenž umožňuje domorodcům opatřit si živý i mrtvý inventář pro přechod od dosavadních metod k modernějším, ustaveny domorodé společnosti pro zemědělskou péči, které dnes působí ve všech částech země a jejichž účelem jest, mezi jinými, zajistit produkci ušlechtilých semen, přispět k organizaci a ke zlepšení zemědělské výroby a chovu dobytka, distribuci osevu a semen, nákup hnojiva a materiálu, třídění produktů, vrtání studní a pořádání trhů.

Uvádíme též práce v oboru zemědělské zavodňovací politiky, s nimiž bylo před několika lety započato v povodí Nigeru a jež mají za účel zvýšiti výnos domorodých kultur a chrániti je před zhoubnými následky sucha často se dostavujícího v této krajině, kde atmosférické srážky jsou velmi nepravidelné.

Zatím co správní úřady působily na domorodé obyvatelstvo radou i pomocí při přeorientování se ke kulturám, které by mu co nejvhodněji zajistily obživu, bylo s druhé strany vynaloženo velké úsilí v tom směru, aby domorodci zvolna opouštěli zastaralý způsob obhospodařování půdy, na němž tolik lpěli. Byly utvořeny školní i kolonizační statky, podrobené doзору evropských instruktorů, v nichž se domorodci přiučují racionálním metodám obhospodařovacím: používání pluhu a hnojiv, racionálnímu výkrmu dobytka a jeho chovu a j. Všechny tyto poznatky byly domorodcům zcela neznámy a dokud si je neosvojili, nebylo pomýšlení na racionalisaci výrobního postupu.

Nestačilo však vyráběti. Bylo nutno pečovati i o to, aby vyvážené výrobky byly s obchodního hlediska co nejjakostnější. Byla zavedena velmi přísná standardisace produktů Francouzské západní Afriky. Aniž bychom se pouštěli do podrobnosti, podotýkáme pouze, že byl v této kolonii zřízen Úřad pro standardisaci výroby. Inspektoři a kontrolori zjišťují kvalitu výrobků všude tam, kde se provádějí obchodní transakce, t. j. na různých bodech suchozemských i vodních komunikací i na předem určených visitačních místech. V nakládacích přístavech jsou pak veřejné kontrolní kanceláře, podléhající standardisačnímu úřadu a které po prohlídce zboží vydávají osvědčení o kvalitě vyvážených produktů.

Výsledky těchto opatření slibují do budoucna ten nejúspěšnější hospodářský rozvoj velké francouzské kolonie v západní Africe. Není daleka doba, kdy nejen že bude moci plně zásobovati trh mateřské země určitými produkty a surovinami, ale i vyvážeti do ciziny přebytek své výroby. Mezi západní francouzskou Afrikou a některými cizími státy existuje již dnes čilý obchodní styk. Jmenujeme jen hlavní z nich: Anglie s koloniemi, Spojené státy, Belgie, Německo a Nizozemí.

Účast Československa na zahraničním obchodě této kolonie byla až do dnešního dne celkem nepatrná, mohla by však podstatně vzrůstí vzhledem ke značné spotřebě hotových výrobků v kolonii, jež Československo vyváží v hojné míře. S druhé strany by mohlo býti Československo dobrým odbytištěm některých západoafrických produktů a surovin, jako dříví, kakaa, palmového oleje a palmových jader, podzemnice a banánů.

Nedostatečný obchodní styk mezi francouzskými koloniemi a našim spráteným národem zaujal však již pozornost jak francouzské, tak československé vlády i československých průmyslových a obchodních ústředí, jako Ústředny obchodních a živnostenských komor a Ústředního svazu československých průmyslníků. V r. 1936 byla požádána ústřední vláda francouzské západní Afriky, aby se zúčastnila organisace výstavy francouzských kolonií v Praze, kteréžto pozvání bylo generálním guvernérem kolonie s největší radostí přijato. Pražská Obchodní a živnostenská komora poskytla zdarma jednu ze svých velkých místností pro výstavu západoafrických produktů.

Lze doufati, že tato vítaná iniciativa bude míti ten nejblahodárnější vliv na vývoj výměny zboží mezi Československem a francouzskou západní Afrikou a že kromě toho přispěje k dalšímu utužení svazku, jenž tak úzce pojí obě naše země.

(Podle Agence Économique de l'Afrique Occidentale Française, Paris.)

Zahraniční obchod

Francouzské západní Afriky

Francouzská západní Afrika včetně Toga, které bylo k ní v poslední době administrativně připojeno, jest ohromným územím, rozkládajícím se na 4,751.575 km² s celkovým počtem obyvatel 15,538.161, z čehož na Evropany připadá asi 21.750. Administrativně dělí se na těchto sedm kolonií: Mauretanie, SÉNÉGAL, Franc. Guinea, Pobřeží Slonoviny (Côte d'Ivoire), Dahomey, Franc. Sudan, Niger a na území Toga. Jednotlivé rozlohy a počet obyvatel uvedli jsme v přehledu. Jest kolonií Francii poměrně blízkou, neboť hlavní její přístav a sídlo generálního guvernéra, Dakar, jest vzdálen od Marseille nebo Bordeaux 8 dní lodí a letadlem z Toulouse pouze 28 hodin. Klimaticky leží A. O. F. v pásmu tropickém. Podnebí však při velké rozloze není stejnorodé. Má dvě hlavní období: dobu sucha (autum), počínající od října až prosince (podle místa), a končící v květnu nebo červnu a dobu dešťů (hivernage), spadající do období našeho léta s velkými horky a tropickými lijáky. Mírnější podnebí, za to ale vlhčí, jest v Guinei, na Pobřeží Slonoviny, v Togu a Dahomeji. Mauretanie má podnebí saharské.

Domorodé obyvatelstvo tvoří pestrrou směsici. Pusté kraje Mauretanie a Nigerie jsou obývány Maury (396.000) a Tuaregy (300.000). Přes 2 miliony čítají Peulhové, národ pastýřský, s nimiž se setkáváme v různých částech A. O. F. Nejpočetnější jsou v Guinei. Tito národové vyznávají islam. Černé obyvatelstvo tvoří pravou mozaiku rozličných ras a etnických skupin, mluvících spoustou řečí a nářečí.

Francouzská západní Afrika jest zemí vysloveně zemědělskou. Většímu výnosu brání však malá hustota obyvatelstva a z toho plynoucí nedostatek pracovních sil. Země se nehodí pro kolonizaci Evropany, neboť Evropan vzhledem k podnebí nemůže vykonávat těžké polní práce a musí se periodicky vracet do Evropy, aby upevnil své zdraví. Z kultur pěstuje se hlavně rýže, proso, kukuřice (jmenovitě v Dahomeji), maniok. Z průmyslových rostlin hlavně rostliny olejnaté, z nichž nejdůležitější jest podzemnice olejná (arašidy), která jako monokultura Senegalu tvoří základ hospodářství této kolonie, z ostatních sezam (Guinea), palma kokosová a ricin (Dahomey). Z textilních rostlin jsou to v první řadě bavlna a sisal. Z potravin koloniálních pěstuje se v A. O. F. kakao (Pobřeží Slonoviny), banány (Pobřeží Slonoviny a Guinea), káva (Pobřeží Slonoviny, Guinea, Dahomey), ořechy kola (Pobřeží Slonoviny a Guinea). Důležitými předměty vývozu jsou rovněž palmový olej, kaučuk,

Velikým bohatstvím kolonie jsou lesy, pokrývající 64 mil. ha. Zužitkovány jsou dosud pouze lesy Pobřeží Slonoviny o rozloze 12 mil. ha a dodávají vzácná dřeva na dyhy, překližky, řezbářské a soustružnické práce atd.: okoumé, mahagon, cipo, iroko, mahoré samba, mébron, bahia atd.

Chov dobytka představuje další bohatství kolonie. Poslední sčítání vykazuje 3,800.000 kusů dobytka hovězího, 12,300.000 skopců a koz, 466.000 oslů, 195.000 koní, 134.000 velbloudů a 186.000 vepřů. Hovězí dobytek chová se hlavně v Senegalu, v Guinei a jižním Sudanu. Naproti tomu dobytek skopový v Mauretanii a severním Sudanu. V selekci ras a křížení se stále pokračuje. Chovu dobytka se věnují hlavně domorodci.

Primitivní průmysl domorodý nalezneme po celé zemi. Průmysl evropský jest teprve v začátcích. Existuje pouze několik továren na zpracování podzemnice a olivové palmy.

Nerostné bohatství země není dosud prozkoumáno.

Zahraniční obchod, který dosáhl v roce 1904 celkového obratu pouhých 156 mil. fr., stoupl do r. 1933 na 1,041 milionů. Tento rok zaznamenává také zlepšení oproti předchozím letům krise. Zlepšení pokračovalo i v roce 1934 a rok 1935 potvrdil zvýšení obchodní činnosti ve všech koloniích francouzské západní Afriky. V obchodně speciálním činil celkový obrat v r. 1934 1.089 mil. fr. a v r. 1935 1,360 mil. fr.

Pro posouzení významu jednotlivých kolonií uvádíme pro rok 1935 obraty jejich zahraničního obchodu v tisících franků v obchodě speciálním.

	Dovoz	Vývoz
Senegal-Sudan	409.098	400.922
Guinea	60.640	78.696
Pobřeží Slonoviny	116.611	138.111
Dahomey	55.470	56.364
Niger	18.740	26.358
Mauretanie	699	811
A. O. F. celkem	661.258	698.262

Podle množství vyvíjel se zahraniční obchod A. O. F. v posledních letech v obchodě speciálním takto (v tunách):

	Dovoz	Vývoz
1932	337.037	422.354
1933	337.959	688.048
1934	386.946	926.084
1935	449.189	803.943

Rozvrstvení zahraničního obchodu podle hlavních skupin zboží je toto:

D o v o z	1 9 3 5	
	Množství	Hodnota v 1000 fr.
Bavlněné tkaniny, jiné než Guinea	9.288 tun	159.259
Petrolej a mazut	411.024 tun	62.161
Kovové zboží		46.855
Rýže	72.935 tun	39.672
Víno	84.146 hl	24.878
Automobily	1.707 kusů	21.159
Stroje a přístroje		21.141
Cukr	15.929 tun	19.377
Tkaniny Guinea a podobné	9,728.000 m	17.799
Uhlí	119.295 tun	15.583
Plátno na plachty, pytle, plachty .	6.172 tun	15.361
Bavlněná příze	756 tun	12.192
Pšeničná mouka	18.584 tun	11.825
Železo	9.182 tun	9.746
Stavební materiál	57.151 tun	9.494
Obuv a papuče	109.637 párů	8.320
Potravinové konzervy	2.171 tun	8.152
Tabák v listech	1.298 tun	8.902
Pneumatiky	455.463 kg	7.593
Tabák zpracovaný	314.950 kg	7.212
Oděv hotová	308.626 kg	6.763
Hračky	355.266 kg	6.574
Léky	191.173 kg	6.138
Stavební dříví	12.994 tun	5.543
Vlněné tkaniny	143.496 kg	5.489
Součástky pro automobily	368 tun	5.446
Pivo a limonády	17.577 hl	5.094
V ý v o z		
Podzemnicové ořechy neloupané . .	354.030 tun	314.099
Podzemnicové ořechy loupané . . .	57.546 tun	58.389
Kakao	43.577 tun	56.647
Zlato	3,908.896 gr	48.274
Palmové ořechy	80.725 tun	37.365
Káva	5.296 tun	26.468
Banány	35.269 tun	26.452
Palmový olej	26.504 tun	18.972
Dřevo pro umělecké truhlářství . .	25.956 tun	11.359
Volí	97.083 kusů	10.467
Bavlna	2.945 tun	9.952
Arabská guma	4.846 tun	7.248

	Množství	Hodnota v 1000 fr.
Sisal	4.675 tun	6.611
Máslo a olej karité	4.049 tun	5.977
Dřevo obyčejné	20.087 m ³	5.106
Kapok	1.105 tun	3.919
Ovčí a kozi kůže	550 tun	3.835
Skopci	308.133 kusů	3.356
Hovězí kůže	1.598 tun	3.052
Vosk	577 tun	2.645
Ryby sušené a krevety	1.636 tun	2.532
Pomerančový výtažek	210 tun	1.714
Pokrutiny	3.854 tun	1.312
Jádra karité	2.103 tun	992
Ricin	1.399 tun	878
Podzemnicový olej	357 tun	862
Kaučuk	378 tun	756

Hlavní dodavatelé a odběratelé v roce 1935 byly v obchodě všeobecném:

	Dovoz z A. O. F.		Vývoz do A. O. F.	
	v 1000 fr.	podíl v %	v 1000 fr.	podíl v %
Francie	331.485	45.9	590.866	80.0
Anglie	88.104	12.2	4.466	0.6
Francouzské kolonie	59.080	8.2	4.501	0.6
Spojené státy	46.088	6.4	23.083	3.1
Belgie	23.956	3.3	5.069	0.7
Japonsko	21.066	2.9	—	—
Německo	18.347	2.6	10.453	1.5
Britské kolonie	18.063	2.5	28.204	3.7
Maroko	15.228	2.1	1.459	0.2
Holandsko	12.904	1.9	10.930	1.5
Československo	8.316	1.1	—	—
Země skandinávské	1.858	1.1	4.629	0.6

U srovnání se statistikami za rok 1934 stoupl podíl Československa na západoafrickém dovozu z 0.7% na 1.1%. V roce 1934 činil dovoz Československa pouze 4,388.333 franků; stoupl tudíž téměř o 90%.

Hlavní přístavy

S é n é g a l : Dakar, Saint-Louis, Rufisque, Kaolack, Foundiougne, Ziguinchor; **G u i n e a :** Conakry; **P o b ř e ž í S l o n o v i n y :** Port Bouet (Abidjan), Grand-Bassam, Grand-Lahou, Sassandra, Tabou; **D a h o m e y :** Cotonou a Grand-Popo; **T o g o :** Lomé a Aného.

Dopravu do přístavů A. O. F. obstarává téměř 20 námořních společností francouzských a cizích a vykonává ročně asi 500 jízd.

Doprava do vnitrozemí po vodě děje se hlavně po řekách Senegalu a Nigeru a na úsecích ostatních menších řek. Splavný tok činí 5474 km. Železniční síť čítá 4330 km. Silniční síť 100.000 km umožňujících v dobré sezoně autům dopravu po celé kolonii. Čtyři letecké linky spojují Dakar, Saint-Louis a Port Etienne s Casablancou a Toulousem; Dakar s Cotonou přes Conakry a Abidjan; Niamey s Alžírem a Niamey s Cotonou. Poštovních úřadů jest 271 a 33 radiotelegrafních stanic. Telegrafních linek 29.000 km.

Banky pracují nejenom v A. O. F. nýbrž také v A. E. F., Togu a Kamerunu.

Banque de l'Afrique Occidentale, 38 rue La Bruyère, Paris, akc. spol. s kap. 50 mil. fr. s právem emisním v A. O. F., A. E. F., Togu a Kamerunu. Filiálky a agencie Dakar, St.-Louis, Kaolack, Lomé, Douala, Brazzaville, Cotonou, Libreville, Port Gentil.

Banque Commerciale Africaine, 52 rue Lafitte, Paris, akc. spol. 12 mil. fr. Agencie Dakar, Kaolack, Abidjan, Donala, Libreville, Port Gentil.

Banque Belge d'Afrique, 3 rue de Namur, Bruxelles, akc. spol. 70 mil. belg. fr. Agencie-Dakar, Bangui, Brazzaville, Pointe-Noir.

Crédit Foncier de l'A. E. F. Brazzaville.

Bank of British West Africa Ltd., Douala.

Crédit Foncier de l'Ouest Africain, Dakar; Agencie: Douala, Brazzaville.

Hlavním střediskem obchodu jest Dakar. Obchod s koloniemi děje se hlavně prostřednictvím filiálek velkých obchodních společností, jež mají svá sídla většinou ve Francii a prostřednictvím zástupců usazených na místě. V Dakaru jest již dva roky usazena československá zastupitelská firma Centrosavia, která již dosáhla značných úspěchů a které se podařilo zavést na trh mnohé naše zboží dosud neznámé. Velmi silný živel obchodní jsou Syřané a Marokánci. Hlavní prodejní sezona — traite — jest v době sklízňe podzemnice, t. j. od počátku prosince do konce února, kdy nákupy dějí se na celý rok. Doba horka a dešťů (hivernage) jest dobou obchodního klidu a mnoho Evropanů odjíždí na zotavenou do Evropy. Vyžaduje se pouze levné zboží bez ohledu na jeho jakost. Hodnotné zboží, vzhledem k malému počtu Evropanů, nemá nadějí na úspěch, nehledě k tomu, že Evropani nakupují raději až v Evropě během své dovolené. Překážkou vývozu mnohého našeho zboží jsou vysoké námořní tarify. Vzhledem k vzdálenosti této kolonie a k zdoluhavé dopravě normálních dopisů doporučujeme používati letecké pošty.

V ohledu celním má Francouzská západní Afrika svůj vlastní režim. Kromě dovozního cla, které postihuje veškeré dovážené zboží, tedy i zboží původu francouzského, musí zapraviti cizí zboží jiného původu než francouzského zvláštní přírážku, povahy cla ochranného (surtaxe sur les produits étrangers). Tento celní režim byl rozšířen s platností od 23. října 1936 též na území Pobřeží Slonoviny a Dahomeje, která v důsledku konvence francouzsko-britské z 14. června 1898 měla svůj vlastní režim se stejnými cly jak pro zboží původu francouzského tak cizího.

Vystavování účtů

Účty nutno vystavovati francouzsky s uvedením hrubé a čisté váhy. Účtovat možno v Kč, konečnou částku nutno pro celní úřady převést na franky podle denního kursu. Na konci účtu nutno specifikovati:

1. cenu zboží v továrně;
2. dopravní cenu fob Hamburk neb cif přístav Dakar;
3. pojistné a ostatní výlohy.

Zboží se totiž vyclívá převážnou většinou ad valorem a chybi-li tato specifikace, vypočítá celní úřad clo z ceny cif neb fob, čímž příjemce platí zbytečně vyšší celní poplatek. Při dopravě poštou je třeba vystaviti účty dvojmo, při dopravě lodí trojmo.

Ověření účtů obchodní komorou nebo franc. konsulátem se nepožaduje.

Osvědčení o původu zboží není nutné.

Velmi přísně se dbá na povinné označování původu na zboží samotném. Doporučujeme zachovávatí tytéž předpisy a pro totéž zboží jako při vývozu do Francie.

Kontingenty

Do této kolonie jest kontingentován dovoz lihových nápojů a bavlněného zboží. Kontingenty bavlněného zboží jsou přidělovány dovozcům tamními úřady a byly stanoveny na první pololetí roku 1937 jak níže uvádíme. Uvádíme celkovou výši kontingentů a kde není pro Československo stanoven zvláštní kontingent, v závorce podíl připadající na „ostatní země“.

Bavlněná příze jednoduchá, surová, bělená, barvená. Jednoduchá, leštěná, mercerisovaná. Celkový kontingent 101.5 q (ostatní země 1.3 q).

Bavlněná příze kroucená, surová bělená, barvená. Kroucená, leštěná, mercerisovaná. Celkem 118.2 q (11.9 q).

Rybářské motouzy a bavlněné provazy Celkem 179.9 q (2.3 q).

Jiná bavlněná příze, včetně nití k šití. Celkem 118.2 q (1.3 q).

Bavlněné tkaniny surové. Celkem 1.611.5 q (2.3 q).

Bavlněné tkaniny bělené. Celkem 4.095.9 q (8.1 q).

Bavlněné tkaniny potištěné a vyrobené s barevnými nitěmi. Celkem 9.872.3 q (Československo 692.2 q).

Bavlněné tkaniny křížové, ripsy a damašky. Celkem 256.9 q (38.7 q).

Bavlněné stávkové zboží: rukavice a jiné zboží. Celkem 256.9 q (38.7 q).

Bavlněné prýmkářské zboží. Celkem 6.6 q (Československo 3 q).

Bavlněné přikrývky Celkem 274.2 q (Československo 6.1 q).

Oděv a části oděvů. Celkem 43.5 (3.4 q).

Loni byly stanoveny kontingenty jak pro A. O. F. tak speciálně pro konvenční oblast Dahomeje a Pobřeží Slonoviny. Letos stanovené kontingenty vztahují se na celé území A. O. F.

Ing. G. Pechač.

FRANCOUZSKÁ ROVNÍKOVÁ AFRIKA

AFRIQUE ÉQUATORIALE FRANÇAISE - A. E. F.

Hospodářský rozvoj Francouzské rovníkové Afriky

Rozloha Francouzské rovníkové Afriky dosahuje 2,255.000 km² a je tedy asi čtyřikrát větší než rozloha Francie. Od severu k jihu, od oceánu k poušti, rozprostírají se na jejím povrchu krajiny, jichž klimatické a půdní poměry, jakož i produkční podmínky jsou velmi různé.

Její polohou v tropickém pásmu jsou dány obě hlavní složky jejího bohatství: obrovské řeky, jež dokonale zavodňují půdu a vyživují opravdu hýřivou vegetaci, a zvláště lesy, jedny z největších a nejbohatších na světě.

Rovníková Afrika, jež teprve v pozdní době byla včleněna do francouzské koloniální říše, příliš vzdálená, jak svou rozlohou, tak přirozenými hranicemi, jest novou zemí, počínající se otevíratí civilisaci. Teprve od několika let spojuje železnice pánev Francouzského dolního Konga s Kongem belgickým, Stanley-Pool s námořním přístavem Pointe-Noire na Atlantiku, jehož moderní vybavení pro přistávání a lodní manipulace se právě dokončuje.

Hustá síť cest, prodlužující se rok od roku ve všech krajích kolonie, umožňuje spojení se všemi důležitými produkčními středisky. V tomto směru má velkou úlohu též splavnost řek daleko do vnitrozemí, čímž jest dána možnost zvláště levné dopravy.

Několik francouzských paroplavebních společností spojuje pravidelně Pointe-Noire a gabonské přístavy s mateřskou zemí; jsou to společnosti Chargeurs Réunis, Fraissinet, Paquet, Fabre, Navale de l'Ouest, Delmas a několik dopravních společností belgických, německých a italských.

Tchad má kontinentální spojení s Alžírem dopravní službou společnosti Compagnie Automobile Transsaharienne, spojení Ubangui s Kamerunem (přístavem Douala) obstarává Société de Transports Oubangui-Cameroun. Letecká linka Air-Afrique spojuje rovníkovou Afriku s Evropou a Madagaskarem a linka Aéro-Maritime s přístavem na Atlantiku, Dakarem. Radiotelegrafické i kabelové linky umožňují hovory v kteroukoliv dobu.

Osobní i nákladní doprava provozuje se na řekách Ogoué, Kongu, Ubanghi, Sangha, Chari a Benué, a jest velmi pravidelná.

Přesto, že hospodářský rozvoj Francouzské rovníkové Afriky je teprve nedávného data, je tato kolonie již dlouhou dobu včleněna do mezinárodní výměny statků. Její lesní bohatství jest již po mnoho let zužitkováváno intensivním obhospodařováním a okumové dříví tvoří téměř veškerou výrobu Gabonu. Je to lehké, hnílobě nepodléhající dřevo, vyhledávané pro výrobu dyh a překližek. Jest dobře známo i oceňováno a hraje velkou roli na hamburském trhu, na němž bylo ve velkých kvantech obchodováno již před válkou. Pak přichází africký mahagon, iroko, jenž nahrazuje dub ve všech jeho způsobech použití, dále eben i četné jiné druhy různého upotřebení, ať již pro výrobu jemného galanterního zboží, či pro stavby nebo balení.

Pěstění bavlníku, s nímž bylo započato teprve v roce 1925, úspěšně pokračuje, a značnou měrou se rok od roku rozvíjí v oblastech Ubangui-Chari a Tchadu. Kvalita sklizené bavlny dosáhla dnes světové pověsti a celková roční produkce (v posledních letech asi 7000 tun) se pravděpodobně zvýší během několika let na 50.000 tun, čímž se podstatně sníží výrobní náklady.

Ve velkých množstvích jsou vyváženy olejnaté produkty (palmový olej a ořechy, sesamová zrna, jádra palmovníku, arek a j.), právě tak jako káva, jejíž pěstění se rozvíjí zcela uspokojivě. Jakmile definitivně zpevní ceny surovin, bude moci rovníková

Afrika vyvážeti ročně několik tisíc tun surového kaučuku. Uvádíme ještě kopálovou pryskyřici, vosk, kakao, sisalová vlákna, kukuřici, plody kasavového keře, gumu, koření a aromatické rostliny.

I geologické složení půdy slibuje velké hospodářské možnosti. Těžba zlata, mědi, cinu, zinku a uhlovodíků jest zatím ještě ve stavu výzkumu. Měď bude moci býti předmětem značného vývozu, jakmile bude umožněna metodická těžba v důlní oblasti Minduli.

Na neposledním místě stojí i výrobky a podvýrobky chovu dobytka, z nichž nej důležitějším vývozním předmětem budou pravděpodobně hovězí a ovčí kůže, a konečně výtěžek rybolovu, kde lovy na kytovce poskytují velmi hledané oleje.

Obchod s Francouzskou rovníkovou Afrikou jest velmi snadný již proto, že její největší část leží v konvenční konžské oblasti, stanovené všeobecným berlínským aktem a saint-germainskou smlouvou, jež ani Francii nepřiznávají žádných výhod při dovozu a vývozu proti ostatním zemím. V důsledku tohoto principu hospodářské rovnosti, velmi cenného pro Československo, jest veškeré zboží jakéhokoli původu zatíženo jednotným dovozním clem čistě fiskální povahy. Africký trh může proto snadno absorbovati mnoho hotových výrobků střeoevropských států.

Poněvadž pak s celně-tarifního stanoviska není rozdílu mezi zbožím různého původu, není třeba přikládati k zásilkám žádného osvědčení o původu zboží.

Toliko Severní Gabon, t. j. území od Setti-Cama k severním hranicím, má preferenční režim a cizí zboží podléhá při dovozu celní přírážce.

V konvenční oblasti při systému „otevřených dveří“ není kontingentace možná, takže dovoz děje se bez jakýchkoli omezení. V Severním Gabonu dovoz rovněž není kontingentován, kromě dovozu cizích lihovin.

Francouzská rovníková Afrika může tedy zvláště zajímati československý trh nejen jakožto odbytiště, ale i jako nákupní pramen surovin.

Opakujeme, že ve vývozu okumového dřeva má Francie faktický monopol bez jakéhokoli výhradního postavení Německa. Toto dřevo je beze sporu nejlepší pro výrobu překližek. V r. 1934 spotřebovalo Německo 120.000 tun z celkového vývozu 333.000 tun a Francie nemá nejmenšího zájmu na tom, aby ve svých vztazích se střeoevropskými státy zůstala odkázána na zprostředkování německého trhu.

Z ostatních produktů, jež by mohly zajímati československý spotřební trh, uvádíme zvláště včelí vosk, kávu a olejnatá semena.

Ústřední vláda Francouzské rovníkové Afriky se již prostřednictvím své Agence Économique, 12, Avenue George V, v Paříži, zúčastnila několika pražských veletrhů a činností svého obchodního attaché se již od několika let přičiňuje o to, aby československé obchodní kruhy byly o této kolonii co nejlépe informovány, a aby docenily její hospodářské možnosti.

Vše mluví pro značný rozvoj obchodních styků mezi Francouzskou rovníkovou Afrikou a Československem. Jestliže stávající sympatie najde odraz i na poli hospodářském, jak tomu obvykle také bývá, najde evropský stát, ležící v srdci Evropy a spřátelený s Francií, v nevyčerpatelné zásobnici Afriky nový zdroj obchodní i průmyslové prosperity.

(Podle údajů Agence Économique de l'Afrique Équatoriale Française.)

NA DYHY

a PŘEKLIŽKY

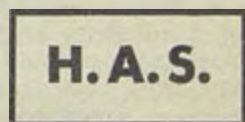
K U P U J T E

OKOUMÉ

dobře tříděné

značek

G. POUZIN PORT-GENTIL
(GABON)

ZÁSTUPCE: A. POUZIN, 19, Bd. BOURDON, PARIS

Telegr.: POUZOKOUM, PARIS

S^{té} FRANÇAISE des BOIS COLONIAUX

19, Bd. BOURDON, PARIS (4e)

Telegr. ADOLGAMET PARIS - Telefon: ARCHIVES 43-43

ZÁSTUPCE V NĚMECKU: LUDWIG STRASSBURG

POSTFACH 695

DISKONTOGEBÄUDE, STINTBRÜCKE 1

BREMEN 1

Zahraniční obchod

Francouzské rovníkové Afriky

Zahraniční obchod Francouzské rovníkové Afriky vykazuje v roce 1935 oproti roku předcházejícímu vzestup, a to v dovozu o 7,322.118 fr a ve vývozu o 5,883.606 fr. Tento vzestup, datující se již od r. 1933, jest způsoben jediné silným oživením obchodních vztahů této kolonie s Francií, kdežto vůči cizině projevuje se naopak pokles. Celkový obrát vykazuje pro Francii oproti roku 1934 vzestup o téměř 33 miliony fr a co do množství o 62.735 tun, kdežto ve styku s cizími zeměmi pokles přes 17 mil. fr a co do množství pokles o 48.888 tun. Přihlížíme-li k datům dovozu a vývozu, shledáváme, že pokles účasti ciziny na obchodě s A. E. F. má hlavně příčiny ve zmenšených nákupech ciziny v této kolonii.

Dovoz v r. 1935

	Hodnota	Množství	Rozdíl proti roku 1934	
	v 1000 fr	v tunách	Hodnota v 1000 fr	Množství v tunách
Francie	77.951	28.770	+14.407	+ 3.814
Franc. kolonie	7.206	5.274	— 3.126	— 451
Cizí státy	83.374	36.739	— 3.958	+ 5.362
Celkem	168.531	70.738	+ 7.322	+ 8.725

Na prvním místě v dovozu stojí tudíž Francie se 46.3% celkového dovozu A. E. F. co do hodnoty a se 40.6% co do množství. V obchodě s cizinou jeví se pokles hodnoty, ale vzestup množství, čili pokles cen cizího zboží. Toto se projevuje jmenovitě v Gabonu, kde cizí zboží, přes celní ochranu jest velmi oblíbeno.

Vývoz v r. 1935

	Hodnota	Množství	Rozdíl proti roku 1934	
	v 1000 fr	v tunách	Hodnota v 1000 fr	Množství v tunách
Francie	127.439	297.229	+18.484	+58.921
Franc. kolonie	2.329	1.374	+ 614	+ 620
Cizí státy	44.278	90.723	—13.214	—54.250
Celkem	174.046	389.326	+ 5.883	+ 5.291

Vývoz stoupl zejména do Francie a nahradil ztráty vývozu do cizích států. Podíl Francie na vývozu A. E. F. činí v hodnotě 73.2% a v množství 76.3%.

Podíl jednotlivých kolonií tvořících A. E. F. na jejím zahraničním obchodě za r. 1935 jest patrný z tohoto přehledu:

	D o v o z		V ý v o z	
	Hodnota v 1000 fr	Množství v tunách	Hodnota v 1000 fr	Množství v tunách
Gabon	45.571	21.379	103.232	340.890
Střední Kongo	84.901	36.648	12.724	22.329
Oubangui-Chari	26.953	9.242	45.576	11.624
Tchad	11.106	3.514	12.512	14.483
A. E. F. celkem	168.531	70.783	174.046	389.326

Proti roku předchozímu jeví se v dovozu znovuoživení ve Středním Kongu*) a v Oubangui-Chari; v ostatních třech koloniích tonáž stoupla, ale projevil se silný pokles v hodinách. Ve vývozu zaznamenává silný vzestup Oubangui-Chari (v hodnotě více o 16 mil. fr a v tonáži o téměř 4000 tun.).

*) Co do hodnoty více než o 10 mil. fr. a co do množství více o téměř 4000 tun.

Rozvrstvení zahraničního obchodu za rok 1935 podle nejhlavnějších druhů zboží bylo toto:

D o v o z

	Hodnota v 1000 fr.	Množství v q
Hotové přístroje	17.080	22.588
Bavlněné tkaniny v kusech	15.949	10.777
Součásti strojů	6.987	9.738
Benzin a petrolej	6.373	60.611
Železniční vagony	5.458	16.115
Vino	5.422	23.571
Říční a námořní lodě	4.654	44.060
Konfekce	4.716	1.824
Ryby sušené, solené a uzené	4.388	21.082
Letadla a součásti	4.449	403
Automobily	4.208	303 kusů
Cement	3.567	84.552
Živá zvířata	3.313	9.385 kusů
Domácí náčiní všeho druhu	3.277	10.973
Rýže	3.069	34.704
Uhlí	2.989	72.000
Pivo	2.855	6.061 hl
Zpracovaný tabák	2.785	719
Papír a papírové výrobky	1.588	1.814

V ý v o z

Dřevo okoumé	97.035	3.269.320
Ostatní kolon. dřevo	6.022	212.820
Kaučuk	1.175	6.042
Bavlna	27.071	62.210
Zlato	11.882	8
Čerstvé máslo	5.059	2.805
Palmová jádra	4.372	107.674
Káva	4.163	9.312
Živá zvířata	3.880	53.935 kusů
Palmový olej	3.754	43.071
Vosk surový	2.275	4.294
Kakao	1.824	4.662
Surové kůže	1.458	2.827
Měděná ruda	1.313	21.950
Sloní kly	463	124
Kopal	304	2.233

Hlavními odběratelskými a dodavatelskými zeměmi byly v roce 1935:

D o v o z

V ý v o z

	Hodnota v 1000 fr	Množství v tunách	Hodnota v 1000 fr	Množství v tunách
Francie	77.950	28.770	127.438	297.229
Francouzské kolonie	7.207	5.274	2.328	1.374
Belgie	11.823	5.473	14.522	14.912
Belgické Kongo	5.548	4.804	1.857	2.109
Německo	5.615	1.128	6.191	20.231
Velká Britanie	13.387	1.831	129	261
Britské kolonie	9.628	2.900	9.603	13.708
Spojené státy	12.838	7.774	—	—
Nizozemí	2.697	870	6.483	21.401
Italie	627	536	4.222	14.284
Portugalsko a kolonie	7.940	5.480	100	306

Hospodářská situace kolonie jest závislá na jejím vývozu, jmenovitě dřeva okoumé z Gabonu. V letech 1933 a 1934 nastala prosperita v obchodě, která v r. 1935 vyka-

zovala nepravidelnosti vzhledem k špatně docházejícím platům z Německa. Okoumé bylo kotováno v březnu 1936 525/550 fr. za tunu. Postupující hospodářské zlepšování projevilo se i v roce 1936 a data za první pololetí ukazují citelný vzestup dovozu, a to o více než 14 mil. fr. proti stejnému období r. 1935. Ve vývozu projevuje se však pokles o téměř 6 mil. fr., způsobený úbytkem vývozu dřeva.

Dovozní předpisy

Při zásilkách do Rovníkové Afriky nutno rozeznávat, zdali jsou tyto určeny do konvenční konžské oblasti, která zabírá převážnou měrou celou tuto kolonii, anebo jsou-li určeny do Gabonu, t. j. do přímořského pásma od Setté-Cama k severní hranici Gabonu.

Konvenční oblast:

Účty nepotřebují žádného ověření.

Osvědčení o původu se nežadá.

Konosamenty: nevyžaduje se ověření.

G a b o n :

Účty na zboží vylívané podle hodnoty nutno vystaviti trojmo a dáti ověřiti příslušnou obchodní a živnostenskou komorou a vidovati francouzským konsulátem. Za ověření konsulátem se platí poplatek Kč 33 při účtech přesahujících 700 Kč. Při účtech na menší částky jest ověření bezplatné.

Osvědčení o původu se vyžaduje. Vystavuje je příslušná obchodní a živnostenská komora a viduje zdarma francouzský konsulát.

Konosamenty nepotřebují zvláštního ověření.

Poštovní zásilky podléhají téměř předpisům, jak svrchu uvedeno.

Označování původu zboží: doporučujeme přesně dbáti při zásilkách do obou území těchto předpisů jako při vývozu do Francie.

ZÁMOŘSKÁ DŘEVA
OKUMÉ

zn. S. E. G., S. F. N., C. P. K. N.

Mahagon, Cipo, Iroko a ostatní dřeva
POBŘEŽÍ SLONOVINY zn. C. F. S. dodává
SOCIÉTÉ D'EXPLOITATIONS GABONAISES
20, rue Eudoxe-Marcille, 20. ORLÉANS (Loiret)

L. CONZA

Rafie, Vanilka, atd.
12, rue Clapier, 12
MARSEILLE

Ing. John Fráňa
CENTROSLAVIA

Zastoupení čl. průmyslu ve Fran-
couzké Západnía Rovníkové Africe

Sénégal - DAKAR - Afrique

2 prodejny - Filiálka v Kaolacku

Telegramy Kody: ABC 5th ed.
CENTROSLAVIA Mosse Code

Bankovní spojení:

Banque de l'Afrique Occidentale, Dakar
Banque Commerciale Africaine, Dakar
Živnostenská banka, Praha
Chèques Postaux: Dakar 599
Pošt. spořitelna: Praha 84801

ZUŽITKOVÁNÍ LESŮ

Strojní pily o síle 1.200 HP

SOCIÉTÉ
NATIONALE
DU CAMEROUN
Založeno 1919

44, Bld. Latour Maubourg, 44
P A R I S - 7^e

TVRDÁ DŘEVA ODOLNÁ
HNILOBĚ - A Z O B E

Mahagon a rozličná dřeva

Dovoz řeziva *Azobe* dle předepsaných roz-
měrů, až do délky 23 m a rozměrů 50/60 cm

J. PENDARIÈS & A. LUNEL

Makléři-Komisionáři

Rýže, pomoranče, čaj
a všechny koloniální produkty

Telefon: National 47-63
3, rue Villeneuve, MARSEILLE

Société Franco-Coloniale

22bis, rue Montgrand

Marseille

DOVOZ A VÝVOZ
KOLONIÁLNÍCH PRODUKTŮ

A. VAMBERSKÝ

13, Bld. Joachim

MARSEILLE

Telefon: Dragon 93-41 - Založeno 1923

Zástupce Vývozního spolku pro
země Republiky československé

Zastoupení všech oborů
pro kolonie
i pro jižní Francii

Togo

Mandátní území Togo bylo přiděleno Francii mírem versailleským. Nachází se na pobřeží západní Afriky, v severní části guinejského zálivu. Rozloha 52.000 km², počet obyvatel 750.000, z čehož asi 660 Evropanů. Poměrně málo lesnaté. Hlavní jeho bohatství je v zemědělství.

Hlavní město jest Lomé (400 Evropanů, 10.000 domorodců). Jinými centry jsou Aného, Palimé, trh na kakao, a Atakpamé, středisko bavlníkové. Pro vývoz do této kolonie neexistují žádné zvláštní předpisy. K vycení postačí obyčejný účet, není třeba jej dáti vidovati obchodní komorou. Nevyžaduje se rovněž osvědčení o původu. Dovoz jest volný.

Zahraniční obchod.

Zdá se, že i pro Togo se rokem 1935 hospodářská krize skončila, neboť objevuje se po prvé vzestup zahraničního obchodu jak v hodnotě, tak v množství, zatím co rok 1934 vykazoval proti roku 1933 pokles, třebaže již menší než za léta předchozí.

	D o v o z		V ý v o z a r e e x p o r t	
	Množství v tunách	Hodnota v 1000 fr	Množství v tunách	Hodnota v 1000 fr
1934	14.450	26.545	36.258	28.061
1935	17.105	31.208	40.435	34.691

Hlavní druhy vyvezeného zboží v roce 1935:

	Množství v tunách	Hodnota v 1000 fr
Kakaové boby	11.100	14.430
Palmová jádra	13.134	6.161
Bavlna	1.535	5.373
Kopra	4.367	3.248
Palmový olej	2.055	1.437
Sušené ryby	462	1.030
Taioka	1.083	648
Káva zelená	117	583
Kukuřice	3184	562

Hlavní druhy dovezeného zboží v r. 1935:

	Množství v tunách	Hodnota v 1000 fr
Bavlněné tkaniny	476.5	8,583
Benzin a petrolej	2.115	1,566
Jutové tkaniny vč. pytlů	603	1,433
Kovy	635.7	1,274
Nápoje	3.831 hl	1,194
Domácí náčiní	228.6	925
Tabák v listech	155	804
Příze	595	703
Stroje	580	592

Rozvrstvení zahraničního obchodu podle zemí (hodnoty v 1000 fr):

	D o v o z			V ý v o z		
	1933	1934	1935	1933	1934	1935
Francie	8.915	4.858	3.518	18,932	13,280	20,418.5
Franc. kolonie	—	—	—	20	96	23
Anglie	10.700	7.927	10.556	2,176	2,249	1,977
Německo	6.371	1.909	1.728	2,953	6,510	6,635
Belgie	891	529	868.5	8	543	367
Spojené státy	3.155	2.941.5	3.162	—	1,450	1,992
Nizozemí	1.617	961	1.438.5	798	1,632	1,364
Japonsko	—	1.229	2.177	—	—	—
Ostatní země	6.430	6.190.5	7.760	2,468	2,301.5	1,915
Celkem	38.079	26.545	31.208	27,355	28,061.5	34,691.5

V dovozu do Toga stojí na prvním místě Anglie, která v roce 1935 participovala na jeho dovozu 33.8%, kdežto podíl Francie za poslední léta vykazuje značný pokles a z původních 23.4% v roce 1933 klesl na 11.2% v roce 1935. Naproti tomu jest nejsilnějším odběratelem Toga a na jeho vývozu měla v r. 1935 podíl 58.8%.

Kamerun - Cameroun

Mandátní území Kamerunu bylo svěřeno Francii po světové válce a definitivně Společností národů v r. 1922. Kamerun, území o rozloze 431.320 km², nalézá se na západním pobřeží Afriky, 4° na sever od rovníku, v sousedství anglické Nigerie a francouzské Rovníkové Afriky. Počet obyvatel 2.298.100, z čehož asi 2100 Evropanů. Hlavním městem jest Douala (1.000 Evropanů a 25.000 domorodců). Z jiných středisk nutno uvést na jihu Yaoundé, Edéa, N'Kongsamba, Kribi, Ebolowa a na severu N'gaoundéré, Garoua a Maroua. Hospodářský význam záleží v bohatých lesích, zemědělství a chovu dobytka. Z hlavních produktů uvádíme: tropická dřeva (mahagon, eben, iroko), palmová a karitová jádra, kapok, klovatiny, kaučuk, bavlna, káva, kakao, podzemnice olejná a tabák.

Celní režim

V důsledku hospodářské rovnosti všech států, podobně jako v Togu, cla nemají rázu ochranného. Vybírá se pouze clo fiskální ve výši 10%, kromě několika výjimek u mála druhů zboží. Žádný stát nepožívá preferenčního postavení. Pro vývoz do Kamerunu neexistují žádné zvláštní předpisy s výjimkou ustanovení o dovozu lihovin, vína, likérů, voňavek s obsahem lihu, kde nutno udati počet lahví nebo flakonů, množství v litrech a procento lihu. Pro takovéto zboží prvně dovážené a tudíž celníci ještě neznámé nutno přiložiti analýsu, ze které by byl zřejmý obsah lihu a u léků i další složení. Vyclení děje se na základě normálního účtu bez jakéhokoliv ověření. Osvědčení o původu se nežadá. Původ zboží musí býti zřejmý z účtu.

Zahraniční obchod

V zahraničním obchodě nastalo v r. 1935 oproti roku předchozímu podstatné zlepšení jak v hodnotách tak v množství, jak patrně z těchto přehledů:

	D o v o z		V ý v o z	
	Množství v tunách	Hodnota v 1000 fr.	Množství v tunách	Hodnota v 1000 fr.
1934	31.048	58,713	124.038	72,528
1934	31.048	58,713	124.038	72,528

Hlavní druhy zboží vyvezeného v r. 1935:

	Množství v tunách	Hodnota v 1.000 fr.
Kakaové boby	23.375	29,901
Palmová jádra	37.022	20,177
Podzemnice olejná vyloupaná	7.725	6,234
Káva	1.369	7,518
Palmový olej	7.954	7,394
Čerstvé banány	7.730	5,281
Mahagon	19.274	4,510
Ostatní dříví	17.171	6,158
Cínová ruda	328	3,024
Kaučuk	749	1,360
Zlato	62.6 kg	1,002
Bavlněné tkaniny	1.201	18,648
Ryby sušené, solené, konzervované	871	2,356
Tabákové výrobky	97	1,745
Obyčejná vína	5.650 hl	1,061
Cement	6.890	1,170
Léky	44	2,437
Jutové tkaniny též pytle	1.298	2,674
Bavlněné boneterie	149	2,429
Prádlo a šatstvo	142	2,627
Papír	194	1,042
Benzin	3.005	2,296
Železo a ocel, tyče, plech a drát	1.505	1,642
Sůl	5.588	1,324

	Množství v tunách	Hodnota v 1.000 fr.
Stroje	184	2,445
Součástky strojů	90	624
Nástroje	418	1,146
Nožířské zboží a domácí náčiní	451	1,704
Ostatní kovové zboží	1.857	4,509
Látky z umělého hedvábí	42	1,077
Auta	582	4,268
Součástky aut	100	1,001
Pneumatiky	89	1,227
Ostatní kaučukové zboží	195	1,427

Rozvrstvení zahraničního obchodu podle zemí v r. 1935:

	Množství v tunách	Hodnota v 1.000 fr.	Podíl v %	Množství v tunách	Hodnota v 1.000 fr.	Podíl v %
Francie	3.266	17,577	19.9%	75.288	57,902	59%
Franc. kolonie	1.096	1,896	2.1%	2.843	2,868	3%
Anglie	13.561	24,935	28.3%	4.386	4,853	4.9%
Německo	5.060	5,626	6.3%	12.206	6,047	6.2%
Nizozemí	2.344	1,686	1.8%	16.372	16,221	16.6%
Belgie	2.015	3,667	4.1%	2.976	1,306	1.3%
Spojené státy	5.238	10,549	11.9%	7.554	6,583	6.7%
Ostatní země	9.444	22,685	25.6%	4.418	2,217	2.3%
	42.024	88,621		126.043	97,997	

Nejhlavnějším odběratelem jest Francie (59%) a za ní Holandsko (16.6%), kdežto v dovozu Kamerunu stojí na prvním místě Anglie (28.3%), následovaná Francií (19.9%). Pokud se týče množství nemění se příliš toto pořadí ve vývozu Kamerunu, kde Francie má podíl 59.8% a Nizozemí 13%, zato ale u dovozu Kamerunu je pořadí jiné. Na prvním místě Anglie s celkovým podílem co do množství 32.3%, následovaná Spojenými státy 12.4% a Německem 12% a teprve potom následuje Francie s 7.8%.

O P R A V A

Na stránce 58 ve stati Kamerun budiž statistika, napsaná „Hlavní druhy zboží vyvezeného v r. 1935“ považována za ukončenou položkou „Zlato“. Před položkou „Bavlněné tkaniny“ budiž vsunut nadpis „Hlavní druhy zboží dovezeného v r. 1935“.

Madagaskar - Madagascar

Madagaskar byl objeven Portugalci r. 1506 a Francie jej prohlásila ze své panství za Ludvíka XIII. Zmocnit se ostrova, který byl pod vládou domorodých králů, vyžádalo si však četných výprav a bojů. Ještě r. 1896 Francie musila zdolávat povstání, v jehož důsledku zrušila domorodé království a přeměnila Madagaskar, dosavad pod protektorátem, na vlastní kolonii.

Madagaskar po Nové Gineji a Borneu jest největším ostrovem na světě. Jeho rozloha, včetně ostrovů k němu přináležejících, činí 627.300 km². Leží v Indickém oceánu, blíže východního pobřeží Afriky, od které jej dělí úžina Mozambická. Ostrov jest tvaru oválného; jeho delší osa měří 1590 km a kratší 500 km. Pobřeží na severu jest skalnaté a členité, jižní jest nízké, písčné nebo močálovité. Ke středu ostrova zdvihaají se náhorní roviny, přecházející v pásma hor, jejichž nejvyšší vrcholek dosahuje výše 2883 m.

Vzhledem k tomu, že geograficky zasahuje ostrov do pásma tropického a částečně do pásma subtropického, a dále vzhledem k různým nadmořským výškám jeho krajů, podnebí není na celém ostrově stejné a vykazuje určité rozdíly jak v teplotě tak v počtu srážek. Východní pobřeží má podnebí velmi vlhké, západní sušší, parnější, ale zdravější. Podnebí vykazuje dvě roční období: „hivernage“, doba deštů a horka a na východním pobřeží období cyklonů, trvá od poloviny listopadu do dubna; druhá roční doba jest obdobím sucha. Maxima dosahují 35° C, minima 13° C.

K vlastním Madagaskaru přináleží další ostrovy v jeho blízkosti: Europa, Juan de Nova, Barren Bamsas da India a Glorieuses. V severní části úžiny Mozambické nachází se souostroví Komor s ostrovy: Grande Comore, Anjouan, Mohéli a Mayotte. Na jihu oceánu Indického leží ostrovy sv. Pavla a Amsterdam a souostroví Kergelény (na 2000 km od Madagaskaru) a konečně ostrovy Crozet a Terre Adélie, ležící již na jižním polárním kruhu.

Obyvatelstvo Madagaskaru a ostrovů činí přes 3,7 milionů, z čehož jest 25.500 Evropanů, z 90% Francouzů, a přes 10.000 Hindů a Číňanů.

Období 40 let, kdy Francie po zrušení království domorodých vládců mohla se v klidu věnovati hospodářskému zvelebení ostrova, znamenalo značný rozvoj této kolonie. Z přístavů nejmodernější jsou vybaveny Tamatave a Diego-Suarez, ke kterým se bude moci brzy přiřaditi Majunga. Z přístavů druhořadého významu nutno uvést Morondava, Tuléar, Fort-Dauphin, Manakara, Mananjary a Antalaha. Na budování železniční sítě se stále pracuje. Nyní měří již 900 km. Rovněž sítí silniční jest věnována velká péče. Silnice hlavní i vedlejší měří na 20.000 km, z nichž 4500 km jest použitelných pro auta po celý rok. Letecké spojení děje se z Tananarive přes Elisabethville.

Hlavním městem kolonie jest Tananarive (100.000 obyvatel). Jiná důležitá střediska kromě uvedených přístavů jsou: Antsirabé, Ambositra, Fianarantsoa, Miarinarivo atd. O vzdělání pečuje velký počet škol, jak evropských, tak domorodých. V oboru zdravotnictví jest ostrov vybaven 54 nemocnicemi, 177 lékařskými stanicemi, 146 stanicemi porodnickými, Pasteurovým ústavem, výzkumným zdravotním ústavem.

Banky

Banque de Madagascar, 88, rue de Courcelles, Paris. Akc. spol. (20 mil. fr) s právem emisním na Madagaskaru. Filiálky a agencie: Tananarive, Tamatave, Majunga, Diego-Suarez, Nossi-Bé, Mananjary, Fianarantsoa, Tuléar.

Comptoir National d'Escompte de Paris, 14, rue Bergère, Paris; akc. spol. (400 mil. fr). Agencie v Tunisu a na Madagaskaru (v městech, jak uvedeno u předchozí).

Crédit Foncier de Madagascar, 14, rue d'Athènes, Paris; akc. spol. (26 mil. fr). Agencie na Madagaskaru v městech jak svrchu uvedeno.

Hospodářství

Chov dobytka jest hlavním bohatstvím Madagaskaru. Stáda hovězího dobytka čítají více než 6 milionů kusů, stav vepřů 500.000 a skopců a koz více než 200.000. Chová se rovněž zebu, jehož pro místní potřebu se poráží 400.000—500.000 kusů ročně. Továrny na masové konzervy a na zmražené maso, pracující na vývoz, spotřebují ročně na 80.000 kusů dobytka.

Podnebí a různé nadmořské výšky umožňují teoreticky pěstění velkého množství kultur, od kultur pásma tropického až do kultur pásma mírného. Prakticky pěstují se hlavně plodiny vlastní zemím teplým. Jest to v první řadě rýže, jež zabírá z dosud obdělávané plochy celou třetinu, t. j. 500.000 ha. Bohatý výběr plodin, jeví se i ve vývozních statistikách, které zaznamenávají na 40 různých druhů. Rýžová pole dávají

v normálních letech kolem 500.000 tun rýže, jež se spotřebuje v zemi tvořící hlavní potravu domorodců. Z jiných plodin uvádíme maniok, pěstovaný na 200.000 ha, který se vyváží jmenovitě po zpracování ve formě moučky nebo vloček nebo jako tapioka. Dále tabák, bavlna, hřebíček, káva, luštěniny, fazole, boby „pois du Cap“, vanilka, cukrová třtina, kakao, pepř, podzemnice olejná, kokosovník, ricin, rafia, aloe a sisal. Nerostné bohatství tvoří zlato, grafit, slída, vzácné kameny (kromě diamantu, který nebyl dosud nalezen), uranové rudy a uhlí. Na ostrovech v úžině Mozambické se těží guano.

Velkou vzpruhou pro madagaskarský vývoz bude rovněž standardisace celé řady zboží a kontrola vývozu prováděná úřady a obchodními komorami, takže ochranná známka původu bude pro evropského dovozce zárukou dobré jakosti a ušetří jej nepříjemných překvapení, ke kterým docházelo dříve nesvědomitostí některých vývozců.

Zahraniční obchod Madagaskaru vyvíjel se v posledních letech takto:

	Dovoz		Vývoz	
	Množství v tunách	Hodnota v 1000 fr.	Množství v tunách	Hodnota v 1000 fr
1933	145.509	368.511	157.581	317.911
1934	133.109	311.601	168.650	345.198
1935	118.159	280.549	134.957	308.225

Rozvrstvení zahraničního obchodu podle nejhlavnějších skupin zboží:

	Dovoz		Vývoz	
	Hodnota v 1000 fr 1934	Hodnota v 1000 fr 1935	Množství v tunách 1934	Množství v tunách 1935
Potraviny	55.102	36.718	46.784	19.622
Průmyslové suroviny	46.260	46.026	57.566	72.707
Hotové výrobky . . .	210.239	197.805	28.759	25.830
Vývoz				
Potraviny	245.350	210.597	116.347	100.473
Průmyslové suroviny	95.400	93.353	52.021	34.057
Hotové výrobky . . .	4.448	4.275	282	427

Hlavní druhy zboží dovezeného v r. 1935

	Množství v q	Hodnota v 1000 fr
Pšenice	31.998	2.958
Rýže	42.764	2.602
Cukr	15.602	3.050
Kondensované mléko	3.839	1.939
Tabákové výrobky	1.384	2.985
Stolní oleje	4.650	1.888
Dříví	17.849	1.230
Vína a likéry	52.260	3.384
Pivo	4.878	996
Cement	291.686	7.611
Uhlí	179.368	3.285
Benzin	67.573	9.410
Těžké oleje	21.175	3.117
Železo, ocel, litina	72.132	9.380
Mýdlo	22.695	4.300
Léky	1.222	4.615
Porculán	1.254	751
Skleněné zboží	863	768
Ostatní a broušené sklo	2.010	1.432
Příze	2.323	3.808
Jutové pytle	9.791	1.844
Tkaniny bavlněné	42.747	66.872
Bavlněné příkrývky	2.216	2.193
Bavlněné pletené zboží	339	1.283
Vlněné tkaniny	724	2.578
Látky z umělého hedvábí	1.328	8.497

	Množství v q	Hodnota v 1000 fr
Konfekce	541	1.567
Papír a papírové zboží	10.924	5.861
Kožená obuv	107.920 párů	2.826
Stroje a přístroje	13.555	10.127
Stroje a přístroje elektrické	888	1.767
Součásti strojů	3.927	5.037
Nožířské zboží	687	1.044
Ostatní kovové zboží	60.172	19.717
Dřevěné zboží	7.720	1.201
Hudební nástroje	290	1.146
Automobily osobní	314 kusů	6.208
Automobily nákladní	95 kusů	1.824
Součástky aut	983	1.553
Pneumatiky	1.936	3.256
Kaučuková obuv	576	1.041
Klobouky	61.815 kusů	996

Hlavní druhy zboží vyvezeného v r. 1935

	Množství v q	Hodnota v 1000 fr
Zmrzlé maso	57.392	10.707
Uzenářské zboží včetně šunek	4.239	4.350
Masové konzervy	38.576	22.716
Kůže surové hovězí, koží a skopové	52.548	14.634
Vepřové sádlo	7.866	3.761
Živočišný vosk	3.850	2.193
Kukuřice	99.485	3.072
Maniok	131.657	5.346
Fazole	15.281	1.528
Boby zv. „pois du Cap“	131.558	10.710
Surový cukr	77.132	11.566
Káva	155.316	75.359
Hřebíček	36.809	10.656
Vanilka	4.627	24.116
Tabák v listech	36.093	20.945
Rafie	65.675	20.329
Sisal	25.110	3.370
Slída	4.093	4.019
Tuha	80.457	9.030
Tapioka	89.202	12.948
Rafiové rohože	666	584

Na madagaskarském zahraničním obchodu měly nejhlavnější účast tyto země (hodnoty v 1.000 fr):

Vývoz		Dovoz	
Francie	248.862	Francie	215.251
Anglie	17.020	Spojené státy	13.681
Réunion	12.566	Franc. osady v Indii	10.121
Spojené státy	8.294	Anglie	6.440
Německo	3.741	Indočína	5.931
Italie	3.023	Alžír	4.147
Mauricius	2.138	Réunion	3.461
Nizozemská Indie	1.500	Belgie	2.918
Jugoslavie	1.450	Jihoafr. Unie	2.580
Britská Indie	1.425	Brit. Indie	2.456
Belgie	905	Nizozemská Indie	2.407
Egypt	897	Německo	2.255
Nizozemsko	732	Norsko	1.160
Hong-Kong	720	Nizozemsko	997
Rumunsko	717	Švédsko	978

Největším odběratelem i dodavatelem jest tudíž Francie, na kterou připadá celých 80.7% madagaskarského vývozu a 76.7% dovozu. Československo jest uvedeno pouze v dovozních statistikách v r. 1935 hodnotou 576.000 fr., v r. 1934 537.000 fr. a v r. 1933 510.000 fr.

Hospodářské oživení ve všech francouzských koloniích projevilo se na Madagaskaru rozhodným způsobem již počátkem r. 1936. Zřejmým důkazem tohoto oživení jsou prozatímni číslíce vývozu za minulý rok, který jest přibližně o 40% vyšší než v roce 1935. Pro lepší posouzení uvádíme vývoz některých zemědělských výrobků v tunách v r. 1936 a v závorce množství v r. 1935: kukuřice 15.882 (9.946), pois du cap 23.693 (13.155), ricin 3.444 (742), káva 27.985 (15.532), rafie 10.187 (9.198), rýže 2.433 (2.117), maniok též mouka a vločky maniokové 24.708 (15.901), tapioka 10.550 (8.920), vanilka 544 (463).

Celní režim. — Madagaskar náleží v ohledu celním do kolonií t. zv. asimilovaných. Cizí zboží jest podrobeno témuž clu jako při dovozu do Francie s výjimkami pro málo druhů zboží. Kromě cla nutno zapřaviti dovozní dávku, jejíž výši stanoví speciální tarif a pro některé zboží spotřební daň.

Předpisy pro vývoz na Madagaskar. — Nutno dbáti těchže předpisů jako při vývozu do Francie.

Kontingenty. — Kontingenty stanovené na období od 1. ledna do 31. prosince 1937 týkají se některých textilií, jak níže uvádíme. Pro Československo nebyl v žádné položce stanoven speciální kontingent, uvádíme proto celkový kontingent a v závorce podíl připadající na „ostatní země“:

Pol. cel. saz.		Kontingent v q	
368 až 371	Příze z čisté bavlny nebo s jakýmkoli příměskem .	53.5	(11.5)
404, 406 bis	Tkaniny z čisté bavlny, hladké, keprované a cvilin-		
436	ky, surové, mercerisované	20.0	(3.0)
405, 406 bis	Bavlněné tkaniny loužené, bělené nebo vyráběné		
ex 411, 436	s bělenými nitěmi	17.0	(4.0)
406, 406 bis	Bavlněné tkaniny barvené	110.0	(2.0)
436			
407, 407 bis	Bavlněné tkaniny potištěné	319.0	(43.0)
436			
ex 411	Bavlněné tkaniny, vyráběné s barvenými nitěmi . .	9.3	(2.0)
406 bis, 436			
406 bis, 412	Bavlněné tkaniny leštěné a façonové	9.0	(1.4)
ex 411, 436			
409, 410	Bavlněné veloury:		
418, 436,	Bavlněné příkrývky:		
419	Bavlněné stávkové zboží:		
	Kusové tkaniny, rukavice, punčochy a ponožky.		
	Jiné předměty, včetně oděvů	6.5	všechny země
459 A až P	Corah, tusah, surové nebo jednoduše loužené . . .	36.0	(1.2)
	Tkaniny z hedvábí, zadního hedvábí, hedvábného		
	buretu, stávkové zboží	0.24	všechny země
	Tkaniny z hedvábí, zadního hedvábí, hedvábného bu-		
	retu: ostatní tkaniny	10.8	(1.2)
	Tkaniny z čistého umělého hedvábí nebo s příměsky	12.0	všechny země
459 bis	Výšivky	2.5	všechny země
460	Konfekce:		
	Ušité prádlo:		
	Oděv a příslušenství, zcela nebo zčásti hotové,		
	nové :	16.5	(10.5)

Rozdělování kontingentů mezi dovozce na Madagaskaru provádí tamní celní úřad v poměru jejich dovozů v roce 1936, při čemž jedna desetina kontingentů jest reservována novým dovozci, kteří se etablovali v roce 1936.

Již od několika roků Madagaskar účastní se pražského veletrhu, aby obchodní a průmyslové kruhy československé seznámil s četnými svými produkty. Bližší informace podá a usnadní spojení československých zájemců s obchodními kruhy madagaskarskými: Agence Economique du Gouvernement Général de Madagascar, Paris, 40, rue du Général Foy.

(Podle údajů Agence Economique de Gouvernement Général de Madagascar, Paris.)

H. COFFRANT

54, Cours de la Liberté, 54

LYON

Telegramy: COFRANOC

Vývoz všech výrobků do francouzských kolonií:

MADAGASKAR – REUNION – ANTILY: MARTINIK
GUADELUP – GUAYANA

Veškeré druhy textilií — jednobarevné a potištěné — Látky bavlněné a z umělého
hedvábí — Zboží smaltované — Nožířské — Celuloidové
Šicí stroje — Jízdní kola — Pivo atd.

FLEURY & BOUISSON

26, rue Roux-de-Brignoles

MARSEILLE

založeno 1848

KOLONIÁLNÍ PRODUKTY
(RAFIE ATD.)

L. OSGART

153, Route Nationale

MARSEILLE - St. Louis

Zástupce Pražských Vzorkových
Veletrhů

Přijme zastoupení a zboží
do komise

COMPAGNIE LYONNAISE DE MADAGASCAR

Akc. spol. s kapitálem 20,000.000 fr

10, rue Lafont, 10

LYON

Agencie v hlavních centrech Madagaskaru

DOVÁŽÍ DO ČESKOSLOVENSKA:

Rafii zn. C. P. C.

Hřebíček

Kůže činěné arsenem

zn. D. P. H. a D. P. F.

Rabannes

(Rafiové pletivo)

Tuhu

atd.

Reunion - La Réunion

Ostrov Reunion nachází se v Indickém oceáně na východ od Madagaskaru na 20° 51' jižní šířky. Byl objeven již v roce 1507 a v r. 1664 svěřen Východoindické společnosti. Měl několik jmen, z nichž poslední bylo ostrov Bourbon a teprve r. 1848 byl pojmenován na Reunion. Formou tvoří kužel, původu sopečného, zvedající se až do výše přes 3000 m. Má tudíž i všechny druhy podnebí od tropického pobřeží až k sněhům vrcholku hory Piton des Neiges, vysoké 3069 m. Četné potoky zavlažují půdu více méně širokého pobřeží. Celková rozloha ostrova činí 2.512 km², počet obyvatel 208.000, z čehož přes 2.300 Číňanů, přes 1.300 Arabů a na 500 cizinců. Síť silnic 1800 km a železnice 127 km, spojující St. Pierre se St. Benoit, vedoucí přes hlavní město St. Denis (26.800 obyv.).

B a n k y: Banque de la Réunion, Saint Denis, akc. spol. (3 mil. fr.) s právem emisním. **A g e n c i e:** St. Pierre.

Crédit Foncier de Madagascar; agencie: Saint Denis.

Société Bourbonnaise de Crédit, Saint Denis, akc. spol. (500.000 fr.).

Díky pestrotě svého klimatu mohlo by se na Reunionu pěstovati mnoho plodin, nejhlavnější jest však cukrová třtina (k výrobě rumu a cukru), která ve vývozu zaujímá více jak jednu třetinu. Pěstují se dále různé rostliny k výrobě trestí, maniok, vanilka, kakao a ovoce k výrobě ovocných konserv.

Clo. — Zboží francouzského původu nepodléhá dovozním clům. Zboží cizí podléhá s malými výjimkami témuž tarifu, jako při vývozu do Francie. Kromě dovozního cla nutno zapraviti bez rozdílu původu zboží dávkou dovozní, námořní a spotřební a statistický poplatek. Existují některá vývozní cla.

Kontingenty

Kontingentován jest dovoz některého zboží. Na období od 1. ledna do 31. prosince 1937 byly stanoveny níže uvedené kontingenty. Uvádíme celkový kontingent v q a kde není pro Československo speciálně stanoven podíl, uvádíme v závorce podíl připadající na „ostatní země“.

Pol. cel. saz.		Kontingent v q		Celkem
211	Pocínované železo	Anglie	3.8	29.2
		Belgie	25.4	
	Železo poměděné, poolověné a zinkované .	Anglie	424.4	2.747.6
		Belgie	25.4	
350 A, B, C	Gabeleterie skleněná a křišťálová	Japonsko	104.0	284.6
		Belgie	89.6	
		Jihoafr. Unie	69.4	
		Ostatní země	21.6	
361	Elektrické žárovky	Všechny země		5.2
459 A až E	Tkaniny z hedvábí, zadního hedvábí, buretu, kovu a rayonu			
459 bis	Výšivky			
460 A až E	Oděvy, prádlo a jiné předměty nebo části oděvů z tkanin nebo výšivek, hotové zcela nebo částečně	Japonsko a Čína	59.0	61.4
		Ostatní země	2.4	
460 bis	Kravaty a nákrčníky všeho druhu z tkanin nebo výšivek, hotové zcela nebo částečně			
460 ter	Limce a manžety, košilové předložky z tkanin nebo výšivek, hotové zcela nebo částečně			
		Spojené státy	kusů 34	
614 ter A	Automobily	Ostatní země	„ 8	42 kusů

Pol. cel. saz.		Kontingent v q	Celkem
620 N 1	Obuv všeho druhu se svršky z kaučuku nebo tkaniny obyčejné nebo dvojité a gumované se spodky z kaučuku nebo jiné hmoty ať lepenými nebo jinak připevněnými	Japonsko a Československo 121.6 Ostatní země 2	123.6
646 A, B, C 646 bis A, B, C	Hračkářské zboží a součástky, opracované	Všechny země	40.8

Dekretem z 19. března 1937 byly stanoveny tyto dva další kontingenty na rok 1937:

		Holandsko 276	
36	Sýry	Ostatní země 2	278
		Italie 13	
626—627	Klobouky plstěné a vlněné	Ostatní země 11	24

Předpisy pro vývoz na Reunion jsou tytéž jako při vývozu do Francie.

Zahraniční obchod

Hodnota celkového obratu zahraničního obchodu činila v roce 1935 246,324.000 fr, z čehož připadlo na dovoz 136,900.000 fr. a na vývoz 109,424.000 fr.

Rozvrstvení zahraničního obchodu podle nejdůležitějších zemí v r. 1935 (hodnoty v 1.000 fr):

Vývoz		Dovoz	
Francie	104,254	Francie	76,812
Madagaskar a franc. kolonie	2,404	Franc. kolonie	31,520
Spojené státy	1,619	Spojené státy	6,156
Anglie	1,030	Britská Indie	2,589
Japonsko	79	Belgie	1,366
		Anglie	5,100
		Švédsko	2,697
		Australie	713

Francie stojí na prvním místě s podílem 56.1% na dovozu a 93.4% na vývozu této kolonie.

Hlavní předměty dovozu:

	Množství	Hodnota v 1000 fr
Rýže	27.744 tun	14,391
Parní stroje	954 „	5,535
Víno	2.290 hl	5,410
Benzin	2.692 tun	2,984
Uhlí	9.040 „	2,357
Cement	6.504 „	1,819
Treska	647 „	1,466
Auta	91 kusů	1,412
Pšeničná mouka	1.815 tun	1,354
Obuv	34 „	1,240
Železné zboží	194 „	756
Pivo	47 hl	237
Šampaňské víno	12 hl	220

Hlavní předměty vývozu:

	Množství	Hodnota v 1000 fr
Cukr	68.478 tun	82,371
Rum	60.964 hl	13,921
Vanilka	19 tun	875
Vonné trestí		
geraniový olej	74 tun	9,910
olej vetyver	7 „	1,466
olej ylang-ylang	1 „	161

FRANCOUZSKÁ INDOČÍNA

INDOCHINE FRANÇAISE

Albert Maybon.

ředitel informačního oddělení Agence Économique de l'Indochine

Hospodářský rozvoj Francouzské Indočíny

Ve východní části Zadní Indie jest pod francouzskou svrchovaností pět velkých zemí, jež Francie politicky seskupila pod názvem Indočínská Unie. Jsou to Cochinchine, Tonkin, Annam, Cambodge a Laos. K nim nutno připojit ještě území Kvang-Čeu-Wan, postoupené v r. 1896 Čínou Francii do 99letého nájmu.

Tento územní celek, jehož rozloha dosahuje 737.000 km², vykazuje velmi složitou a velmi rozmanitou tvářnost.

Území Indočíny jest obrovským masivem horských hřebenů a náhorních rovin, dosahujícím výše 3.000 m na čínské hranici a na jehož úpatí vytvořily řeky pobřežní mořské roviny. Dvě velká deltová ústí indočínská byla naplavena oběma nejdelšími řekami Unie: Červenou řekou (1.200 km), jež na severu protéká Tonkinem, a Mekongem (4.200 km), jenž na jihu protéká Cochinchinou a Cambodgem.

Mezi oběma těmito částmi se prostírá podél pobřeží Čínského moře Annam s řadou menších deltových ústí, oddělených od planin a údolí Laosu lesnatým a na mnohých místech těžko dostupným hřebenem annamských hor.

V celku má podnebí Indočíny tropický ráz, nicméně však vykazuje značné rozdíly.

Cochinchine, Cambodge a Laos mají teplotu téměř stejnou po celý rok, který se však podle množství srážek dělí ve dvě přesně vymezená období: na dobu deštů od května do října a na dobu sucha od října do dubna.

V Tonkinu jest léto přibližně stejné jako v Cochinchine, t. j. teplé a vlhké; období mezi říjnem a dubnem jest naproti tomu skutečnou zimou, kdy často se vyskytují srážky v podobě jemného deště, zvaného „crachin“.

Annam vykazuje pak střední klima, předcházející z typu tonkinského na severu do typu cochinchinského na jihu.

Stejně rozmanité jest i domorodé obyvatelstvo. S hlediska jak politického, tak hospodářského, jest mezi všemi etnickými skupinami nejdůležitější skupina annamská, jež jest odnoží čínské civilisace. Usadila se při ústí řek a podél celého mořského pobřeží. Následují skupiny cambodgeská (Khmerové) a laosská, obě indického původu.

Indočínské hory jsou obývány množstvím různých kmenů, z nichž jedny se vyskytují v těchto sídlištích od pradáva (Moiové a Khaové v Laosu a v jižní části Annamu), druhé pak přišly často až v novější době z Číny (Taiové, Loloové, Manové a Méosové v Horním Tonkinu a v Laosu). Kromě toho sídlí v Indočině asi 300.000 Číňanů, zejména na jihu, kteří se téměř všichni živí obchodem.

Celkem čítá Indočina 23.030.000 obyvatel, z čehož připadá na Annamity téměř 18 milionů, na Cambodgeany 2.500.000, na Laosany 1.150.000, na původní domorodé obyvatelstvo 1.250.000 a na Číňany 300.000. Evropanů jest asi 30.000.

Indočína není země s velkými městskými aglomeracemi. Její málo obydlené části mají jen drobné osady a kraje s největší hustotou obyvatelstva, ležící podél pobřeží, jsou pokryty množstvím vesnic, jejichž lehké bambusové domky jsou roztroušeny v zeleni zahrad.

Větší města počala se vyvíjeti teprve od doby francouzské okupace.

Největším městským střediskem jest Saigon-Cholon v Cochinchine s 256.000 obyvateli. Hlavní město Cambodge, Pnom-Penh, ležící na důležité křižovatce vodních cest,

má 96.000 obyvatel. V hlavním městě Tonkinu, v Hanoi, které jest sídlem ústřední vlády, žije 124.000 obyvatel. Velký tonkinský přístav, Haipong, jenž jest střediskem moderního průmyslu, čítá 122.000 obyvatel.

Téměř všechno obyvatelstvo Indočiny jest venkovského charakteru.

Svým založením inklinuje Annamita k zemědělství: rád se též věnuje rybolovu a při své vrozené obratnosti často též řemeslu. Jeho skromné mravy jej dlouho vzdalovaly od provozování obchodu. Jsou robustní postavy, dobře se hodí k namáhavým pracím a proto se z řad Annamitů rekrutují pracovní síly pro provádění velkých veřejných prací, jakož i pro zemědělské a průmyslové podniky.

V důsledku své bezstarostnosti a apatie nevystupují Cambodgeané a zvláště Laosané téměř nikdy jakožto pracovní a výrobní činitelé.

Pokud se týče ostatních ras, unikají tyto až dosud jakékoliv disciplíně.

Jen postupně a po částech rozšířila Francie své panství nad Indočinou a vytvořila spojením pěti velkých území celistvý koloniální stát.

V r. 1858 zavlál francouzský prapor nad Touranem, v následujícím roce nad Saigonom. V r. 1863 se Cambodge stává francouzským protektorátem; v r. 1883 následuje Annam a Tonkin. O deset let později se zříká Siam všech nároků na levém břehu Měkongu. Konečně jest r. 1887 uskutečněna Indočínská unie a za hlavní město zvoleno Hanoi.

Vytvoření Unie nemělo však za následek zavedení jednotné správní formy. Jednotlivé země si zachovaly vlastní charakter i originalitu politického zřízení.

Třem annamským zemím odpovídá trojí různý politický status: protektorát v Annamu, zmírněný protektorát v Tonkinu a přímá správa v Cochinchině. Cambodge jest pod režimem protektorátu a celý Laos, s výjimkou království Luang-Prabang, může býti považován za kolonii ve vlastním slova smyslu. Zatím co úřady v Cochinchině, Laosu a Tonkinu podléhají správním úřadům francouzským, stojí v Annamu a v Cambodge pod autoritou královské vlády.

Indočínská unie jest podřízena svrchovanosti generálního guvernéra a dvou sborů, vládní rady a velké rady pro hospodářské a finanční záležitosti.

Jediný oprávněný mandátář francouzské vlády, generální guvernér, reprezentuje před touto vládou všeobecné zájmy území, jež jest pod jeho svrchovaností. Kontroluje náčelníky místní správy, kteří stojí v čele každé z pěti jednotlivých zemí.

Před obdobím kolonisace nebylo téměř žádných povrchových komunikací na souši. Z myšlenky politické centralisace a soustředění, z myšlenky hospodářského zužitkování kolonie se zrodil rozsáhlý program výstavby silničních komunikací.

Dnes má Indočina 33.800 km sjízdných cest a 2.840 km dlouhou železniční síť. Trans-indočínská dráha, spojující Saigon s Hanoi, byla právě dokončena (1.750 km). Brzy bylo rovněž započato s pracemi na rozšíření říční plavby. V samotné Cochinchině jest dnes kanálová síť téměř 4.000 km dlouhá. Tonkinem probíhá 450 km splavných cest. Četné přístavy byly přizpůsobeny moderní potřebě. Byly rozšířeny a moderně vybaveny oba velké námořní přístavy, Saigon v Cochinchině a Haipong v Tonkinu. Přes první jest sváděna největší část zahraničního obchodu Indočiny a jest velkým vývozním přístavem pro rýži. Druhý slouží potřebám důlních a průmyslových oblastí na severu a v čínské provincii Yunnan.

Rovněž nutno se zmíniti o velkých zavodňovacích a melioračních pracích v oboru zemědělství.

Největší obtíže působí v Indočině, jako ostatně ve všech tropických zemích, velká nepravidelnost dešťů: sucho a záplavy se střídají téměř bez přestání. Nejčastějšími a nejzhoubnějšími suchy bývají postiženy zejména Tonkin a Annam, kde tato způsobují velké hladové krise; právě v těchto zemích pracuje Francie na rozsáhlém zaplavovacím programu, o jehož účinnosti není pochyby a kterým nutno nahraditi tradičně nedostatečné prostředky domorodců.

V Tonkinu a Annamu dovolují dnes již velké přehrady racionelní zaplavování asi 100.000 ha domorodých kultur. Zaplavovací program v těchto dvou zemích, jednak právě prováděný, jednak rozvržený pro nejbližší léta, se vztahuje na území o rozloze několik set tisíc hektarů. Amortisace zdánlivě enormních nákladů jest zajištěna během několika let zvýšením výroby, zvýšením hodnoty pozemků a rozvojem obchodu.

Při bagrovacích pracích v Cochinchině bylo přemístěno mnohem více krychlových metrů materiálu než při stavbě Suezského kanálu a vyhloubeno více než 650 km hlavních kanálů (40 m širokých o hloubce 2 m) a 2.500 km kanálů vedlejších, nepočítaje v to velice rozsáhlou síť kanálových spojek. Provedením těchto prací bylo umožněno obdělání 2.800.000 ha půdy, jež až dosud ležela ladem.

V důsledku výstavby cest, kanálů, železnic, přístavů a všech komunikačních prostředků, v důsledku vybavení podniků všemi prostředky, jež si vyžádalo plné zužitkování hospodářských možností, vzrostla plocha obdělávané půdy, zvýšil se objem obchodních transakcí, vyvinul se moderní průmysl a tak počalo se objevovati v prvních rysech

nové indočínské hospodářství. Základem jeho jest produkce a vývoz rýže. Více než 2 mil. ha rýžových polí dávají ročně asi 6 mil. tun rýže. Z toho činí podíl Cochinchíne něco málo přes 2 mil. tun. Z celkové sklizně 6 milionů tun se asi 4,5 mil. spotřebuje na vnitřním trhu a zbytek zůstává volný pro vývoz, jenž činil v r. 1934 1,575.000 tun, v r. 1935 pak 1,700.761 tun.

Ostatní domorodé kultury spočívají v pěstování kukurice, brambor, manioku, fazolí, cukrové třtiny, tabáku, bavlny atd., jež z větší části zásobují vnitřní trh, dále v zužitkování pryskyřičnatých stromů, kokosovníků, pepřovníků, aromatických rostlin a j. Francouzští kolonisté zavedli neb rozšířili v zemi pěstění rostliny hevea, čajovníku a kávovníku.

Dalšími hospodářskými prameny jsou pak chov dobytka, rybolov, těžba solí a zužitkování lesů.

Konečně důlní průmysl představuje nejmarkantnější odvětví francouzského podnikání v Indočíně. V tomto směru má Tonkin monopol na téměř veškerou těžbu: palivo, cín, zinek, tungsten jakož i četná ložiska chromové, stříbrné a železné rudy. Hodnota celkové důlní těžby dosahuje dnes 96 mil. fr.

V oboru průmyslové výroby nutno se zmíniti o závodech na loupání rýže, destilačních závodech, olejárnách a mydlárnách, jakož i o průmyslech hedvábní. Hojně jest zastoupen i textilní průmysl. Nutno se též zmíniti o existenci dobře prosperující cementárny a o rozvoji mechanického průmyslu.

Veškerá látka výroba pracuje v hojně míře i pro vývoz, jenž v r. 1935 dosáhl 4,077.696 tun v obchodě všeobecném a 4,045.632 tun v obchodě speciálním. V tomtéž roce činil dovoz do Indočíny 472.229 tun v obchodě všeobecném a 420.872 tun v obchodě speciálním. V r. 1936 činil dovoz v obchodě speciálním 440.619 tun a vývoz 4,471.341 tun.

Indočína, opustivši rámec izolovaného primitivního hospodářství, nezůstala pochopitelně ušetřena účinků světové krise. Již po dlouhou dobu, od samého počátku francouzské kolonisace, nevyrábí již pouze pro spotřebu na vnitřním trhu, nýbrž pracuje i pro poptávku na velkých světových trzích. K vývozu rýže se přidružil vývoz dalších zemědělských plodin; Indočína prodává též část výtěžku rybolovu, těžby uhlí, kovů i kaučuku. S postupujícím využíváním hospodářských možností vzrůstala výroba i objem celkového vývozu, takže v době, kdy ostatní svět počal pocítovati první účinky krise, hospodářská činnost Indočíny doznala sotva patrného oslabení. Konečně však došlo i zde ke zhroucení cen a byla učiněna celá řada opatření, jež nemálo přispěti k tomu, že hospodářský život byl aspoň částečně znovu uveden do normálních kolejí. Vydatné pomocí dostalo se zejména zemědělským výrobcům, pěstitelům rýže, hevea a kávovníku.

Dovoz Indočíny pozůstává hlavně z těchto složek: potraviny, průmyslový materiál a hotové výrobky. Mezi požívatiny nutno rozlišovati požívatiny vysloveně západního charakteru od požívatiny orientální povahy (nudle, arekové ořechy, ryby, čínské medikamenty atd.). Ze surovin nutno uvést zejména petrolej a jeho deriváty, dále masné uhlí, jehož domácí těžba jest nedostatečná. Z hotových výrobků jsou to zejména stroje a kovy, kaučukové výrobky, zbraně a munice, chemické výrobky, knihy, hrnčířské zboží, papír atd.

Vyváží se hlavně rýže, uhlí, zinková ruda, kukurice, sůl, část výtěžku rybolovu, dříví, cement, kaučuk, kopr, pepř, perleť atd. Největšími odběrateli rýže jsou Hongkong, Čína, Francie se svými koloniemi, Singapur a Nizozemská Indie. Nejživější obchodní styk má Indočína s Francií a dále se sousedními státy Dálného východu.

Velká část obchodu jest vedena přes Saigon; přístav Haiphong stojí na druhém místě.

Pro turistu jest Indočína zajímavá nejen po stránce svého hospodářského, sociálního a intelektuálního vývoje, ale i z mnoho jiných důvodů. Výstavba silniční a železniční sítě přispěla značnou měrou k rozvoji turistiky a rovněž zřízení velkých a dobře vybavených hotelů usnadnilo cestování. I ve značné vzdálenosti od komunikačních tepen nacházíme útulky pro cestující, bungalovy.

Milovníky lovu plně uspokojí Lang-Bian, jehož hlavní město Dalat jest dokonale vybaveno pro pohodlný pobyt návštěvníků a má snadné spojení se Saigonom. Krajina, již se projíždí, jest velmi malebná: nejdříve tropický les, pak hory s příkrými svahy.

Turista se též snadno dostane silnicí do Pnom-Penhu a cesta automobilem trvá tam sotva šest hodin. Z hlavního města Cambodge možno též navštívit historické místo Udong, dále Mont Bokor, a konečně Angkor, kde archeologové vymanili z objetí pralesa nádherné chrámy.

Jižní části Indočíny byly po dlouhou dobu odděleny od jejího středu nepřekonatelnými komunikačními překážkami. Dík dnešním silničním a železničním komunikacím jsou tyto kraje snadno dosažitelné z velkých městských středisek a z annamských přístavů. Cesta do Turanu trvá několik hodin. Po pobytu v Hué, hlavním cí-

sašském městě, jež zaujme milovníky umění svými paláci a královskými hrobkami, zamíří turista do Tonkinu, kolébky annamské rasy.

Hanoi jest zajímavé svou evropskou čtvrtí, svým poněkud přísným vzhledem hlavního správního města Unie, svou domorodou čtvrtí oživenou obchodníky hedvábím, bronzovými krajkami, tepanou mědí i vyřezávaným a vykládaným nábytkem.

Za jeden den možno navštívit lázeňské místo Tam-Dao, ve dvou dnech možno uskutečnit výlet do Langsonu, k branám Číny. Milovníka krajin zaujme zejména oblast Caobang, kde se střídají vlídná i divoká místa, rozsetá mezi pláněmi a horami.

Málokterý turista odjede z Indočíny, aniž by byl předtím nenavštívil alonžskou zátoku, ležící v tonkinském zálivu. Na její ploše jsou roztroušeny nesčetné ostrůvky a pohled na krajinu se mění takřka každým otočením lodního šroubu. Zbude-li mu kromě toho ještě několik dnů, navštíví i rozkošný Laos. Spojení s ním jest zajištěno cestou, jež od velké pobřežní silnice směřuje do vnitrozemí k náhorní rovině Tranninh.

Může se zastaviti v některém z výškových neb lázeňských míst, která jsou jakousi ozdravovnou Indočíny a jež Evropanu poskytnou potřebného tělesného i duševního zotavení. Nejproslulejší z nich, Dalat, leží ve výši 1.500 m na lang-bianské náhorní rovině a vzniklo před sotva dvaceti lety. Na místě, kde původně měl býti zřízen jen lázeňský hotel, vyrostlo celé město. Lze předpokládati, že postavené tam lyceum se stane velkým výchovným ústavem a že nynější nemocnice bude jedním z důležitých zdravotních středisk Unie.

Nutno se zmíniti i o Chapa, ležící v krajině alpského vzhledu, o Bana na východním předhoří annamských hor, o Bokoru, čnicím nad mořem ve výši 1.000 m, o lázeňském místě Dosonu a o Samsonu s nádhernou pláží, pokrytou jemným pískem.

Ještě před několika lety bylo obtížným úkolem projíti Indočínou od severu k jihu a od východu k západu. Dnes procestujete tuto zemi v poměrně velmi krátké době pomocí dokonalých komunikačních prostředků a opatření všemi potřebnými pokyny, jež podává Office Central du Tourisme Indochinois.

Zahraniční obchod Francouzské Indočíny a dovozní předpisy

Zahraniční obchod francouzské Indočíny od r. 1933 stále stoupá co do množství i hodnoty, jak patrně z tohoto přehledu úhrnných dat:

	D o v o z		V ý v o z	
	Množství v tunách	Hodnota v 1000 fr	Množství v tunách	Hodnota v 1000 fr
1935	401.872	901.403	4.045.632	1.298.283
1934	383.382	914.258	3.437.147	1.060.600
1933	332.641	910.677	3.221.252	1.014.524

Podíl Francie s koloniemi a ciziny na celkovém dovozu podle hlavních skupin dovozeného zboží byl v r. 1935 tento:

	Francie a kolonie		Cizina		Celkem	
	Množství v 1000 t.	Hodnoty v mil. fr.	Množství v 1000 t.	Hodnoty v mil. fr.	Množství v 1000 t.	Hodnoty v mil. fr.
Potraviny	14.6	56.3	63.7	68.6	78.3	124.9
Průmyslové suroviny	45.2	45.1	164.8	165.1	210.0	210.2
Hotové výrobky . . .	54.4	425.9	59.2	140.4	113.6	566.3
Celkem	114.2	527.3	287.7	374.1	401.9	901.4

Hlavní položkou vývozní jest rýže, které bylo vyvezeno v r. 1935 1,765.600 tun v hodnotě 648,1 mil. fr., dále kukuřice 417.000 tun v hodnotě 144.9 mil. fr. a kaučuk 29.300 tun v hodnotě 136,9 mil. fr. Z ostatního zboží vykazují statistiky tyto skupiny, u nichž uvádíme pouze hodnoty v mil. fr.: uhlí (68,4), produkty rybolovu (59,7), rudy a kovy (48,8), pepř (13,4), dřevo (12,6), živá zvířata (11,0), vejce (10,9), surové kůže (10,4), kopra (8,9), laky (7,7), cement (5,3) atd.

Rozvrstvení zahraničního obchodu podle zemí v roce 1935:

	D o v o z		V ý v o z	
	Množství v 1.000 tun	Hodnota v mil. fr.	Množství v 1.000 tun	Hodnota v mil. fr.
Francie	109.7	499.9	1.038.9	432.7
Franc. kolonie	4.5	27.3	115.9	53.7
Hongkong	59.4	71.9	628.4	225.1
Čína	30.3	70.9	693.0	197.3
Singapur	33.3	61.4	87.3	101.9
Holandská Indie	71.5	54.4	71.5	28.5
Japonsko	28.2	26.3	909.0	54.0
Spojené státy	16.7	21.1	11.1	55.8
Anglie	5.3	14.6	40.3	17.9
Siam	17.1	13.6	18.6	6.9
Belgie	4.3	10.9	25.8	13.6
Britská Indie	2.0	7.2	119.4	38.9
Nizozemí	1.3	5.3	10.0	7.3
Německo	0.5	3.5	14.2	13.2
Ostatní země africké	7.2	3.1	27.9	11.2
Itálie	2.0	2.6	58.9	6.3
Švýcarsko	0.2	1.8	—	—
Ceylon	1.3	1.3	7.9	3.5
Československo	0.3	1.1	—	—

První místo zaujímá tudíž Francie, na kterou připadá 55.4% z celkového dovozu a 33.3% z celkového indočínského vývozu. Dovoz z Československa stoupl proti r. 1934 o 900.000 fr a podle množství o 100 tun.

Československé statistiky zachycují náš obchod s Indočínou ve skupině Francouzské državy v Asii, do které patří rovněž franc. osady v Indii. Podle statistik z roku 1935 byly předmětem našeho dovozu hlavně rýže (459.000 Kč) a kaučuk (156.000 Kč), dále vanilka (11.000 Kč) a pepř (21.000 Kč). Celkový dovoz činil 7,488.000 Kč. Hlavní položky československého vývozu byly: slad (743.000 Kč), chmel (294.000 Kč), pergamenový papír (23.000 Kč), gumová obuv (99.000 Kč), kožená obuv (96.000 Kč), sklo a skleněné zboží (68.000 Kč), zboží konfekční (23.000 Kč), porcelán (209.000 Kč), železo a železné zboží (272.000 Kč), kovová bižuterie (84.000 Kč), žárovky ke kapesním svítilnám (27.000 Kč). Celkový vývoz činil 2,014.000 Kč.

Dovozní předpisy

Dovoz do Indočíny jest volný kromě bavlněných textilií, které jsou kontingentovány. Kontingenty přiděluje správa kolonie tamním dovozciům. Na prvé pololetí r. 1937 byly stanoveny tyto kontingenty (množství v q):

Čís. pol. saz.	Kontingenty
Ex 368	Příze z čisté bavlny:
	Jednoduchá:
	Surová 4490
	Bělená 11
	Barevná nebo pestře tkaná 34
Ex 369	Příze kroucená o dvou nebo třech koncích, neupravená pro detailní prodej a nesvíjená do kokonů a klubiček pro vyšívání, surová 5
	Příze kroucená o čtyřech nebo více koncích:
	neupravená pro detailní prodej:
	S jednoduchým kroucením 305
	S dvojitým kroucením 20
	Příze kroucená, upravená pro detailní prodej:
	S jednoduchým kroucením 1105
	S dvojitým kroucením 200
	Tkaniny z čisté bavlny, keprované a cvilinky:
404	Surové 70
405	Loužené nebo bělené 50
406	Barvené 210
407	Potíštěné 105
411	Vyrobené s použitím bělených nebo barvených nití 28

Čís. pol. saz.		Kontingenty
412	Leštěné a façonované	26
418	Přikrývky	10
419	Stávkové zboží:	
	Punčochy a ponožky	2,5
	Jiné zboží, včetně oděvů	10
420 ter	Prýmkařské zboží	3,4
Ex 439 bis	Ex 368, Ex 369, 370, 371, 405 bis, 406 bis, 406 ter, 408 a 408 bis, 409, 410, 412 bis, 413 až 417, 419 bis, 420 bis, 421 bis, 422 až 425 bis, 426, 427.	
	Ruční a strojové výšivky na bavlněných tkaninách	11
	Veškerá příze a veškeré tkaniny z bavlny, výše neuvedené	50

Účty nutno vystavovati trojmo, a to francouzsky. Pro zboží, u kterého se vybírá clo z hodnoty, nutno je dáti ověřiti příslušnou obchodní a živnostenskou komorou. Superlegalisace francouzským konsulátem není nutná. Ověřování účtu se nepožaduje pro zásilky poštovní a letecké.

Osvědčení o původu jest nutné, aby zboží mohlo býti vyceleno podle minimálního tarifu. Osvědčení o původu vystavují obchodní a živnostenské komory a nutno je dáti ověřiti francouzským konsulátem. Legalisace konsulátem je bezplatná. Nevyžaduje se pro zásilky poštovní a letecké.

Konosamenty. Za přímo dopravované zboží („en droiture“) jest považováno ono, které bylo vypraveno přes přístavy Gdynia, Danzig, Štětín, Lübeck, Brémy, Hamburk, Rotterdam, Antverpy, Janov, Benátky, Fiume, Terst, Sušak, Split, Braja a Galaca. Jako průkazní papíry požadují se nákladní listy nebo říční konosamenty v originále nebo jejich kopie a konosamenty námořní. Konosamenty vystavené v cizině nejsou podrobeny konsulární legalisaci.

Zásilky poštovními balíky nejsou podrobeny žádným formalitám. Nevyžaduje se ani osvědčení o původu, ani ověření účtů obchodními komorami nebo konsulátem.

Celní tarif. Československé zboží jest vyliváno podle minimálního tarifu, s mála výjimkami pro několik druhů zboží, jež prakticky pro náš vývoz nepřichází v úvahu, které jest vyliváno podle tarifu všeobecného. Minimální tarif přízná se jedině tehdy, je-li zboží dopraveno osvědčením o původu a dopraveno přímo („en droiture“), jak svrchu uvedeno. Kromě cla podléhá zboží vnitřní taxě, která činí podle druhů zboží 2%, 3% nebo 5%.

Povinné označování původu zboží. Doporučujeme zachovávatí přesně tytéž předpisy jako při vývozu do Francie.

Zasílání vzorků. Tytéž předpisy jako pro vývoz do Francie.

Obal. K balení jest zakázáno používati starých papírů.

Dodatkem k předchozímu článku uvádíme ještě význačné banky, jichž služeb možno při obchodě s Indočinou použiti:

Banque de l'Indochine, 96, Bld. Haussmann, Paris; akc. spol. (120 mil. fr.) s emisním právem v Indočině, franc. Oceanii, Nové Kaledonii, franc. osadách v Indii a Somalsku. Filiálky a agencie: Bangkok, Battambang, Cantho, Canton, Djibouti, Fort Bayard, Haiphong, Hankéu, Hongkong, Hué, Montgze, Nam-Dink, Nouméa, Papeete, Pékin, Pnom-Penh, Pondichéry, Saigon, Shanghai, Singapore, Thaonha, Tientsin, Tourane, Vinh, Junnanfou.

Banque Franco-Chinoise, 74, rue St. Lazare, Paris; akc. spol. (50 mil. fr.). Agencie: Saigon, Haiphong, Hanoi.

The Bank of East Asia, Ltd, Saigon. - Agencie: Haiphong atd.

Crédit Foncier de l'Indochine, Paris, akc. spol. (110 mil. fr.). Agencie: Saigon, Hanoi, Haiphong, Pnom-Penh.

Hong-Kong & Shanghai Banking Corporation, Hong-Kong; akc. spol. (20 mil. \$). Agencie: Saigon, Hanoi, Haiphong.

Chartered Bank of India, Australia and China, London (3 mil. £). 43 filiálek a agencií v Indii, Číně, Japonsku, Hol. Indii, Birmě a Indočině (Saigon a Haiphong).

Francouzské Somalsko

Côte Française des Somalis

Tato osada jest poměrně nového data, z r. 1884. Rozkládá se v tropickém pásmu na východním pobřeží Afriky při vchodu do Červeného moře. Rozloha činí 23.000 km² s pobřežím 300 km dlouhým. Sousedí s italskou Erythreí a Habeší a na jihu se Somalskem anglickým. Půda jest neúrodná, kamenitá a hornatá. V horských masivech jsou lesy, pastviny a podnebí jest tam příjemnější. Podnebí vykazuje dvě období: od října do května jest snesitelné s osvěžujícími větry, které zmírňují účinky teploty pohybující se mezi 25—30° C a při větru chamsin, vanoucím z pouště, dosahující až 45° C, bez nočních osvěžení. Kolonie, neznající téměř epidemií, pro své těžko snesitelné podnebí nehodí se ke kolonisaci. Domorodé obyvatelstvo tvoří Danakilové a Somalové. Mluví různými dialekty, přibližujícími se primitivní arabštině. Náboženstvím většinou mohamedáni, zaměstnáním pastevci s nechutí k zemědělské práci. Počet obyvatel: 540 Evropanů, z čehož 320 Francouzů a 86.000 domorodců. Mezi cizinci jest velký počet Hindů a Arabů.

Somalsko pro nedostatek vody nehodí se pro zemědělství. Rudné bohatství nebylo dosud zcela prozkoumáno. Existují však ložiska železné rudy, potaše a sádry. Pobřeží moře jest velmi bohaté na ryby.

Kolonie nedává kromě soli žádný užitek a její obchod jest hlavně obchodem transitním do Habeše. Vlastní dovozní cla neexistují. Zboží dovezené do kolonie, původu jakéhokoli, jest podrobeno jen clu výlučně fiskálního rázu. Hlavním přístavem a městem jest Djibouti. Obchodní komora. Banky: filiálka Banque de Rome a Banque de l'Indochine. Djibouti jest východiskem železnice (784 km) do Addis-Abeby, kteroužto trať urazí vlak za 36 hodin.

Zahraniční obchod v r. 1935 (v 1000 fr):

Dovoz	125,247
Vývoz	120,695
Celkový obrát	245,942

Hlavní druhy vyvezeného zboží:

	Množství v tunách	Hodnota v 1000 fr
Káva	15,175	52,080
Surová kůže	7.338	33,793
Mořská sůl	76.522	6,112
Vosk	419	2,773

Hlavní druhy dovezeného zboží:

	Množství	Hodnota v 1000 fr
Rýže	1.584 tun	1,053
Mouka	1.183 „	687
Automobily	80 kusů	622
Víno	1.561 hl	264
Cement	1,859 tun	281
Zboží košíkářské	227 „	193
Sklo a křišťál	25 „	123
Hudební nástroje	41 „	116

Rozvrstvení zahraničního obchodu za r. 1935 podle zemi (hodnoty v 1000 fr):

Dovoz			
Habeš	85,447	Aden	591
Francie	17,290	Italie	567
Japonsko	6,175	Nizozemské kolonie . .	248
Anglie	4,036	Čína	207
Britské kolonie	3,278	Franc. kolonie	189
Arabie	1,210	Řecko	184
Spojené státy	931	Jugoslavie	182
Belgie	787	Československo	147
Německo	681	Ostatní země	899
Egypt	621		

Vývoz

Aden	18,684	Řecko	2,763
Anglie	16,239	Německo	2,167
Francie	10,177	Dánsko	1,821
Habeš	8,879	Palestina	1,574
Norsko	7,755	Švédsko	1,506
Ital. kolonie	6,151	Finsko	1,277
Spojené státy	5,607	Belgie	935
Japonsko	5,436	Ostatní země	7,418
Egypt	5,359		

Dovozní předpisy. Pro dovoz do této kolonie neexistují žádné speciální předpisy. Konsulární účty a osvědčení o původu se nevyžadují.

Dovoz se děje volně, kontingenty neexistují.

Povinné značkování původu zboží. Doporučuje se dbáti přesně těchže předpisů jako při dovozu do Francie.

Francouzské osady v Indii

Établissements Français dans l'Inde

Původní velké panství francouzské v Indii bylo ztraceno za Revoluce a Prvního Císařství a dnešní zbytek osad byl Francii vrácen r. 1814 a 1815. Tyto osady tvoří nespojitelné území. Pondichery s 183.555 obyvateli o rozloze 29.145 ha; Karikal s 57.394 obyvateli na 13.515 ha; Yanaon na řece Godavery s 5150 obyvateli na 1429 ha; Mahé s 12.745 obyvateli; Chandernagor s 28.267 obyvateli na 940 ha; faktorie Surate. Tyto osady tvoří pro Francii dobrou základnu pro obchod takového významu jako jest indii. Hlavním městem pro celé území jest Pondichery. Obyvatelstvo v ohledu rasy a náboženském tvoří pestrá mozaiku. Zemědělství převládá. Nejdůležitější plodinou jest rýže, po ní následuje kokosová palma, podzemnice olejná. Nutno uvést též indigo a tabák.

Obchod děje se výlučně přes Pondichery a Karikal. Dovozy neexistují; vybírá se jen při některém zboží. Existují některé vývozy. Zákonitým platidlem jest rupie dělí se na 8 fanon a tento na 24 caches. V Pondichery jest filiálka banky Banque de l'Indochine. Obchodní komora. Průmysl jest koncentrován v Pondichery: asi sto mlýnů na olej, dvacet továren na přípravu indiga a loupání podzemnice olejné, tři prádelny. Továrna na konzervy v Mahé. Tkalcovna juty v Chandernagor.

Nejjednodušší spojení jest loďmi Messageries Maritimes přímými loďmi Marseille—Pondichery via Suez. Odjezdy každých 28 dní, trvání 21 dní. Jiná spojení přes Colombo nebo přes Bombay.

Zahraniční obchod v r. 1935 (v 1000 fr):

Dovoz	113,000
Vývoz	74,500
Celkový obrat	187,500

Hlavní druhy zboží vyvezeného v r. 1935:

	Množství	Hodnota v 1000 fr
Tkaniny	3.206 tun	38,229
Podzemnice olejná	48,923 „	29,351
Bavlněná příze	440 „	3,661
Hedvábné tkaniny	19.9 „	1,326
Barviva	85.100 kg	178

Hlavní druhy zboží dovezeného v r. 1935:

	Množství	Hodnota v 1000 fr
Rýže	11,177 tun	5,176
Automobily	34 kusů	347
Zboží košíkář. a pletené	118 tun	705
Pivo	192.4 „	288
Sklo a křišťál	89.7 „	237
Mýdlo	212 „	224
Víno	88 „	178
Hudební nástroje	1.149 kg	149

Zahraniční obchod za r. 1935 podle nejdůležitějších zemí (hodnoty v 1000 fr):

Dovoz	Vývoz
Britské kolonie 45,857	Franc. kolonie 35,372
Britská Indie 35,507	Francie 17,351
Japonsko 11,895	Egypt 8,530
Francie 4,705	Brit. kolonie 5,542
Anglie 4,608	Brit. Indie 1,679
S. S. S. R. 2,809	Belgie 1,537
Franc. kolonie 1,489	Nizozemsko 1,065
Egypt 871	Nizozemské kolonie 237

Dovozy předpisů jako v Somalsku.

Ostrov Saint-Pierre a Miquelon

Tyto ostrovy patří definitivně Francii od r. 1814. Nachází se asi 30 km od jižního pobřeží Nového Foundlandu. Kolonie zahrnuje řadu ostrovů o celkové ploše 24.000 ha. St. Pierre jest formy nepravidelné o délce 7.5 km a největší šíři 5.5 km. Miquelon jest rozlohou větší: 42.8 km na 15.5 km.

Přesto, že je přibližně na téže rovnoběžce jako Francie, podnebí jest značně studenější vlivem polárních proudů. Golfský proud jest pak příliš vzdálen, aby mohl vykonávat svůj blahodárný vliv. Zimní teploty dosahují až -20° C, průměrem -14 až -16° C. Podnebí jinak velmi zdravé.

Počet obyvatel činí 4330 a obyvatelstvo jest kromě 300 cizinců čistě francouzské. Jsou to Bretonci, Normandani a Baskové. Nejobydlenější jest ostrov Saint-Pierre (3464 obyv.). Miquelon má pouze 576 obyvatel.

Hospodářský význam spočívá jediné v rybolovu. Význačné středisko rybářských výprav. Obchod jest soustředěn v přístavu Saint-Pierre. Vývoz záleží jediné ve výnosu rybolovu. Dováženy jsou veškeré potřeby pro domácí obyvatelstvo a lodě rybářů. Banky: Banque des Iles Saint-Pierre et Miquelon a filiálka banky Canadian Bank of Commerce v Torontu. Obchodní komora. Konsuláty anglický, norský, španělský a portugalský. Clu podléhá zboží původu nefrancouzského, kromě toho, bez rozdílu původu zboží, nutno zapraviti námořní dávkou a u některých druhů zboží spotřební daň, dále poplatky statistický a vyloďovací.

Spojení od března do listopadu loďmi společnosti „La Morue Françaises et Pêcheries de Fécamp“ přímo ze Saint-Malo, Bordeaux, Marseille, Fécamp do Saint-Pierre, jinak překládáním přes New York nebo Halifax, nebo konečně od května ze Sydney (16 hodin).

Zahraniční obchod v r. 1935 (v 1000 fr):

Dovoz	27,985
Vývoz	51,532
Celkový obrat	78,337

Ve vývozu stojí na prvním místě treska solená nebo sušená (12.671 tun v hodnotě 16,170.000 fr), dále sušené ryby a rybí tuk. V dovozu mouka, víno, pivo (188 hl v hodnotě 93.195 fr), těžké oleje, obuv (11.746 kg v hodnotě 180.265 fr), sklo (34.412 kg v hodnotě 93.845 fr).

Zahraniční obchod podle zemí (hodnoty v 1000 fr):

Dovoz		Vývoz	
Kanada	6,824	Spojené státy	21,590
Spojené státy	4,369	Portugalsko	18,643
Francie	3,197	Nová Země	4,440
Portugalsko	548	Franc. kolonie	2,333
Anglie	540	Francie	2,214
Nový Foundland . . .	316	Kanada	702
Franc. kolonie	14	Anglie	539
Ostatní země	12,127	Ostatní země	891

Dovozní předpisy jako v Somalsku.

Guadelup - Guadeloupe

Ostrov Guadelup leží v Atlantickém oceánu v souostroví Malých Antil, blíže severního pobřeží jižní Ameriky. Byl objeven Kolumbem již v r. 1493. S přilehlými ostrovy Marie-Galante, La Désirade, St. Barthélemy, St. Martin a ostrůvky Saintes má celkovou plošnou výměru 1780 km² a podle sčítání lidu z roku 1931 268.000 obyvatel. Hlavním městem jest Basse-Terre s 9568 obyvateli. Daleko větší jest však hlavní přístav Pointe-à-Pitre, který má 30.465 obyvatel. Sít širokých asfaltovaných silnic v délce asi 400 km a přibližně týž počet kilometrů silnic okresních spojuje jednotlivá města ostrova. Přesto, že ostrov leží na 15° severní šířky, jest jeho tropické podnebí mírněno po celou noc vanoucí brisou. Maxima teploty pohybují se mezi 30—35°, minima mezi 20—22° C. Roční období jsou dvě: od prosince do května sušší období a poměrně svěžejší a od června do listopadu období s hojnými přivaly tropických lijavečů. Půda na vlastním Guadelupu a též na ostatních přilehlých ostrovech jest velmi úrodná a vhodná pro pěstování cukrové třtiny, kávovníků, banánů, vanilky, bavlníku, tabáku, kukuřice, zeleniny a různých ovocných stromů. Geologické složení půdy není dosud dostatečně prozkoumáno. Známý jsou pouze četné horké prameny. Hory ostrova jsou ze dvou třetin pokryty lesy.

Kolonii spravuje guvernér a ve francouzském parlamentě jest zastoupena 1 senátorem a 2 poslanci. Zboží cizího původu podléhá s mála výjimkami téměř celému, jako při dovozu do Francie a kromě toho importní taxy, spotřebním dávkám a statistickým a přístavním poplatkům, jejichž výše stanoví Conseil Général.

Cizinec, který se chce usaditi na Guadelupu, musí se prokázati cestovním pasem, vysvědčením zachovalosti, lékařským vysvědčením, pokud nemá loďního zpátečního listku, též zárukou pro případnou repatriaci.

Na Guadelupu jsou tři hlavní banky: Banque de la Guadeloupe s právem emisním, Crédit Guadeloupéen a Royal Bank of Canada, s hlavními sídly v Pointe-à-Pitre a s filiálkami v Basse-Terre. V obou těchto městech jsou také obchodní komory. Spojení s Francií obstarávají lodě Cie. Générale Transatlantique, Messageries Maritimes a Cie. de Transports Maritimes.

Zahraniční obchod byl dán v roce 1935 v dovozu hodnotou 111,766.000 fr. a ve vývozu částkou 159,862.000 fr.

Hlavní druhy dovezeného zboží v r. 1935:

	Množství	Hodnota v 1000 fr.
Pšeničná mouka	7.366 tun	6,918
Rýže	7.210 tun	6,387
Umělá hnojiva	10.840 tun	5,883
Sušené a solené ryby	1.674 tun	5,145
Víno	20.910 hl	3,582
Obuv	39.900 kg	1,937
Automobily	193 kusů	1,812
Cement	10.130 tun	1,678
Sklo a křišťál	312.400 kg	894
Pivo	1.963 hl	427
Zboží košíkářské a pletené	7.100 kg	192
Hudební nástroje	5.200 kg	146

Hlavní druhy vyvezeného zboží v r. 1935:

	Množství	Hodnota v 1000 fr.
Cukr	38.275 tun	66,257
Rum	95.496 hl	33,609
Banány	26.245 tun	49,672
Káva	393 tun	4,369
Kakao	92.500 tun	225
Vanilka	8.298 kg	481
Ananasové konzervy	1.900 kg	19

Rozvrstvení zahraničního obchodu za r. 1935 podle zemí (hodnoty v 1000 fr.):

V ý v o z:		D o v o z:	
Francie	154,280	Francie	73,774
Britské kolonie	3,116	Cizina přes Francii .	4,671
Francouzské kolonie .	685	Spojené státy	15,734
Nizozemí	682	Britské kolonie	9,439
Americké kolonie . . .	554	Francouzské kolonie .	1,473
Spojené státy	385	Chile	1,412
Ostatní země	160	Kanada	1,390

V zahraničním obchodě Guadelupu stojí tudíž na prvním místě Francie, na kterou připadá z celkového vývozu 96% a z dovozu 66%.

Dovozní předpisy:

Nutno dbáti těchže předpisů jako při dovozu do Francie.

Účty na zboží, vyclívané podle hodnoty, musí býti ověřeny příslušnou obchodní a živnostenskou komorou.

Osvědčení o původu není sice předepsáno, doporučuje se jej však přikládati, neboť celní správa má právo vyclítí zboží podle minimálního tarifu, na který má česko-slovenské zboží nárok, jen tehdy, může-li beze vší pochyby zjistiti jeho původ. Osvědčení o původu vystavují příslušné obchodní a živnostenské komory a viduje je zdarma francouzský konsulát.

Povinné značkování původu zboží. Doporučuje se přesně dbáti těchže předpisů jako při dovozu do Francie.

Kontingenty neexistují, dovoz jest volný.

Martinik - Martinique

Martinik (Martinique), „perla Antil“, leží o něco jižněji v sousedství Guadelupu. Rozloha jeho je 1106 km² a počet obyvatel, podle sčítání v roce 1931, je 244.908. Vezmeme-li v úvahu velký počet hor a močálů, které do značné míry zmenšují plochu vhodnou k osídlení, docházíme k vysoké hustotě obyvatel 221 na 1 km². Ostrov jest ze tří čtvrtin pokryt lesy. Ze třech horských masívů ční nejvýše smutně známá sopka Mont-Pelée (1465 m), jejíž katastrofální výbuch 8. května 1902 zničil část ostrova s městem Saint-Pierre a vyžádal si 30.000 obětí.

Původní obyvatelé jak Martiniku, tak i Guadelupu, bojovní Karaibové, byli vyhubeni. Potřebné pracovní síly byly nahrazeny dovozem černých otroků ze střední Afriky, s nimiž se původní francouzští kolonisté značně pomísili. Podnebí Martiniku jest obdobné podnebí Guadelupu. Jelikož obyvatelstvo jest hlavně zemědělské, není na Martiniku mnoho větších středisk. Největší jest hlavní město Fort-de-France s 46.400 obyvateli. Jednotlivá města ostrova jsou spojena hustou sítí silnic o délce asi 600 km silnic hlavních a přibližně o stejné délce silnic okresních.

Hlavní bohatství Martiniku tvoří zemědělství. Na prvním místě stojí cukrová třtina, na niž připadá z 50.000 ha obděláné půdy celých 30.000 ha. Z ostatních plodin má větší důležitost kakaovník, bavlník, maniok a banány, jichž pěstění se rozmáhá stále více. Kromě četných teplých pramenů se ostrov nevyznačuje zvláštním geologickým bohatstvím. Na Martiniku jako na Guadelupu jest velmi úspěšně provozován rybolov. Jeho význam je však pouze místní.

Martinik je autonomní kolonií. Správu vede guvernér a ve francouzském parlamentě jest zastoupen podobně jako Guadelup senátorem a 2 poslanci. Celní režim a podmínky pro příchod cizinců jsou obdobné jako na Guadelup.

Hlavní banky jsou: La Banque de Martinique s právem emisním, Le Crédit Martiniquais a Royal Bank of Canada. Spojení s Francií obstarávají lodě Cie. Générale Transatlantique. Letecké spojení je s Amerikou.

Zahraniční obchod byl dán v r. 1935 v dovozu hodnotou 140 mil. fr. a ve vývozu 165 mil. fr.

Hlavní druhy zboží dovezeného v r. 1935:

	Množství	Hodnota v 1000 fr.
Pšeničná mouka	10.040 tun	7,385
Obuv	503 q	2,043
Mýdlo	11.000 tun	1,506
Automobily	172 kusů	1,450
Sklo a křišťál	2,322 q	918
Vino	66,900 hl	346
Pivo	1,178 hl	334
Hudební nástroje	131 q	242
Košíkářské zboží	108 q	82

Hlavní druhy zboží vyvezeného v r. 1935:

	Množství	Hodnota v 1000 fr.
Surový cukr	49,930 tun	80,937
Rum	116,561 hl	42,354
Banány	19,643 tun	30,639
Ovocné konzervy	6,932 q	2,801
Kakaové boby	2,606 q	327
Káva	476 q	171
Čokoláda	78 q	44

Hlavním odběratelem byla Francie s podílem na vývozu v částce 163,260.000 fr. a francouzské kolonie s účastí 1,094.000 fr. Hlavní dodavatelé byly (hodnoty v 1000 fr.): Francie (94,833), Spojené státy (16,581), Trinidad (3,604), Dominica (2,813), Belgie (2,007), Venezuela (2,004) a Britská Indie (1,807). Podíl Francie na vývozu Martiniku činí tedy 98.7% a na dovozu 67.7%.

Dovozní předpisy jako v Guadelupu.

Francouzská Guyana

La Guyane Française

Tato kolonie slouží za trestaneckou kolonii, kam Francie dopravuje již od r. 1854 k nucené práci trestance odsouzené k dlouholetým trestům, ne-li na doživotí. Byla objevena Kolumbem při jeho třetí cestě r. 1498, a její jméno pochází ze starého indiánského jména Ouyanos. Leží v tropickém pásmu, na 4° sev. šířky, u severního pobřeží jižní Ameriky. Celková rozloha činí 90.000 km² a při celkovém počtu obyvatel 22.169 (podle sčítání v r. 1931), jest velmi řídké obydlena. V tomto počtu obyvatel nejsou zahrnuti indiánské kmeny, žijící divoce ve vnitrozemí.

Tropické podnebí má dvě roční doby: období zimní čili dobu dešťů, se srážkami 3.5 mm na pobřeží a 4—4.5 mm v lesnaté části, a období sucha od července do listopadu. Střední teploty jsou 24° ráno a 28° v odpoledních hodinách. Podnebí jest pro Evropana do té míry nezdravé, jako podnebí jiných tropických krajín.

Kolonie jest rozdělena na dvě území, a to na Guyanu vlastní a na vnitrozemské území Inini. V čele stojí guvernér; ve francouzském parlamentě jest Guyana zastoupena 1 poslancem. Vláda uznává svrchovanost náčelníků vnitrozemských kmenů. Hlavním městem jest Cayenne s 10.744 obyvateli.

Úrodnost půdy jest velká a není dosud plně využita. Na úspěšné rozvinutí čeká pěstování bavlníku, cukrové třtiny, kakaovníku, rýže, ananasů, pepře, kávy atd. Nesmírné stepi umožňují výnosný chov dobytka. Hlavní bohatství kolonie představuje dnes zlato, jehož od objevení nalezišť v r. 1853 do r. 1935 bylo vytěženo 148.678 kg. Kromě zlata vyskytuje se i stříbro, rtuť, železo, cín a olovo.

Celní systém jest týž jako v předchozích dvou koloniích, Guadelupu a Martiniku.

Hlavní bankou jest Banque de la Guyane s právem emisním.

Zahraniční obchod byl dán v r. 1935 v dovozu hodnotou 41,724.269 fr a ve vývozu částkou 25,626.904 fr.

Hlavní druhy zboží dovezeného v r. 1935:

	Množství	Hodnota v 1000 fr
Mouka	2,754 tun	2,656
Rýže	1,135 tun	956
Obyčejná vína	11,594 hl	1,560
Pivo	1,334 hl	449
Benzin	484.8 tun	329
Železo, plechy	501.3 tun	542
Sklo, křišťál	30.5 tun	189
Oděv a prádlo	63.9 tun	1,676
Obuv	16.2 tun	714
Hudební nástroje	2.8 tun	101
Pletené zboží ze slámy, lýka a pod.	1.1 tun	40
Automobily	40.4 tun	348

Hlavní druhy zboží vyvezeného v r. 1935:

Výtažky z růžového dřeva	10.2 tun	596
Balatová guma	1 tuna	10
Ebenové dřevo	558.3 tun	126
Tafia (kořalka ze třtiny cukrové)	1,983 hl	746
Zlato v prášku	1,470.029 g	21,380
Zlato v prášku	1,470.029 g	21,380
Jiné zboží	176 tun	2,769

Zahraniční obchod podle nejdůležitějších zemí (hodnoty v 1000 fr):

D o v o z		V ý v o z	
Francie	25,340	Francie	24,892
Franc. kolonie	3,492	Franc. kolonie	167
Spojené státy	3,403	Spojené státy	492
Venezuela	1,530	Nizozemská Guyana	71
Brazílie	1,785	Jiné země	5
Belgie	1,610		
Britské kolonie	1,057		

Podíl Francie na dovozu činí 60.7%, na vývozu 97.2%.

Dovozní předpisy jako v Guadelupu.

Nová Kaledonie - Nouvelle Calédonie

Novou Kaledonii, objevenou r. 1774 Cookem, převzala Francie do své správy v r. 1853, když již předtím několik francouzských výprav navštívilo ostrov.

Nová Kaledonie, protáhlý ostrov (400 km délky, na 50 km šířky, o rozloze 18.653 km²), nachází se v Tichém oceáně, 1800 km na východ od Austrálie a Nového Zelandu. Přináleží k ní ostrov Les Pins a ostrovy Loyauté (Ouvéa, Lifou, Maré) a pod protektorátem se nacházející ostrovy Futuna a Wallis. Horský hřeben, dosahující výše 1600 m, dělí Novou Kaledonii na dvě části, z nichž západní jest úrodnější. Domo-rodé obyvatelstvo — Kanakové — patří ke skupině australsko-melanézske. Obyvatelstvo čítá 28.000 domorodců (z čehož 18.000 na vlastním ostrově Nové Kaledonie a 10.000 na ostrovech Loyauté), 12.200 Francouzů, 2230 cizinců, z nichž 1300 Japonců. Celkový počet obyvatel činí 56.330. V Nové Kaledonii jest usazena též řada krajanů. Hlavním městem jest Nouméa (11.000 obyv.) v jižním cípu západní části ostrova. Dalšími důležitými středisky jsou: Touho-Honailou-Cánala (východní část), Bourail-Koumac (západní část ostrova).

Hospodářské bohatství tvoří produkty zemědělské jak pásma tropického, tak mírného: jablka, hrušky, švestky, pomeranče, mandarinky, hrozny, banány, ananasy, mangustan, brambory, káva, bavlna, kopra atd. Průmyslové rostliny: tabák, cukrová třtina, rostliny k výrobě vonných trestí, ricin; různá dřeva. Chov dobytka jest rozšířen jmenovitě na západní části ostrova. Dvě továrny na masové konzervy. Nerostné bohatství není dosud plně využito. Z rud se vyskytují hlavně: nikl, chrom, kobalt, měď, zinek, mangan, antimon, železo, a rovněž existují ložiska uhlí.

Téměř veškerý vývoz produktů a dovoz potřebného zboží pro místní spotřebu děje se prostřednictvím firem, jejichž činnost vztahuje se rovněž na Nové Hebridy.

V Nouméa jsou: obchodní komora, zemědělská komora a zemědělské syndikáty. Platidlem jest francouzský frank; běžně jsou přijímány peníze anglické a australské. Filiálky banky Banque de l'Indochine. Nová Kaledonie má obchodní styky kromě s Novými Hebridami hlavně s Austrálií, Francií, Novým Zelandem, Spojenými státy, Anglií a konečně s Nizozemskou Indií. Spojení s kolonií obstarávají Messageries Maritimes, Marseille-Nouméa v 60 dnech via Panama, Papeete, Port-Vila nebo přese-
dáním v Sydney via Djibouti-Colombo. Vykonnávají osm až devět cest ročně.

Zahraniční obchod Nové Kaledonie (v 1000 fr):

	Dovoz	Vývoz	Celkový obrat
1934	53,940	47,556	101,496
1935	53,458	54,027	107,387

Rozdělení zahraničního obchodu v r. 1935 podle hlavních skupin zboží:

V ý v o z			D o v o z		
	Množství v tunách	Hodnoty v 1000 fr		Množství v tunách	Hodnoty v 1000 fr
Niklová ruda . . .	70,394	27,641	Obyčejné víno . .	11,869 hl	2,343
Chromová ruda . .	74,000	13,672	Mouka	2,941	2,130
Káva	1,312	7,089	Rýže	2,569	1,529
Perleťové mušle . .	369	1,327	Železo, ocel, plechy	1,235	1,752
Kopra	1,847	1,282	Automobily . . .	—	1,227
Masové konzervy . .	191	870	Mýdla	245,8	454
Kůže	278	78	Sklo a křišťál . .	56	314
			Hudební nástroje .	4	137
			Košíkářské zboží .	13,5	107

Zahraniční obchod podle nejdůležitějších zemí (hodnoty v 1000 fr):

V ý v o z			
Francie	22,584	Anglie	1,124
Australie	17,758	Nizozemská Indie . .	848
Franc. kolonie . . .	4,195	Brit. Indie	657
Spojené státy . . .	2,481	Belgie	351
Japonsko	1,793	Německo	170

Zahraniční obchod podle nejdůležitějších zemí (hodnoty v 1000 fr.):

D o v o z

Francie	38,471	Japonsko	366
Spojené státy	11,082	Franc. kolonie	256
Nizozemsko	2,088	Nové Hebridy	249
Australie	833		

Dovozní předpisy jako v Guadelupu.

Kontingenty. Kontingentován jest pouze dovoz cementu (ciments à prise lente); pro rok 1937 byla stanovena tato množství: Japonsko 2.491,5 q, Nizozemská Indie 2.096 q a ostatní země 242 q.

Nové Hebridy - Nouvelles Hébrides

Souostroví Nových Hebrid, nacházející se v Tichém oceáně, se geograficky připojuje k Nové Kaledonii. Tvoří jej na 40 ostrovů a ostrůvků o celkové výměře 15.000 km². Největší jest ostrov Espiritu Santo o rozloze 5000 km², velmi hornatý. Malicolo měří 2500 km², Erromango 1100 km². Tutéž rozlohu má velmi úrodný ostrov Vaté, který jest nejvíce obdělán a má výborný přirozený přístav Port-Vila, který jest hlavním městem souostroví. Obyvatelstvo domorodé, původu melanéžského, polynéžského a malajského žije v kmenech, mluvících rozličnými nářečími. Hustota obyvatelstva jest velice malá, takže bylo nutno si vypomoci pracovníky indočínskými. Domo-rodého obyvatelstva jest asi 40.000; Indočíňanů 6000, Francouzů 800 a Angličanů 200. Administrace této kolonie jest raritou, neboť ji spravují dvě mocnosti: Francie a Anglie, na základě francouzsko-anglické dohody z r. 1914, jež vstoupila v platnost roku 1923.

Ostrovy jsou neobyčejně úrodné. Nejhlavnějšími produkty jsou: káva, kakao, bavlna, kukuřice a kopra. Panenské lesy dodávají množství vzácných dřev: růžové, železné, teakové atd. Rudné bohatství není dosud zcela prozkoumáno. Byla objevena ložiska zlata, kobaltu, železa, chromu, manganu, mědi, niklu a fosfátů. Rovněž síra se velmi četně nachází na ostrovech s vulkanickou činností. Těží se perleť a želvovina.

Celní režim. Dovezené zboží podléhá clu, ať jest původu jakéhokoliv, kteréžto clo má ráz čistě fiskální a ne ochranný. Většina vyváženého zboží jest naproti tomu podrobena clům vývozním. Jediným regulérním přístavem jest Port-Vila. V oběhu jsou peníze francouzské, anglické a australské. Spojení s Evropou obstarávají Messageries Maritimes buď via Suez Austrálie, Nová Kaledonie s překládáním v Sydney, nebo přímo via Panama. Poslední spojení trvá o něco déle.

Zahraniční obchod v r. 1935 (v 1000 fr):

Dovoz	8,600
Vývoz	9,800
Celkový obrát	18,820

Rozvrstvení zahraničního obchodu podle nejdůležitějších druhů zboží.

V ý v o z			D o v o z		
	Množství	Hodnota ve fr.		Množství	Hodnota ve fr.
Kopra . . .	9,859 tun	4,633.757	Pivo . . .	1,177 beden	122.880
Kakao . . .	2,672 tun	3,153.495	Rýže . . .	1,293 tun	497.279
Káva . . .	330 tun	1,311.684	Mýdlo . . .	23,500 kg	38.772
Trocas . . .	79 tun	155.078	Víno . . .	1,400 hl	231.896
Santalové dřevo	66 tun	127.790			
Bavlna . . .	32 tun	72.386			

Dovozní předpisy jako v Somalsku.

Francouzské osady v Oceanii

Établissements Français de l'Océanie

Francouzská Oceanie leží v Tichém oceánu a na mořské rozloze 4 milionů km² tvoří ji souostroví 104 ostrovů o celkové výměře 4000 km². Tyto ostrovy byly objeveny již r. 1595 Španělem Alvaro Mendozem a v pozdějších staletích byl sváděn o ně boj mezi Angličany a Francouzi. Teprve r. 1880 připadly definitivně Francii. Ostrovy jsou buď původu sopečného, vysoko čnící svými horami nad hladinu moře, nebo původu korálového, nízké, téměř v úrovni oceánu. Tvoří pět souostroví: Společenské ostrovy (Archipel de la Société) s ostrovy Větrnými (les Iles du Vent), z nichž hlavní jsou Tahiti, Moorea, Tetiaroa, Meetia a deset ostrovů Podvěrných, z nichž 4 hlavní: Raiatea, Tahao, Huahine, Borabora; souostroví Tuamotu; souostroví Marquises s hlavními ostrovy Nuka-Hiva a Fatou-Hiva, na jihu souostroví Tubuai, Rapa a des Bars a konečně souostroví Gambier.

Podnebí jest v Oceanii zdravé, epidemie jsou neznámé; nevyskytuje se ani zimnice, paludismus, spavá nemoc nebo mor. Jsou dvě období: leden—duben, období vysokých teplot a dešťů a od dubna do prosince období sucha a mírnější teploty osvěžované větry. Nejkratší dny (11 hodin) jsou v červnu, nejdelší (13 hodin) v prosinci.

Hustota obyvatelstva jest malá: 10 obyvatel na 1 km². Celkový počet obyvatel činí 40.279, z čehož připadá na Francouze 5280, Američany 169, Angličany 301, Čiňany 4056, ostatní cizince 806. O původu obyvatelstva jsou různé domněnky; podle jedněch badatelů přišlo původní obyvatelstvo z Jižní Ameriky, podle jiných ze západu a konečně jiní zastávají názor, že dnešní obyvatelé jsou potomky původních obyvatel pevniny, jež byla pohlčena mořem. Tahitané jsou nejkrásnější odnoží rasy polynézké.

Hlavním městem jest Papeete na ostrově Tahiti se 7000 obyvateli. Ostrov Tahiti sám má 16.700 a Utaroa, přístav ostrova Raiatea, 3116 obyvatel.

Francouzská Oceanie jest země převážně zemědělská. Z produktů nutno uvést kokosovník, vanilku, kávu, cukrovou třtinu a ovoce, jmenovitě pomeranče a ananasy. Chov dobytka jest značně rozvinut. Stav činí 10.000 kusů dobytka hovězího, 3000 koní, 1300 skopového, 16.000 vepřového. Minerální bohatství jest bezvýznamné, vyskytují se jedině fosfáty na Makatea. Z bohatství moře kromě rybolovu těží se hlavně perly a perleť.

Při dovozu platí francouzské zboží námořní a importní taxu a event. spotřební daň. Cizí zboží kromě těchto poplatků platí clo. Pro cla, stanovená z hodnoty, bere se za základ čistá hodnota účtu zvýšená o 25%. V Papeete jest filiálka banky Banque de l'Indochine.

Spojení s Oceanii obstarávají Messageries Maritimes přímo přes Marseille-Papeete via Panama; odjezd každých 45 dní; doprava trvá 45 dní. Jiná spojení jsou v Havru via New York, San Francisco nebo Marseille, Sydney, Papeete.

Zahraniční obchod v r. 1935 (v 1000 fr.):

Dovoz	24.503
Vývoz	25.674
Celkový obrat	50.177

Rozdělení zahraničního obchodu podle druhů zboží:

Dovoz	Množství v tunách	Hodnota v 1000 fr.
Kopra	21.777	12.750
Fosfáty	130.353	7.876
Vanilka	103	2.458
Perleť	395	723
Perle		56
Vývoz	Množství v tunách	Hodnota v 1000 fr.
Mouka	3.658	1.796
Víno	530	981
Rýže	1.112	819
Benzin	1.216	702
Automobily	46 kusů	471

Vývoz	Množství v tunách	Hodnota v 1000 fr.
Barviva	102	381
Mýdlo	199	351
Sklo a křišťál	32	165
Obuv	10	99
Hudební nástroje	5	90

Zahraniční obchod podle zemí (hodnoty v 1000 fr.):

Vývoz		Dovoz	
Francie	14,702	Spojené státy	9,209
Japonsko	6,974	Francie	5,340
Spojené státy	1,052	Nový Zéland	2,905
Australie	527	Australie	2,858
Nový Zéland	298	Čína	1,619
Anglie	145	Anglie	845
Franc. kolonie	110	Franc. kolonie	387
Ostatní země	1,866	Německo	240
		Ostatní země	1,096

Dovozní předpisy jsou tytéž jako při vývozu do Francie.

DOVOZ - VÝVOZ

ZASTOUPENÍ

Telegr.: PROKOP-TAHITI

Ko dy: BENTLEY

J. M. PROKOP

PAPEETE

B. P. 117

TAHITI - Océanie Française

Compagnie Optorg

Vývoz na Dálný východ hotových výrobků všeho druhu, jmenovitě: textilií (bavlněné, vlněné, hedvábné), metalurgických výrobků, drobného kovového zboží, papíru, potravin, chemických výrobků, skla užitkového a tabulového

Akciová společnost s kapitálem 24,750.000 fr.

Sídlo společnosti: 35, Place Gambetta, SAIGON, Indočína

Agencie: INDOČÍNA: SAIGON (Kočinčina), PNOM-PENH (Kambodža), TOURANE, HUE (Annam), HAIPHONG, HANOI (Tonkin)

ČÍNA: SHANGHAI, TIENTSIN, YUNNANFOU

Sesterská společnost: OPTORG COMPANY (MALAYA) Ltd.

Sídlo společnosti: d'Almeida Street, SINGAPORE (Straits Settlements)

Filiálky: STRAITS SETTLEMENTS: SINGAPORE, PENANG, KUALA LUMPUR

ČÍNA: HONGKONG, CANTON

Nákupní kancelář:

COMPAGNIE OPTORG, 63, Av. des Champs-Élysées, PARIS - 8^e

Diplomatická a obchodní zastoupení

Adresy francouzských úřadů koloniálních

Československé zastupitelské úřady ve Francii:

Légation de la République Tchécoslovaque, 15, Avenue Charles Floquet Paris — 7e.
Diplomatická agenda ve Francii, franc. koloniích, protektorátech a mandátových územích.

Consulat de la République Tchécoslovaque, 102, rue Sylvabelle, Marseille. Konsulární agenda pro jižní Francii a veškeré kolonie a protektoráty kromě Alžíru, Maroka, Tunisu, Oceánie a Syrie.

Consulat de la République Tchécoslovaque, 6, rue Voinot, Alger.

Consulat de la République Tchécoslovaque, 21, Boulevard Clémenceau, Oran. Honorární konsulát, dopisuje francouzsky.

Consulat de la République Tchécoslovaque, 2, rue de Strassbourg, Tunis. Honorární konsulát.

Consulat de la République Tchécoslovaque, 78, Avenue du Général Moinier, Casablanca.

Francouzské zastupitelské úřady v Československu:

Légation de la République Française, Praha III, Velkopřevorské nám. 486.

Consulat de la République Française, Praha III, Nosticova.

Attaché Commercial près la Légation de France, Praha III, Lužická 18.

Instituce pro podporu zahraničního obchodu:

Exportní ústav Československý, Praha VII, Veletržní palác.

Agence de l'Institut Tchécoslovaque d'Exportation, 78, avenue du Général Moinier, Casablanca.

Monsieur C. Mège, 44, rue Laffitte, Paris, dopisovatel Exportního ústavu Československého.

Chambre de Commerce Franco-Tchécoslovaque, 36, rue de l'Arcade, Paris.

Informační a propagační úřady francouzských kolonií a protektorátů:

Agence du Gouvernement Général de l'Algérie, rue des Pyramides, Paris.

Office Algérien d'Action Économique et Touristique, 26, Boulevard Carnot, Alger nebo Avenue de l'Opéra, Paris.

Office du Protectorat Français en Tunisie, rue des Pyramides, 9 Paris.

Office Tunisien de Standardisation, 76, Boulevard Bab-Benat, Tunis.

Office du Protectorat de la République Française au Maroc, rue des Pyramides, Paris.

Office Chérifien de Contrôle et d'Exportation, 60, avenue Poeymirau, Casablanca.

Agence Économique de l'Afrique Occidentale Française 159, Boul Haussmann, Paris. Zahrnuje všechny kolonie francouzské západní Afriky a Togo.

Agence Économique de l'Afrique Équatoriale Française, 12, Avenue Georges V, Paris.

Agence Économique des Colonies Autonomes et Territoires Africains sous Mandat, 11, rue Tronchet, Paris.

Agence Économique du Gouvernement Général de l'Indochine, 20, rue de la Boétie, Paris.

Agence Économique de Madagascar et Dépendances rue du Général Foy, 40, Paris.

Letecká doprava

Při velkých vzdálenostech francouzských kolonií a protektorátů nutno znovu zdůrazniti důležitost a význam letecké dopravy, urychlující obchodní styk se zámořským kupcem. Tato území jsou obsluhována leteckými tratěmi společnosti Air-France, jejíž dvě tratě vedou též Československem, takže toto má rovněž výhodné letecké spojení s francouzskou koloniální říší. Kromě dopravy cestujících má letecká doprava nesporný význam pro dopravu listovní pošty a balíkových zásilek. Pro země určení, do kterých jest stanoven příplatek za každých 5 g, vydala společnost Air-France speciální dopisní papír, jehož váha nepřesahuje 5 g, takže letecké dopisy nepříjdou draho. Uvádíme příplatky za leteckou poštu a dobu posledního podání pro období od 15. května do 2. října 1937.

Země určení	LETECKÉ PŘÍPLATKY (kromě normální frankatury)		Poslední podání		
	Psalní a dopisnice	Ostatní listovní zásilky	Do schránky před kancelář AIR FRANCE Praha II., Příkopý 10	U pošty, úřadu Praha 7 v Praze II., Masarykovo nádr. v Hyberbaské ulici	U hlav. poštov. úřadu Praha I v Praze II., Jindřišská ul. 14
Francie	Kč 1'— za 20 g neb zlom.	Kč 1'— za 20 g neb. zlom.	denně mimo neděle do 11 hod. 30	denně mimo neděle do 10 hod. 50	denně mimo neděle do 10 hod.
A F R I K A					
Alžírsko, Maroko (mimo pásmo španělské), Tunis	Kč 2'— za 10 g neb zlom.	Kč 2'— za 25 g neb zlom.	denně mimo neděle do 11 hod. 30	denně mimo neděle do 10 hod. 50	denně mimo neděle do 10 hod.
Niger, Sudan franc., Daho- mej, Kamerun, Togo	Kč 2'50 za 5 g neb zlom.	Kč 2'50 za 25 g neb zlom.	každou sobotu do 11 hod. 30	každý pátek a každou sobotu do 10 hod. 50	každý pátek a každou sobotu do 10 hod.
Gabon, Stř. Kongo, Mau- retanie, Ubangui-Sari. Senegal, Čad	Kč 3'— za 5 g neb zlom.	Kč 3'— za 25 g neb zlom.	dtto	dtto	dtto
Anjouan ostrov, Komory ostrovy, Madagaskar, Mau- ritius, Mayotte, Mohéli, Nossi-Bé ostrov, Réunion	Kč 6'50 za 5 g neb zlom.	Kč 6'50 za 25 g neb zlom.	dtto	dtto	dtto
A S I E					
Syrie, Libanon	Kč 2'— za 10 g neb zlom.	Kč 2'— za 25 g neb zlom.	ve středu do 11 hod. 30	ve středu do 22 hod.	ve středu do 21 hod.
Indočína	Kč 4'— za 5 g neb zlom.	Kč 5'— za 25 g neb zlom.	dtto	dtto	dtto
A M E R I K A					
Leteckou trať Praha-Paříž a z New Yorku tratěmi U. S. A.			den před odjezdem lodí z francouzského přístavu do 7 hod. 50	den před odjezdem lodí z francouzského přístavu do 10 hod. 50	den před odjezdem lodí z francouzského přístavu do 10 hod.
Guadelup, Martinik	Kč 4'50 za 5 g	Kč 4'50 za 5 g			
Guayana	Kč 6'50 za 5 g	Kč 6'50 za 5 g			

U všech ostatních poštovních úřadů v Československu jest nutno leteckou poštu listovní podati tak, aby odesílací poštovní úřad mohl podanou zásilku dopravit k poštovnímu úřadu Praha 7 nejpozději do dob stanovených ve sloupci poštovního úřadu Praha 7.

Letecká balíková pošta

Pro informaci uvádíme několik sazeb do význačnějších míst za balík o váze 1 kg:

Kč	Kč	Kč
Alžír 28.—	Dakar 57.50	Rabat 34.—
Bangui 106.—	Hanoi 100.40	Saigon 100.40
Beyrouth 38.80	Karachi 61.20	Saint-Louis 66.—
Brazzaville 112.40	Marseille 20.—	Tanger 34.—
Casablanca 34.—	Paris 12.—	Tunis 29.—

Vedlejší poplatky, pojištění atd., jakož i veškeré ostatní informace sdělí

Mezinárodní letecká společnost Air-France, Praha II., Na Příkopě 10.

O B S A H

<i>Historický vývoj francouzské koloniální říše</i>	6
<i>Přehled zemí francouzské koloniální říše</i>	9
<i>Československo a francouzská koloniální říše</i>	10
Alžír	
<i>Hospodářské bohatství Alžíru</i>	17
<i>Zahraniční obchod Alžíru</i>	19
<i>Jak nabízet Alžír</i>	20
Tunis	
<i>Hospodářské poměry Tunisu</i>	23
<i>Obchod s Tunisem</i>	28
<i>Hospodářský úkol Office Tunisien de Standardisation</i>	31
Maroko	
<i>Hospodářský rozvoj Maroka a posláni Office Chérifien de Contrôle et d'Exportation</i>	33
<i>Praktické pokyny pro vývoz do Maroka</i>	37
Francouzská západní Afrika	
<i>Hospodářský vývoj Francouzské západní Afriky</i>	44
<i>Zahraniční obchod Francouzské západní Afriky</i>	46
Francouzská rovníková Afrika	
<i>Hospodářský rozvoj Francouzské rovníkové Afriky</i>	50
<i>Zahraniční obchod Francouzské rovníkové Afriky</i>	53
Togo	57
Kamerun	58
Madagaskar	60
Réunion	65
Francouzská Indočína	
<i>Hospodářský rozvoj Francouzské Indočíny</i>	67
<i>Zahraniční obchod Francouzské Indočíny a dovozní předpisy</i>	70
Francouzské Somalsko	73
Francouzské osady v Indii	75
Ostrovy Saint-Pierre a Miquelon	76
Guadelup	77
Martinik	79
Francouzská Guyana	80
Nová Kaledonie	81
Nové Hebridy	83
Francouzské osady v Oceanii	84
<i>Diplomatická a obchodní zastoupení — Adresy francouzských úřadů koloniálních</i>	86
<i>Letecká doprava do francouzských kolonií</i>	87
<i>Mapa francouzské koloniální říše.</i>	

